

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

DER WEG ZUM SIEG
WOCHENZEITUNG
THE WAY TO VICTORY
WEEKLY
ТИЖНЕВА ГАЗЕТА
«ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ»
Видає: ЄВГЕН РЕН Редагує: КОЛЕГІЯ
Відповідальний редактор:
ЯРОСЛАВ БЕНІАЛЬ
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:
Ukrainische Wochenzeitung
«SCHLACH PEREMOHU»
MÜNCHEN 15, Lindwurmstraße 205/1

№ 9 — 10. Р. вид. I.

Великдень 1954 р.

Ціна 1 НМ.

Христос Воскрес! - Воістину Воскрес!

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященнішого
Митрополита ІКАНОРА

До Преосвященних Архипастирів, Все-
чесного Духовенства і Вірних Україн-
ської Автокефальної Православної
Церкви

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Від цілого серця вітаю Вас, мої
Дорогі, з Всерадісним і Спасеним
Днем св. Пасхи та молитовно бажаю
Вам правдивої християнської духов-
ної радості, що міститься її в собі це
«Свято над Святами».

Дещо вправді намагається зменши-
ти цю радість і засмутити нам велике
Свято Воскресіння Христового. Воро-
ги Церкви Христової невтомно вишу-
кують все нові способи впроваджен-
ня в церковне життя заколоту й во-
роженств. Але щира любов до Вос-
креслого і глибоке зрозуміння Свя-
тої Істини Воскресіння, якими вщерть
пересякнута свідомість нашого віру-
ючого Українського Народу, наві-
нь зведуть усі зусилля зла. І зникне
воно. І загине, як розвіялася гріхова
темрява св. Великодньої ночі, даючи
місце золотосіяним животворним про-
мінням Сонця Правди — Христа Бо-
га нашого.

Воскрес Він із гробу і над адом пе-
решкоди. Смерть переможена! І
життя повного, вічного, початок. «Я
намі буду по всі дні до кінця віку»
(Мат. 28, 20), сказав Він. Коли ж ВІПІ
з нами, — хто і що нас переможе!
Вірно ж з глибини душі нашої, До-
рогі Брати, Сестри й Діти мої, що
переможе й нині ІГОГО Свята Прак-
да, даючи уєм нам у Преславному
Воскресінні Христовому правдиву
вітху в тяжких обставинах нашого
життя.

На доказ любові нашої до Воскрес-
лого — «Привітання цим Святою
Іогой і одним одного обнім! Скажи-
мо: «Брате!» — навіть тому, хто не-
навидить нас. Усе простим ради Вос-
кресіння і неї разом заспівай-
мо: Христос Воскрес із мертвих, смер-
ть смерті подолан і тим, що у гро-
бах, життя дарував!» (Великодні сти-
хира). Амінь.

† Митрополит ІКАНОР
Карльєрус, Р. Б. 1954. Великдень.

АРХ. МИХАІЛ

Молитва

Христе Ісусе, Сину Божий!
Привітання Сямо Отця!
Прийми цей спів душі убогих,
Мов білу квітку до вічності.

Прийми: це спів мого народу,
Прийми хвали Іого вінок.
Він свіжий, вміщений у воду,
Із сліз батьків, дітей, жінок...

Іого сплітала Україна
Із тих несіняних квіток,
Які збрала на руїнах
Своїх оселі і домінок.

Прийми й верни народ до слави
І дай Себе пізнати знов.
Відкинь все те, що вніс лукавий
І пам верни Твою любов.

Нехай з руїн повстануть Храми
У наших селах та містах.
Нехай ми вірними устами
Пошлем хвалу Тобі в піснях.

Поглянь на наш убогий Київ
І, як давніш, благослови.
Верни йому Іого святині,
І в них народ наш обнови.

Цей спів — сльоза мого народу.
Прийми, як квіти до вічності,
І дай йому Твою Свободу,
На славу Бога і Отця.

Наступне число «ШЛЯХУ ПЕРЕМОГИ»

вийде з датою 9. травня 1954 р.

Пасхальний привіт

Високопреосвященнішого Апостольського Візитатора
Духовенству й Вірним українцям по краях західної Європи

Христос воскрес,

Високопреподобці і Всечесні Отці.

Дорогі в Христі Браття і Сестри!

Зі Світлим Празником Христового
Воскресіння мило мені привітати Вас
усім цим прегарним нашим християн-
ським привітом «Христос воскрес» і
висловити Вам мої найкращі поба-
жання і благословення. Ще й далі
на чужині, і то так дуже далеко від
нашої рідної Батьківщини, прихो-
диться нам стрічати Празник Святої
Пасхи, «сей наречений святий день,
празник над прازیниками й торжество
попад усі торжества» (Пасхальна Уг-
реня). А все ж ми, віруючі христия-
ни, такі щасливі, що навіть серед
тих усіх земських злиднів, святкуючи
Світлий Празник Пасхи, маємо
нагоду до правдивої радості й поті-
хи, бо ж святкуємо пам'ятку завер-
шення нашого Відкуплення й Спа-
сіння, якого доконав з любови до нас
Син Божий і Господь наш Ісус Хри-
стос. Слушно свята Церква визнає
нас, а радше визнає всі сотворіння,
щоб радувалися: «Небеса убо достої-
но да веселяться, земля же да ра-
дується, да празнуєт же мир, види-
мий же весь і невидимий, Христос бо
воста, веселіє вічне» (Пасхальна Уг-
реня). Святкуємо пам'ятку най-
більшої Христової перемоги над смер-
тю, а ця перемога є саме наймогутні-
шим доказом, що Христос хоч і пра-
вдивий чоловік, бо вмер, але Він рі-
вний Богу.

Бо Своєю властивою силою воскрес
прославлений. Як Цар неба й землі.
У святую Пасху ми пригадували собі на ту найсолодшу пра-
вду нашої світлої віри про Богу люб-
бов безконечну, що її ділом доказав
Син Божий, страждаючи муки і ви-
раючи за нас на хресті на Голготі.
Він взяв на себе то прокляття, що
випало на нас за наші гріхи, і запла-
тив Отцеві Небесному найвищу ціну,
бо ціну життя і Крови Своєї найсвяті-
шої, щоб тільки повернути нам
право називатися і бути Божими
дітьми. Цілим Своім святим життям
на землі, Своєю Божою наукою, а
зокрема Своїми муками й смертю за
нас і для нас, заслужив Собі Христос
на наше безмежне довіря і любов.
Всі великі чуда, що їх доконав Ісус
Христос за час Своєї життя на землі,
були б достаточним доказом, що Він
справді Богом післаний для нас Учи-
тель і Провідник, що навчав нас гли-
бокої правди про наші найважливіші
життєві завдання, про нашу остато-
чну життєву ціль і призначення. Але
муки й смерть Ісуса Христа так, як
колись захитали віру Апостолів, бу-
ли б могли захитати й наше довіря,
якщо по жакливі смерті на Голготі
не було б прийшло славне Воскре-
сіння з гробу. Так і каже св. Апо-
стол Павло (І. Кор. 15, 14): «Якщо
Христос не воскрес, то надармо ми
(Апостоли) проповідуємо, надармо й
ви віруєте». Але Христос таки на-
правду воскрес прославлений, а Іого
славне Воскресіння було наймогутні-
шим підтвердженням Іого Божої ві-
ри і Іого Царства. Христове Воскресіння так
утвердило віру Апостолів у Божество
Христа, що вони вже не завагаючи і
життя своє віддали за Христа і Іого
науку.

І нас утверджує у вірі Христове
Воскресіння. Ми вже не вагаємося,
ані не стидасмося признатися, що ми
християни, що визнаємо Ісуса Христа
нашим Царем і непозитним Провід-
ником. Ми переконані, що Він і Бог
наш, що Іого наука — то Божя на-
ука, що Іого Церква — то Божє діло,
Божє установо. Нехай безбожники
висмівають нас і переслідують нас за
те, що ми йдемо за Христом, жнемо
згідно з Іого святою Євангелією, на-
лежимо до Іого святої Церкви, що
продовжує Христове діло спасіння
людського роду. Нехай погані на-
віть і переслідують нас за те, що ми
християни, то вони не захитують на-
шої віри, не знищать нашої надії,
ані не загасять нашої любови до Хри-
ста, бо ми готові й життя віддати за
Іого так, як Він не завагався вмер-
ти за нас на хресті.

Може бути, що тут і там Христос
допустить, що Іого вороги будуть
ликувати й тріюмфувати так, як трі-
юмфували Іого вороги, коли розп'я-
ли Іого на хресті, але ми певні то-
го, що перемога ворогів тільки хвили-
на.

А остаточна перемога буде таки Хри-
стова перемога, бо Він сказав: «Бодіться,
Я переміг світ» (Іван, 16, 33). А це
така непохитна правда, як правда
про Іого Воскресіння.

А Христова перемога — це наша пе-
ремога, бо Христос наш Бог і наш Цар.
Якже ж не радіти нам, що ми ма-
ємо щастя називатися і бути христия-
нами, що маємо такого славного, мо-
гутнього, мудрого Учителя. Пана й
Царя, що з Ним ніхто не може рів-
нятися, що Іого святу волю мусить
усі сповиняти на небі й на землі, бо
Іого «дана всяка власть на небі й
на землі» (Мат. 28, 18). Іого наука
така гарна, така знесла, така при-
ступна для людського серця! Іого
Іого солодке, а тигар легкий — ка-

дається, ми не живемо вже в хри-
стіянських часах, бо прийшли часи
новітнього поганства, а над Христо-
вим Царством бере верх царство Са-
тани. Так кажуть маловіри, що не
можуть зрозуміти, як то Христос,
всемогутний Бог, може те все допу-
стити. Але щиро віруючий христия-
нин ніколи не захитається у вірі і
повторює з Псалмопівцем: «Аще убо
поиду посреди сінні смертний, не убо-
юся зла, яко Ти со мною еси» (Псал.
23, 4). Хоч би тріюмфували хвилево
неколині сили, ми не боїмося злого,
бо з нами Христос, а з Христом на-
ша перемога, бо Христос воскрес.

Оце й мої побажання для Вас, До-
рогі Браття і Сестри, щоб радісний
Празник святої Пасхи скріпив Ваше

З серії Великодніх картин праці чистий М. Білімського

же Він сам у святій Євангелії. Іого
заповіді не багато, а властиво всі
Іого заповіді зводяться до одної, що
каже любити Бога й ближнього. За-
важало б, що не повинні знайтися ні
одно людське серце, що не захопи-
лося б тією наукою і не схотіло б ви-
конати тієї заповіді, такої самозро-
зумілої, та ще й такої корисної для
людшини і для щасливого доцасного
життя, а вже передусім — для щас-
ливої вічності.

Та, на жаль, в тому самому часі,
як ми будемо співати побідну пісню
«Христос воскрес» і будемо просла-
вляти Христа, як Царя й Бога нашо-
го, і будемо радіти з Христом, наша
радість не буде повна, бо наші серця
стиснені тяжким боєм, що ще й до-
сі стільки душ відкуплених Іого най-
святішою Кров'ю не знає Христа, ні
Іого Божої науки, бо ще стільки на
світлі поган, що до них не дійшло
це світло святої Євангелії, а що гір-
ше ще, те, що між самими христия-
нами стільки байдужих, стільки бо-
язув, що стидасмося признатися до
Христа, а навіть стільки відвертих
порогів Христових, що сприялися
зникнути з коренем християнську ві-
ру. Страшна трагедія розгрівається
в світі. Христів заповіді потоптані,
кругом неправда, несправедливість,
обман, насилля й смерть, так, що

довір'я до Христа й Вашу любов до
Нього. Щоб Христос Цар наш за-
тріюмфував у ваших серцях і в сер-
цях усіх людей, щоб обдарував Вас
тією радістю, що її зазнала Матінка
Божя в день святого Господнього
Воскресіння, зазнала святи Митропо-
ли, Апостоли й вірні ученики. Ті
самі побажання хочу разом з Вами
висловити й нашим Високопреосвя-
щенним Владикам, священникам і вір-
ним у Рідному Краю, всім тим нашим
мученикам і Ісповідникам пересліду-
ваним за Христову Правду, щоб кри-
питься в довір'ю до Христа, в солод-
кій надії на певну перемогу.

«Горі ім'ям сердця» — визнає нас
свята Церква у святій Літургії. На
Христа покладалася вся наша надія,
але при цьому покажіть, що ми пра-
вдиві ученики Христові, правдиві хри-
стіяни, що не тільки устами, але й
серцем співали: «Воскресіння день,
просвітліть торжеством і друг друга
обимем, рідні братіє, і неспавидим
нас простім всім воскресінням: Хри-
стос воскрес».

Благодать Господа нашого Ісуса
Христа і любов Бога і Отця і прича-
стє Святого Духа хай буде з Вами.
Амінь.

Дано в Римі, дня 14. квітня 1954.

† Іван, Архископ
Апостольський Візитатор

У Воскресний день

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Як радісно й натхненно, піднесено
й велично звучить це Великодне при-
вітання, яке своїм змістом і значен-
ням, глибиною свого походження пе-
решкодує багато інших святкових
християнських привітань. З ним при-
вітанням пов'язана вся широчина
людського буття: радість, терпіння,
любов, віра, перемога. Радість за
Воскреслого з мертвих Сина Божого
— Ісуса Христа і за втілення ним у
душі людські вельо світлого, прекра-
сного, чистого. Терпіння за муки
Христові на розп'ятті і за муки свої
і свого народу в п'ятні жорстокої не-
волі червоного диктатора. Любов до
свого ближнього — брата українця-
християнина, який стоїть заодно з
усім українським народом у боротьбі
за своє Воскресіння з неволі рабства
московсько-більшовицького. Віра в
свою справедливість і в свою бороть-
бу, в найчистішій ідеалі національно-
го визволення з-під гніту ворога і —
перемога над усім темним, злим і
варварським, антихристиянським.

Христове Воскресіння завжди да-
вало й дає українському народові, як
глибоко релігійному, глибоко хри-
стіянському, нові невечірні сили,
підносило Іого до нового поступу на
всіх шляхах свого мирного держав-
ного життя і боротьби за національ-
ну суверенність та державність, коли
ворог віднімав у народу право на са-
мостійне життя. Та які б не були об-
ставини, український народ завжди
святкував Великодень з найбільшим
піднесенням, бо у Христовому Воскре-
сінні він завжди бачив своє Воскре-
сіння, у Христовій справедливості,
непохитній чистоті, мужності, тер-
пінні й перемозі Христової Правди
над Злом Диявола — свою справед-
ливість, свою непереможну чистоту,
свої муки і терпіння, свою Правду і
Перемогу над непрапою ворога.

Всі ті якості українського народу,
та глибока чеснота, справедливість,
віра, любов і непохитність, несення в
серці своєму віри і правди Христової
не дали можливості ніяким чорним
силам, упродовж століть і тисячоліть,
зламати волю України до її остато-
чного звільнення і устійнення, як
Самостійної Суверенної Соборної Дер-
жави. Не підземелля і лісах Кар-
пат, не селах і містах Наддніпря, по
пахтах Донбасу й Криворіжжя, по
кошатах Воркути — всюди не по-
гасло, а не більше устійнилося й
піднеслося могутнє і незламне: —
Христос Воскрес!

— Воістину Воскрес! — в унісон
відповідає вся Україна, екована в мо-
сковськй кайдани, розселена по ціло-
му світі, але духом, вірою й любов'ю
одноціла, нерозривна й неперобна.
Вона стоїть у дальшій боротьбі за не-
звичує освітлення своєї відвічної ме-
ти — здобуття власної Держави! І
кожко Христове Воскресіння — Ве-
ликдень — приближують український

народ до здійснення цієї мети. Бо для
поневоленого українського народу
Воскресний день — Великдень має не
лише суто релігійне, суто християн-
ське свято, а й свято національної
солідарності, з'єднаності всіх пере-
дових революційно-визвольних сил
на боротьбу за встановлення в усій
пошматованій і розкніненій Україні
Віри і Правди Христової, за свою
волю, свою правду.

Тому і щорічне Великодне свято
для всіх українців, на Рідній Землі і
на вигнанні, є святом колосального
піднесення, хоч би які важкі обста-
вини були як тут, так і там, по той
бік залізної заволоди. Це піднесення
дає нам оте могутнє і величне: —
Христос Воскрес!

Христос Воскрес! У цей радісний
Воскресний день нехай не буде по-
м'яж нами смутку, бо ж Христос Вос-
крес із мертвих, який життя нам дав
і який не покидає нас і по нині, вли-
ваючи в серці наші велику віру в
усе добре на землі. І нехай це буде
пошлях нам тих, які б у цей день за-
хиталися чи бодяй якоюсь мірою за-
непали у своїй вірі про прихід нашої
національної перемоги, бо ця перемо-
га неминуха, коли боротьба за неї
ведеться на найбільш справедливих,
найбільш чесних і найбільш правди-
вих правних основах боротьби кож-
ного народу і кожної нації за своє
право, дане Весвишнім, жити так, як
того хоче сам народ, без утручання
яких би то не було чужих чинників
і чужих сил, як живуть вільні на-
роди позабільшовицького світу, де за-
няв пильної думки, за християнське
слово віри в Бога і Сина Божого —
Ісуса Христа (якого не карають, ні-
кого не садовлять в тюрму чи за-
грати концетракту. У цей Воскресний
день нехай ніхто між нас не сіє по-
жми самими собою зла, нехай і в
роздорі, бо не суперечить Христово-
му вчинено, день Воскресіння якого
ми всі сьогодні відзначаємо.

З'єднаймося духом, вірою й любо-
в'ю всі в одно і всі спільно молитва-
ймо, працюймо й боротьбою ідімо єдиним
шляхом — шляхом визволення скри-
навленої України з її мученицького
розп'яття московсько-більшовицьким
окупантом, щоб і наша Батьківщина
діджалася того Воскресного дня, ко-
ли над селами й містами радісно
звонять великодні дзвони свободи
і коли то весь народ на повні вільні
груди скаже:

— Христос Воскрес!
А всі поневолені тепер Московю
народи, звільнившись від п'ятні раб-
ства, у відповідь радісно прокажуть
Україні:

Воістину Воскрес!
З цими радісними й натхненними,
величними словами гордо і сміливо
відповімо в прийдешнє нашого народу,
бо з нами — Правда і Христос.

— Христос Воскрес!
— Воістину Воскрес!

МАРКО БОЄСЛАВ

ГИМН НАРОДОВІ — ГЕРОЄВИ

(Уривок)

Благословенна кров Твоя, Народе,
Перекувала душу на метал,
І ти тираном непоборним став
І ламаєш гордо волі перешкоди.

Твоя тверда героїська плоть незламна
Зродила месників-синів грізних,
І Божий Дух вогнем злетів на них
І дав їм силу левів неумолих.

Безсмертний Ти у їхніх смілих чинах,
Міни воли у величї Твоїй!
До волі шлях кладуть Тобі бої,
Під гук гармат плекає мати сина.

Хоч повні чаші горя, болю п'єш цинія,
Іого, пости, величаєш в одах сталедзвінших!
Він у задумі буднів, наче буревій,
О, хто ще так авсяняний запах волі цинія!

Хоч повні чаші горя, болю п'єш цинія,
Меча грізного з рук на мент не випускає.
О, він не раб німий! Він чинить, не куня!
Іого душа, мов вічний кратер, вибухає
Блаженним гнівом!

Іди назустріч! Чуєш? Іди, вітай, —
Твоя весна в тріюмфі славно іде! —
Шуми, хвилюй, Вітчизно золота,
Назустріч волі йде Народ Твій ріден!

Дзвони, дзвони мечем своїм Весні,
Хай меч Твій в чорних шмарах грім розбудить!
Безсмертний гимн Тобі напишуть дні
За кров благословенну, біль і труди.

(З книги поезій «Непокірні слова»)

Всіх наших Читачів і Прихильників сердечно вітаємо з світлим Христовим Воскресінням та бажаємо скорого здійснення спільної мети — визволення Рідної Землі та встановлення Української Самостійної Соборної Держави!

Редакція і Адміністрація «ШЛЯХУ ПЕРЕМОГИ»

Стаття визначного шотландця:

ДЖОН Ф. СТУАРТ

Берлінська конференція і те, що потім

(Закінчення з попереднього числа)

Я вже визначив наміри Москви, коли вона підписувала той пакт, і немас сумніву, що Гітлер дізнався про них, і коли він сам одержав нагоду, то напав на Росію, перше ніж російські задуми були здійснені. Що тоді повинна була робити Британія?

На мою думку — нам слід було стояти осторонь, поки Росія і Німеччина б'ються між собою. Я не сумніваюся, що наколи б ми так зробили, то навіть Гітлер, а вже напевне німецький народ, був би радий заморитися з нами. За німецьку мету правив завжди «життєвий простір» на сході; на заході німців нічого особливого не притягало. А діяти на нас душевно розповідями про брутальні інвазії Німеччини проти Франції — тричі впроваджені одного життя людського — це просто безглуздя: це ж саме Франція виготосила війну Німеччині (Прусії) 1870 р., а не навпаки.

Проте, коли Німеччина напала на власного союзника — на Росію, 1941 р., ми поспішили з договором про допомогу Росії, і пізніше ми передали Сталінові до рук ті танки, літаки та воєнний в'язь, яких когось потребували наші власні армії в Сінгапурі і Малаї; і отак ми втратили Сінгапур, Малаю, Борнео, Гонг-Конг, і втратили б також Австралію та Нову Зеландію, якби не американська допомога.

А тепер наші правителі хочуть дати Росії дальші гарантії проти нападу. Росіяни є далеко китріші за нас, і вони прекрасно вміють робити так, щоб їхні власні мілітарні потягнення здавалися нападом на них самих, як вони це вже зробили.

І якщо правда те, що казав Тіто — що коли він був у Лондоні, сер Вінстон Черчилль говорив йому: «Ми союзники, як тільки на вас нападуть, ми поспішимо вам на допомогу» — то це ще одна гарантія. А скільки єдиним можливим агресором супроти Югославії є Росія, то ми мали б гарантувати кожну з них обох проти другої!

Вже час, щоб наш народ став реалістом і живив заходів, аби запобігти тому, щоб наші міністри давали гарантії абикому, без відома та згоди нашої нації. В цьому переконаний мене скріплює один виступ, про який я прочитав, перш ніж писати цю статтю. Це з звернення п. В. Р. Берджеса, від імені Американської Банкової Спільноти до Банкового і Валютного Комітету Американського Конгресу. Він каже:

«Переговори з приводу міжнародних угод є річ подвійна. Це мусять бути переговори з представниками чужих країн; і це рівно ж мусять бути переговори з нашим народом удома. Занадто легко забувається про другий пункт... складається угода за кордоном, а потім сподіваються прогати її вдома. Але протаскування — не переговори».

Остаточною трагедією була б тепер зустріч з росіянами на «найвищому рівні». Це ж «найвищий рівень» ялтинських розмов спричинився до уярмлення такої великої частини Європи, до рекрутування наших хлопців, до безмежно дорогих заходів на національній обороні і до змагання в найжорстокіших жорстокостях за допомогою бомб та повітряних мін.

Чи здатний сер Вінстон Черчилль краше оцінити вартість висловів Маленкова, аніж він це колись зробив з висловами Сталіна? От що він сказав у Палаті Громад по своєму повороті з фатальної Ялти: «Я привіз із собою з Криму та по всіх інших контактах таке враження, що мар-

шал Сталін та всі інші совєтські провідники бажують жити в почесній приязні та рівноправності з західними демократіями. Я не знаю уряду, який сповіновав би свої зобов'язання, навіть не на користь для себе, так солідно, як російський совєтський уряд». — З огляду на те, що сталося від того часу, це мусять бути одна з наймонументальніших політичних помилок в історії світу.

Мала Естонія посилає такі самі права на гарантію проти агресії, як і Росія; проте ця остання знищила її, і ніхто не сказав ні слова. Цілковита безпека для Росії і — що більш важить — для світу може бути досягнута лише через поновлення цілковитої свободи та незалежності всіх не-російських народів в СРСР, які вже тоді самі старалися б, щоб війна не наближалася до них — або до Росії, якщо вона лишатиметься мирною. Ці народи нараховують щонайменше 150 мільйонів чоловік. Це є потенційні союзники вєлєтєнського значення; якщо ми протиставляємо їм, хоча б через скидання водневих бомб для їхнього «визволення», то ми легко наберемо собі найзавзятіших ворогів. Пан Іден повинен був зосередити свою увагу саме на цій сто-

роні справи — бо іншого виходу немає. Він повинен був порадитися з екзильними державними мужами всіх не-російських народів, бо серед них є чимало політиків, щонайменше, так само здібних, як будьхто в нашій країні, і то з таким розумінням ролі та всього пов'язаного з Росією, якого західний державний муж ніколи не осягає, хоч би якої високої думки він був про свої знання.

Якби Гітлер, нападши на Росію, скористався з опії деяких своїх найздібніших порадників і справді визволив усі ті не-російські країни, він природно мав би їх усіх по своєму боці, і світова війна скінчилася б інакше. Німеччина була дуже близько до мети.

Я хотів би додати, що наколи ми збільшили торгівлю з Росією, ми тим самим дамо можливість Москві грабувати не-російські держави ще більшою мірою, ніж вона це робить, бо всі вони будуть виснажені, крім «Великої Росії». А те, що Росія нам продає, вироблено, як ми це знаємо, рабською працею. Це ж трагічна доля для країни, що поклатла кінець рабству та примусовій праці — підбадьорювати найбільшого рабовласника світової історії.

Близький Схід:

Червона зірка над єгипетським сфінксом

Минуло декілька тижнів з того часу, як у соняшній долині ріки Ніла знов відновлено режим Революційної Ради. Радикальний курс, що його заступав підполковник Гамаль Абдель Насер та група старшин, здобув перемогу над поміркованим напрямом генерала Нагіба — принаймні, тепер, бо ж ситуація посьогодні ще зовсім нестабільна, а по всій країні це панує дуже напружена атмосфера.

Нібито респектуючи в такий «наочний спосіб» волю народу — Революційна Рада вирішила уневажнити виснесені раніше постанови, що стосувалися до відновлення демократичного й конституційного ладу. Знов запроваджено цензуру місцевих прес. Воєнне право і видані досі Революційною Радою надзвичайні закони, з метою збереження внутрішнього порядку й безпеки, залишилися надаль в силі.

Революційна Рада поки що не розв'язується, але й надалі, як всемогутня найвища влада керує долею країни. Також у найближчому часі не відбудуться ні вибори до конституційних зборів, ні скликання парламенту. В наслідок цього, самозрозуміло, не може бути й мови про нове допущення політичних партій до голосу. Однак, щоб «захоронялися» права народу, Революційній Раді стоїть до допомоги камера професій та станів, з дорадчими функціями, яку твориться шляхом призначування представників з рядів усіх суспільних верств та професійних галузей.

Хоч у долині Ніла, очевидно, ніхто не говорить про це відкрито, але кожна здоровомисельна людина знає, як дійшло до цієї перемоги військової диктатури. Відома є, що під кличем «проти повороту кровопивців і корупційних давніх політиків» — відбив генеральний страйк працівників суспільних комунікаційних закладів, бензинних станцій тощо,

страйк, який два з половиною дні парализував усе господарське життя долини Ніла і був ініційований віцепрем'єром Гамалем Абделем Насером і його однодумцями. Народні маси, через брак політичної зрілості та твердого особистого переконання, не могли рішуче боронитися перед сильним тиском із сторони єгипетської армії.

Проте, аргумент Насера та інших молодих старшин, несений в маси за допомогою сильної пропагандивної кампанії, аргумент, який каже, що пононче допущення старих політичних партій у життя Єгипту могло б скасувати «здобутки революції», а народ знов віддасть жажді та ненажерливості малої групи несумлінних та неперівербних спекулянтів і фінансистів — не можна так легко спростувати.

Насправді, при наявних в Єгипті обставинах, є тільки дуже мало виглядів та гарантій для формального існування демократичного режиму, який згодом справді боронив би права і інтереси народу. Треба взяти до уваги факт, що в долині Ніла 80% людності — неписьменні. Справжніх і незалежних виборів Єгипет досі ще не бачив. Сильно проскрієні переважними елементами партії, як «Бафра» і «Саада», звичайно «ан гро» закуповують голоси неосвічених шарів населення. А коли цього треба було — вони не втагували належно готувати вислід виборів через застосування різних орієнтальних трюків.

Гамаль Абдель Насер і його послідовники — як видається — хочуть свою владу повністю опертися на народні маси. Це зовсім зрозуміло, бо середній стан, комерційний світ та єгипетські інтелектуалісти дали перед страйком недвозначно до зрозуміння, що вони проти задержання військової диктатури. Спілька адвокатів у Каїрі на своїх загальних зборах майже одностайно прийняла резолюцію, що вимагала уступлення старшини з їхніх міністерських постів і їхнього негайного повернення до касарні.

Тепер Насер, рішучий борець, який досі перебував у повній тіні, ходить від фабрики до фабрики, щоб заявляти робітникам, що вони цілою своєю долею тісно зв'язані з революцією. В країні не буде більше жадної іншої диктатури, як тільки диктатура «народу». Для нього і для його однодумців сьогоднішня ситуація настільки неелегка, наскільки очевидним є, що Єгипет сильніше, ніж колинебудь поділений на два непримиренні табори. Рішення запало після того, як Нагіб, в наслідок цілковитого знєсення, виявився політично неабездатним. Однак, що станеться, коли він вилікується з своєї тасмичної хвороби?

Неелегко справою для революційного уряду є сама вже — давно очікувана — аграрна реформа в Єгипті. Насер сам виріс серед фелляхів — єгипетських дрібних селян та сільських робітників. На їхніх злиднях він зрозумів єгипетську проблему: забавато людей — замало землі! Щоправда, в Єгипті на 1 кв. км. припадає тільки 20 осіб, проте відсотково — лише одна тридцятих часті єгипетської території є придатною для сільського господарства; це є 1000-кілометрова смуга вздовж обох берегів Ніла, якої ширина вагається від 300 до 15 км. 1 тут, власне, припадає 545 осіб на 1 кв. км.

Тричі впродовж двох років відбувається тут збір збіжжя, кукурудзи, рису, цукрової тростини та всякого роду ярини. Культивування бавовни, якої збір на 459 кг. з га є найвищим у світі, складає 80% цілої єгипетського експорту. Хоч сільсько-господарські методи є дуже перестарілі, проте зрошувальна ситема, що була запальована французами, здійснена — англіцями, а тепер перебуває в руках єгипетської влади, є просто таки досконалою. Однак у майбутньому врожай збіжжя не вистачатиме для прохарчування єгипетського населення, яке щорічно зростає на 320 тис. осіб. До дверей країни Сфінкса заступують голод і злидні.

Абдель Насер добре знає ситуацію, в якій живе його народ, і тому вже два місяці після революції, влітку 1952 р., видано закон про аграрну реформу. Третина сільсько-господарської землі в Єгипті належить дрібним селянам (до 2 га), друга — серед-

Перед Женевською конференцією:

РОДОМСЬКИЙ

Дипломатична місія міністра Даллеса

Передісторія

Із закінченням 2. світової війни і усуненням з міжнародної політичної арени тодішніх тоталітарних держав — Німеччини, Японії і Італії — скінчилася і короткотривала та неславна дружба західних альянтів із Совєтським Союзом, що не принесла підсовєтським народам і їх сусідам нічого доброго. На місце дружби прийшла залізна заслона, що мас дивну прикмету — постійно пересуватися на захід. Спочатку двоюроді світу був соромиливо прихований, в найвиш надії на знайдення спільної мови з недавнім союзником. Це незнання душі і психіки російського народу і його стремління знов коштувало західним демократіям не тільки вєлєтєнські простори, головне в Азії, але й втрату симпатій підірваних народів та зростання комуністичних впливів у себе вдома. За що «дружбу» західний світ платив, платити і буде ще дорого платити в формі інфляції; п'ятої колони в державний апарат, видачі важливих військових і економічних тасмичів, гальмування розбудови оборонної системи, паралізування продукції й транспорту, тощо.

Мобілізація душ

Сьогдні факт остаточного двоюроділу визнаний навіть найбільш неоправними оптимістами та опортуністами, а конференції ведуться вже

не так за «модус вїденді» (точку зору), як радше за «модус вївенді» (спосіб життя), якщо можна так висловитися. Кожному ясно також, що між цими ворожими світами мусять прийти до розправи, і то, як кажуть, в «проглядному часі». Тому тим часом іде мобілізація в мілітарній, економічній і моральній площині, переплітана часом гарячими маневрами на периферіях майбутніх фронтів. В моральній площині, яка нас, українців, найбільше цікавить, боротьба йде за душі громадян своїх власних, неатральних та ворожих держав, для прищеплення їм свого світогляду, своєї ідеології, а через те й для практичних завдань — для підтримки своїх плянів та активної участі певній стороні під час остаточної розправи. Не можна сказати, щоб боротьба в цій площині була ведена самими лише успіхом, як у площинах мілітарній чи економічній мобілізації. Зокрема національний фактор — власне, найсильніший з усіх, якщо йдеться про території заселені українцями та іншими уярмленими Москвою народами, не був у цій боротьбі за душі відповідно, — а то й зовсім. — використаний. Перечення економічно-соціального чинника свідчить, з одного боку, про незнання психіки поновлених підсовєтських народів, з другого — про згубну тактику ставки на здохлу російську конюгу з її оперетковими й музейними «організаціями», про які живі люди на вєлєтєнських просторах нинішнього СРСР нічого не знають і знати не хочуть.

Передумова успіху — єдність і єдина дія

Дальшою передумовою успіху в цьому великому змаганні є збереження єдності вільного світу і його спільної дії в усіх важливих питаннях міжнародної політики. Даллєсові, Лянаєлєві та Ідену слід би пам'ятати на Женевській конференції притчу про трьох синів. До цього часу вдалося, в основному, цю єдність і цю спільну дію зберегти. Не так може статися тепер, коли йдеться про скомпліковані далєкосхідні питання, де грають ролю також єгоїстичні, часто відмінні, а то й суперечні інтереси поодиноких учасників західно-блоку й держав південносхідного простору. Різниця існували весь час, але в усій своїй повноті виступили лише недавно, з хвилюючою актуалізацією далєкосхідних питань, коли стосовно до них треба було зайняти відповідальне становище.

Дисонанси

В статті про Женевську конференцію ми дозволили собі висловити здогад, що цим разом виступ західних держав не буде таким гармонійним, як на попередній конференції в Берліні, і що США, які, як природний і загально визнаний провідник і речник вільного світу, добре знають свої справу з ваги збереження єдності і спільного виступу, матимуть великі труднощі в узгодженні спільної лінії поступування, приємливої для всіх зацікавлених. Здогад цей виправдався скорше, ніж цього можна було сподіватися, бо ще за два тижні перед початком конференції. Які глибокі заіснували розбіжності в погляді до далєкосхідних проблем і зокрема до комуністичної агресії в Індокитаї, видно вже з того, що США вважали за konieczне влаштувати на передвечірньому тижні не підготовану й не заповнену поїздку міністра Даллєса до Лондону й Парижу, для роз'яснення ситуації і, може, цілої конференції.

Причини поїздки

Які ж були безпосередні причини й конкретні завдання несподіваної візиту? Щоб дати відповідь на ці питання, треба взяти під увагу всі ті події міжнародного характеру, що заіснували від Берлінської конференції. Східний блок, крім залаштункової акції і часом добре розробленої

пропаганди (проект панєвропейського оборонного пакту), сконцентрував свою енергію на здобутті французької ключової позиції в Індокитаї — Д'єн-В'єн-Фу, щоб поставити Женевську конференцію перед dokonаним фактом. Для цього, а також для тримання Франції під постійною загрозою прямої інтервенції, поширення та ускладнення конфлікту, червоний Китай значно посилює свою поміч Го-Чі-Міневі, включно до: 1) приділення китайських військових і технічних дорадників до генерального й дивізійних штабів В'єтміну, 2) побудування і вдержування телефонічної сітки на теренах, спанованих повстанцями; 3) постачання повстанцям автоматичної протилетунської артилерії, амуніції, середньої транспорту тощо. На цю акцію США відповіли організуванням протикомуністичної східноазійської оборонної спільноти (на взір НАТО), із країн південносхідної Азії, під проводом США та за участю країн зацікавлених у тому просторі. Крім цього, міністерство зовнішніх справ США підготувало спільну декларацію Англії, Франції, США, Австралії й Нової Зеландії, Філіппін і Сінгаю, з оглядженням червоною Китаєві, що вся його інтервенція в Індокитаї або на якумуньбудь іншому терені, стріється з негайною й колективною відплатною акцією, що не буде обмежена до терену боїв. В цих справах міністер Даллєс вєрєговорує з представниками зацікавлених країн і, власне, неприхильна реакція в Парижі й Лондоні на ці пропозиції стала безпосередньою причиною надпрограмової візиту.

Мету своєї поїздки міністер Даллєс визначив при від'їзді з Вашингтону такими словами: «Я радитимуся з урядами Англії і Франції про найважливіші проблеми, зв'язані з утворенням очевидно потрібного фронту проти комуністичної агресії в південносхідній Азії. Дуже потрібно, щоб вільні народи порозумілися, саме тепер, щоб наступна Женевська конференція не призвела до втрати свободи в Індокитаї» — і по прибутті до Лондону: «Факт, що я тут, має дві причини — поперше, ми переконані, що ситуація в Індокитаї становить собою небезпеку для наших країн, як також і для інших; подруге, ми асе радо радимось взаємно, коли наших правам проті спільна небезпека. Я думаю, що наразі будуть корисними для обох сторін, як також для важливих справ, що стоять у розрізі в світі».

Наради

Таким чином, на нарадах, які відбував Даллєс у Лондоні з прем'єром Черчиллем і міністром Антоні Іденом, мали за головне завдання розв'язати всі вище поставлені проблеми, зокрема справу Індокитаю, а конкретніше — формування східно-азійської оборонної спільноти і зформування спільного остерєження червоною Китаєві та зрешті, узгодження становища й спільної лінії поступування на Женевській конференції.

В момент, коли пишуться ці рядки, остаточних результатів зустрічі й нарад Даллєса з Черчиллем та Іденом не маємо, але є вже вістка, що в Лондоні досягнуто компромісові рішення, які створювали б сприятливу базу для спільних поступувань США, Англії і Франції. Та спільна база трьох великодержав мала б обмежити свободу дії совєтської і китайської делегації на Женевській конференції.

Конференція в Женеві відкривається 25 квітня 1954 р. Які реальні висліди матиме дипломатична сесія американського міністра Даллєса в Європі, — покажуть хід і рішення тієї Конференції. Але українська політика наразі як може сподіватися будь-яких реальних позитивних для визвольної справи наслідків, доки я міжнародній зовнішній політиці заіснували від Берлінської конференції. Східний блок, крім залаштункової акції і часом добре розробленої

Тиждень політичних подій

лишнім міністрам політичну діяльність протягом 10 років. Йдеться про міністрів, що були в уряді від 1942 до 1952 р.

Фу трівавколо фортеці Д'єн-В'єн-Фу вбивають далі. В'єтміням вдалося у тяжких боях здобути частину летовища і в той спосіб загрозити, а частинно навіть перервати зв'язок між східною й західною частинами твердині.

Щеф совєтської шпигунської сітки в Австралії Владімір Петров утік із совєтської амбасди і звернувся до австралійського уряду з проханням надіслати йому право азилу. Він передав австралійцям численні тасмні документи, в яких розкривається совєтська шпигунська діяльність в Австралії. Дружина Петрова залишилася у совєтській амбасаді.

Президент Айзенгауєр заперив Францію та інших членів майбутньої Європейської Оборонної Спільноти (ЕОС), що Америка залишити Європі частину своїх військ для її оборони, коли вони нарешті здійснять цей догав. Подібну заяву склав іще раніше Черчилль від імені Великобританії. Він навіть заявив готовість підпорядкувати командуванню ЕОС одну британську панцерну дивізію, що перебуває в Німеччині.

В Террані розпочалися розмови між представниками 8-ми великих нафтових товариств та перського уряду, в справі перської нафтової продукції. Розмови триватимуть, мабуть, кілька тижнів.

Британські спроби нав'язати контакт із провідниками терористичної організації Мав-Мав в колонії Кенія не вдалися. Після першої зустрічі провідників терористів на означене місце більше не прибули. Після цієї невдачі британці послали свою проєкцію і заарештували 1020 прихильників членів Мав-Мав.

Широка дискусія світової преси над справою нової, ще страшнішої атомової зброї — кобальтової бомби — закінчилася заявою американського представника оборони Кворлєса, що хоч технічно кобальтову бомбу можна збудувати, її не можна буде практично вжити, бо її дія шкодитиме не тільки ворогові, але також і тому, хто її вживатиме.

Американський уряд усунув із керівних постів в установах, зв'язаних з дослідженням і продукцією атомової бомби, відомого науковця й будівника атомової бомби Роберта Опенгайма. Його обвинувачують у зв'язках із комуністами та в гальмуванні продукції водневої бомби.

В британській Лейбористській партії виник новий тострий конфлікт між лівим крилом Бевена і правим крилом Етлі. Конфлікт загострився особливо в наслідок ставлення до американських політичних заяв стосовно до Індокитаю та водневої бомби.

Швайцарський і шведський амбасадори звернули американцям увагу, що на Женевській конференції повинна також бути вирішена справа перемир'я в Кореї. Обидві країни вважають, що вже найвищий час припинити діяльність неатральних контролерів у Кореї.

ІК компартії Чехо-Словаччини проголосив порядок денний 10-го Конгресу КП ЧСР, що має відбутися 11. червня. Порядок денний майже не відбігає від схеми нарад у Варшаві, Софії та східному Берліні.

3 Нью-Делі повідомляють, що між Пакистаном і Афганістаном ведуться тасмні переговори. Цілою переговорів має бути затіснення співпраці між обома країнами, а можливо — навіть певного роду федерація.

Балкани:

Тіто в Анкарі шукає Вашингтону

ДРУГА ДИПЛОМАТИЧНА ПОДОРОЖ ТІТА. — ЗАПОВІДАЮТЬ ПІДПИСАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ДОГОВОРУ МІЖ ТУРЕЧЧИНОЮ, ГРЕЦІЄЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ. — СКРІПЛЮЮТЬ БАЛКАНСЬКУ ВІСЬ ЗА ПЛІЯНАМИ І ЗГОДОЮ НАТО

Анкара — другий Париж

Ще декілька років тому Туреччина не займала майже жадної позиції в світовій політиці. Хоч час-до-часу згадувалося її ім'я в дипломатичних нотах чи на політичних конференціях, все це мало лише характер периферійної проблеми. Від 1952 року ситуація змінилася. Туреччина була втягнена, як одна з буферних держав в антибольшевицькому фронті, в ситему НАТО, і її стратегічна й політична позиція від тієї хвилини зростає неспізнємірно. Туреччина поволі стає вузловим кільцем у стратегічному пляні світової оборонної політики. Вона є вже не тільки наріжним стовпом в оборонній системі НАТО, але так само й у плянованій оборонній системі Близького й Середнього Сходу, а можливо — цілого азійського Півдня, аж по Індокитай і Формозу.

Не диво, отже, що протягом останніх місяців ми помічаємо на відтинку балканського й малоазійського просторів таку жававу дипломатичну гру. Не встиг ще повернутися з Вашингтону турецький президент Баяр, як вже до нього заїхав німецький канцлер Аденауєр. Не відомою чи це світові коментарі та повідомлення про Аденауєра, а вже 12. квітня ц. р., в спеціальному поїзді, з Стамбулу до Анкарі їхав малий балканський диктатор Тіто.

Підходити можна не ближче за 800 метрів

Перший раз Тіто вирушив із свого мініатюрного кремля, щоб відвідати «капіталістичних акул», приблизно рік тому, відвідуючи Великобританію. Тодішня його подорож викликала була багато спірних заяв і дискусій, та навіть протестатційних акцій у західному світі. Цьогорічна дорога Тіта була далеко коротша, набавато тихша, але, мабуть, не менш важлива. Одне, що найбільш стало голосним у світі в зв'язку з цією подорожжю, це незвичайні в західному світі охо-

ронні забезпечення. Приїхавши спеціальним югославським кораблем до Стамбулу, Тіто пересів там в окремий поїзд, що привіз його до Анкарі. На двірці в Анкарі чекало на нього привезене з Югославії його власне авто, забезпечене ставескими плитими від кулі. По обох боках дороги, аж до палацу турецького міністра закордонних справ, де він на час побуту зупинився, стояли астринчені ряди зупинки та поліції. За ними крутилися численні агенти в цивільному. Кількість охоронних відділів ніхто не може докладно оцінити, але обсерватори твердять, що було їх не менше за 6 полків і кілька тисяч поліцаїв. Ніхто, крім супровідників високого гостя, не смів до нього підходити ближче, як на 800 метрів. Навіть журналісти не одержали виїзкового права, лише кілька фоторепортерів, після ґрунтовного обшуку, могли зробити кілька знімків.

Ще цього року підпишуть військовий договір

Розмови між Югославією і Туреччиною, а так само й Грецією, ведуться вже від кількох років. Коли в 1948 році Тіто розірвав з Москвою і почав свій флірт з Вашингтоном, йому там дали пізнати, що найкращою компенсацією за евентуальну матеріальну допомогу для Югославії буде її тісний контакт з балканськими країнами, що стоять на стороні Заходу. Це стало актуальним особливо тоді, коли Туреччина і Греція включилися до НАТО, а сам Тіто не виявляв охоти піти їх слідом.

Численні й довгі дипломатичні розмови між представниками Югославії, Греції та Туреччини довели наразі до певної розв'язки — до підписання договору про господарський й культурну співпрацю цих трьох країн. Це сталося в лютому 1953 року. Але цього було далеко замало, щоб задовольнити Вашингтон, і то особливо (Закінчення на 10. стор.)

Творчість українських повстанців:

Пісні героїв

Перед нами лежить невеличка книжечка, що в ній, крім нормально-го формату, все інше — незвичайне. Власне кажучи, це й не книжечка, а обгорнений тонкою папітуркою зошит, на 150 сторінок прозорого паперу, задрукованих з одного боку звичайним машинописом. З належним піс-тизмом розглядаємо окладинку з тон-кого картону, що на ній в найпримі-тивіший друкарський спосіб — ком-бінацією умовних машинописних знаків — гарно відтворений україн-ський візерунок оточує ляконічні слова заголовку: «Збірник пісень», і під цим — «1950 рік».

Оце і є машинописом надруковані пісні на Рідних Землях, у підпіллі, ті пісні, що їх співали і співають до-нині героїчні воїни УПА. Не слід ду-матися, що ці 144 сторінки машинопис-ного тексту, датовані наприкінці — «Постій, дн 24. січня 1950 р.» (і ще 6 сторінок оглаву), становлять скрізь твори упівської пісенної творчості: збірник був надрукований з суто практичною метою і містить у собі приблизно все, що в лавах УПА спі-вається або декламується, незалежно від місця й часу походження.

Із 213 поданих тут текстів зчонай-менше третина є значно старшою за заснування УПА і була співана ще й десяти років тому. Маємо тут, зви-чайно, і «Ще не вмерла України...», і Шевченків «Заповіт», і ще дещо з Шевченка, і дещо з І. Франка і Лесі Українки (на жаль, не з найкращих творів), і навіть дещо з національно-патріотичної лірики з-поміж двох сві-тових воєн (записане, очевидно, з пам'яті і без зазначення авторів). Чи-мало текстів перейшло сюди і з по-переднього воєняцького та загально-пісенного українського фольклору. Було б, безперечно, цікаво прослідити, в який спосіб той чи інший на-ціоналістичний вірш, приміром, М. Гриви фактично перетворюється на народно пісню, яких ритмічних та текстувальних змін зазнають літера-турні вірші, або й народні пісні дав-нішої доби, в сучасному партизансь-кому оточенні. Проте до таких філо-логічних дослідів надруковані тут тексти не надаються безпосередньо: їх друкувалось, очевидно, в загрозли-вих умовах підпільної політичної діяльності, у великому поспісі, без жадної коректи, і друкарських по-милок у них так багато, що раз-у-раз доводиться, читаючи, міркувати, — наявність якої саме друкарської по-милки слід пропустити, щоб той чи інший рядок взагалі був подібним до певного віршового розміру? — А ча-сом про це й міркувати не доводиться, бо є й тексти безперечно складені для самого лише співання, а до аби-якого правильного розміру більш-менш байдужі. Тому обмежимося тут на розгляді самого лише ідейного змісту пісень УПА, і то головним чи-ном тих, що в самому середовищі УПА й народилися.

Треба підкреслити, що саме для та-кого розгляду подані тут тексти ста-новлять, попри технічні недоліки дру-ку, цілком певну основу: той невідомий друг — або подруга — що при-святив був у січні 1950 року кілька днів своєї героїчної і, в умовах москowsько-більшевицького терору, саможертвовної праці друкуванню цих текстів, не мав часу перевіряти їх правописну, граматичну або ритмічну досконалість; проте за точним пере-данням змісту текстів він слідкував дуже пильно, так що, за винятком двох-трьох до невідомості пере-кручених чужомовних слів, ніде не знаходимо в його передруку чогось такого, що затемнювало б або калі-чило б ідейний зміст тексту. За це — честь йому — нашому невідомому другові — і слава!

З огляду на літературні жанри, ці пісні охоплюють собою весь від-печений діапазон ліропісної творчос-ті, від чистого епосу аж до чистої лірики. Ось, приміром, зразок чисто літературного епосу (про Базар), оче-видио, придатного радше до деклама-ції, аніж до співання (наводимо ли-ше початок):

Під цим кутом зору, ця співана по-езія є різноманітна своєю тематикою та формами вислову не меншою мі-рою, аніж сучасна українська пісня взагалі. Переважають, щоправда — згідно з безпосереднім пісенним за-стосуванням цих текстів — широкі і оздоблені рефреном ритми нашого на-ціонального співу:

Ой, вітре мій, вітре, повій по чужині.
Про славу козацьку скажи,
Що на Україні Армія Повстанча
Звільняє з кайданів братів.

Хай ріки і моря цю вістку розне-суть,
Рідним України скажи,
Що на Україні Армія Повстанча
Звільняє з кайданів братів...

Проте, поряд із цим, раз-у-раз на-трапляємо на цілком модерний, не-мов карбований, енергійний ямб, що стоїть десь посередині між потреба-ми аластивого співу і декламації:

Ось день війни народної,
Ось кари, помсти час,
Нема вже сили жодної,
Щоб стримувала нас.

Повстань, повстань, народе мій,
Кидайся до зброї вмиг,
За Україну в смертний бій,
Свята війна горить.

Ми йдем, ми йдем, ми йдемо в бій
З ворожими полками,
Ми віримо, що зможемо
Звільнити Край з кайданів.

Повстань, повстань, народе мій
(і т. д.)
Для нас неволя-панщина —
Нечаче та тюрма,
Не хочемо московщини,
І польського ярма.

Повстань, повстань, народе мій
(і т. д.)

З огляду на літературні жанри, ці пісні охоплюють собою весь від-печений діапазон ліропісної творчос-ті, від чистого епосу аж до чистої лірики. Ось, приміром, зразок чисто літературного епосу (про Базар), оче-видио, придатного радше до деклама-ції, аніж до співання (наводимо ли-ше початок):

Мов олень той, що загнаний в бо-лоті,
Зацькований собаками в лісах,
Боролась там ватага і піхота,
Кіннота йде за ними по слідах...

А от, навпаки, вірш так само суто епічний, проте аж ніякою мірою не «літературний», а, сказати б, «епос у стані народження» — складений ли-ше кілька тижнів, а може й днів, після зображеної трагічної події:

У Боберці при границі,
Хатина стояла,
Там, де наших славних стрільців
Могила чекала.

Вийшли наші стрільці з ліса,
Кругом було тихо,
Бо не знали, що в тій хаті,
Чекає їх лихо.

Соловій стояв на стійці,
Решта була в хаті,
Аж тут Соловій приходить,
Дає друзям знати.

Аж тут Соловій приходить,
Дає друзям знати,
Що кати йдуть границею,
Окружають хати.

Похапали хлопці зброю,
Почали відступати,
А совіти з кулеметів
Почали стріляти.

Відступали наші стрільці,
Та і боронилися,
Засвітали ostrі кулі,
Стрільці повалили.

Засвітали ostrі кулі,
Стрільці повалили,
Та й за славу Україну
Життя положили.

Трьох убили, двох ранили,
Одного зловили,
Назад руки му зв'язали,
Тяжко го побили.

Як забрали тих побитих,
Ранених забрали,
Та й повезли у Лблінку,
З радости співали.

Як привезли у Лблінку,
Скидали на купи,
Вибігали кати з хати,
Дивилися на трупи.

Серед ліричних віршів значне міс-це займають традиційні мотиви во-єняцької пісні, укладковані ще від ко-зацької доби, а насамперед — безпо-середньо пов'язані з споминами про козацьку славу:

На Дніпровім побережжю
Трава зелена,
Одного зловили,
Назад руки му зв'язали,
Тяжко го побили.

Розкажи нам, буйний вітре,
Про давню славу,
Як по степу України
Козацтво гуляло...

Звичайно ж, раз-у-раз трапляється й мотив прощання воляка з коханою дівчиною — такий природний у во-єняцькій пісні, а особливо у народ-дів:

В бій за славу коханого
Проводжала стрільця,
Цілу шічку прощалася,
Цілувала в уста.

І шептала коханому, —
Не побачиш мене,
Як колись у садочку
Обіймала тебе.

Зійшов місяць, обісняти все,
В саду місце пусте,
Не побачиш в обіймах вже,
Слід травкою заросте.

Де ходили їх ніженьки,
Заростає трапа,
Не жди свого коханого, —
Вже могила сіра

Не менш поширеним є й мотив «передсмертного бажання» вмираючо-го воляка:

Як я, браття, вже загину,
Запещіть м'я на Вкраїну,
Запещіть м'я на Вкраїну,
Дем родився, най й спочину,

Там тепленький вітер віє,
Сонце світить, сонце віє,
Прийдуть діти зліля врати,
Будуть стрільця споминати.

Там і мила спогдає,
Хто в могилі спочиває,
І заб'ється в ній серденько,
Піде слюза по личеньку.

Проте далеко найбільше — і кіль-кісно і якісно — вражають у цілій збірці гострі бойові мотиви, заклики до збройної боротьби:

На червоних бісурманів
Нарід хоче пімсти,
Буде кровю, або й більше,
Щоб волю принести.

І ми, сини України,
Здобудем державу,
Прожнемо всіх ворогів,
І вернемо в славу!

Ані в бою, ані в підпільній криві-ці не забуває воляк УПА про провідну акцію ОУН у національно-визвольних змаганнях за Українську Самостійну Соборну Державу:

Нехай вулканом летіє пісня,
Від гір Карпат аж по Кавказ,
Нехай кріпшає борня грізна,
Для нас ОУН — один наказ.

(Закінчення на 5. стор.)

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

Писанка

Писанка, писанка! Наші народні поетичні вислови: «нива гарна, мов писанка», «світ krásний, як писанка» — чи можуть бути добіріші порів-няння?

Є казка про заморське яблучко. Покрутиш ним — і цілий білий світ стоїть перед тобою на долоні. Там різні дива: невидані квітучі кущі й дерева, жар-птиці в золотих клітках, царівни в перлових намістах і під-вісках.

Як я в дитинстві хотіла дістати таке яблучко! Але ніхто з моїх крив-них не їхав до заморської країни, де скільки хоч, росте таких яблук, тільки збирай.

Признатися, і досі я тужу за тим чарівним яблучком. Та якось, рию-чи, у прабабіній мальованій скрині, що, до речі, дісталася у спадщину не тільки мені самій, а багатьом, ба-гатьом кривним, своїкам і посвояче-ним, а ще й на неї зазіхають таки вже зовсім без жадної підстави чу-жі, — я знайшла писанку. І вона ме-ні чи не цілком відбила моє дитяче бажання допастися заморського яб-лущка. Хоч, правда, писанка трохи надбита і дещо злиняла. Тяжко вста-новити в цілості орнамент, прочитати знаки на ній, обновити кольори рос-линих барв. Ще б пак! — Та яке ж це вже тисячелітнє, відколи ми спад-куємо скриню?.. От уже й забули!

А записати — ніхто не записав. А може хтось і здогадався, та де б той запис зберігся, коли ж іспоковнику нашу правдівську хату грабували прабабички.

Дещо підказують знахідки з пред-ківських давніх, давніх могил, де знайшли вже не одну писанку і то-чівсьенько, як зі скрині. Ії клали і те-пер ще кладуть до труни, як символ вічного життя. Небіжчик не помер,

його життя прийшло до початкового стану — зародку, що проб'ється в па-ростах, пупянках, розвіється квітами.

А з цією скринькою було у нас так: прабаба залишила було бабі, баба — мамі, мама — доньці, донька — ону-ці і так далі, аж прийшло до тепе-рішнього покоління. І дивиться: в якій частині світу це покоління не було б, — усюди везе зі собою щось із недо-грабованої прабабичої спадщини, а найперше з усього — писанку. Ії по-казують людям, нею хваляться. І хі-ба нема чим? Подивіться на неї: бар-висті, ладністі, свіжісті. Так, як що Великодня оновлюються кольори на ній, — оновлюється життя, затриму-ючи вічну молодість.

Хочете бути гарна? Хочете бути тілом і душею чистою? — Наберіть у коновку чистої джерельної води, по-кладіть туди писанку і на перший день Великодня до схід сонця вимий-те цією водою лице. Не забудьте при- цьому промовити молитву світлобожи-ці: «Дай серце ніжнє, око чисте!..» — і буде красна, мов Дажбожича онука.

Не кажіть, що Дажбожича онука відійшла з поганським мітом і що, власне, вона була негарна. Це так опалювавши її нетерпимі фанатики, обмовили незнайки. З незапам'ятних часів вона перейшла з біосом, етно-сом, етосом, із негнучим флюїдом і досі живе в нашому народі в крас-ній вроді, в лагідній гармонійній вда-чі, в душі, що кличе до великих по-ривів.

Читаючи про Ярославну в «Слові о полку Ігореві», пізнаєш Дажбожи-ча онуку. В сагах Гарольда Сміл-ного, де він, перелічуючи свої геро-їчні чини, говорить, що він перейняв моря, доконав того й того, «але дія-чизна з золотим обручем не хоче на

мене глянути» — ця дівчина Дажбо-жича онука. І тепер деколи можна заглянути яснє личко Дажбожича онуки, що все лишилося як ідеал.

Але дивимось на писанку і спробуй-мо прочитати знаки на ній, що під-тверджують нам її давність. Ось ду-бовий лист і жолудь. Це мужеський первінь, знак нашого поганського гро-мобоба Перуна. Наш сучасний поет Володимир, можливо навязав би цей знак на фалличний культ старогін-дуських богів. І чи не мав би більше рації, ніж має багато вчених, які, йдучи за авторитетами, легковажно й не по праву віддають наше пред-ківське добро то на церкву, то в мош-ну візантійцям, грекам чи римлянам.

Виводячи на писанці знак Перуна, чи не прикликала ним прабаба грім і блискавку, перший весняний дощ? І чи перший дощ не був кародійний, як і весняні потуги Індри? — Все зацілю, зазеленило так барвно, як на писанці. Однак нестриманий Перун може й навитьворяти. Розійшовшись, своїми вогненними кіньми (іх також можна знайти на писанці), розтор-щить не так свої лобі дуби, як за-любко столітні липи, виб'є стебло на полі, змис зерно ярини. Треба його наперед лагоще укосякати. Чи не тим сонце-знаком, лежачим хрестом щед-рого Дажбога? Цього хреста, що до речі ввійшов в основу т. зв. Андрієв-ського хреста і пізніше — Запорозь-ського, на писанці рясно. І досі в нас тільки таким хрестом перехрещують, допату й коцюбу, щоб припинити гро-зу.

Ось півнік. Це знає вогню, а тим і сонця — його джерела. І досі в нас кажуть образно: «закласти півня» — рівнозначно — підпалити. Півень і досі фігурує в нашій обрядовості, на-віть стоїть на наших християнських церквах. І зовсім не годиться вже з огляду на освітлення традицією його усувати чи навязувати недоречно до відчуження апостола Петра.

От сарна. Вона зображує зиму, що втікає перед стрілками першого вес-няного бога Ярила. У старих во-линських народних піснях збереглося закликання до Юрай-Ярила «відімк-нути небо, випустити росу — двічю-чю красу», щоб він вийшов парую-чими весняними полями і де ступує — підняє зело, куди поглянув — квіт зацвів.

Сий! От кажуть мені, що я виду-мую. Мовляв, жадних давніх знаків на теперішній нашій писанці не існує, що більше — нема пощо їм існувати. Аж не той тепер вік, не та вже віра. Є грабельки, хай собі це буде миленький символ весняних робіт; є, правда, хрест, але він напевно грецький і прийшов зчойно з христия-нством; є багаточисний український орнамент — пощо бажати чогось ін-шого? Хіба не виб'ється і найбухініша уява, як глядача, так і писанчарки в тих строкатах закрутках, перепле-тах, лінійках? А скільки-но тих барв! — аж око вбиває. Та ж призначення писанки — веселити людські очі.

І правда ж, що веселити очі, хоч веселити очі можна всякою. І правда ж, що багаточисний орнамент, а поде-куди аж надто і то чи все україн-ський. Кажете, нема символів? Ви, мабуть, не вмієте їх читати. Вони на-певно це є, хай закопичені й забри-хані. А якщо справді нема — мусять бути! Інакше відберете писанці ду-шу. А писанка — наш предківський скарб, мов жива, конче мусить про-мовляти, як із давен-давна, до кож-ного з нас про весну, про онову, про перемогу добра і світла. І не тільки сама по собі, а й пошаною до того що вклало до неї прабаба.

Міннеаполіс, у квітні 1952.

(«Наше Життя», 1953)

Національні свята

ВЕЛИКА ШЕВЧЕНКІВСЬКА МАНІ-ФЕСТАЦІЯ В НЮ-АРКУ

В неділю, 28. березня ц. р., в Ню-Арку (США) відбулася велика Шев-ченківська маніфестація, в якій взи-ло участь біля 2.000 українців та пред-ставників інших національностей. Свято відкрив авд. І. Романшин, а з відповідними промовами виступили республіканський кандидат на сенато-ра з Ню-Джерсі п. Кейс та ред. В. Кравіч. В містечкій частині про-грами виступили: хор «Дума» з Ню-Йорку, під диригентурою О. Микитю-ка, баритон Осип Стенора, піаністка Дарія Каранович-Гордінська, скри-пачка Доіна Гресько та декламатор-ка Л. Крушельницька. Акомпаньйо-рами були Леся Вахнянин і Ольга Дмитрів.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ В КОВЕНТІ

Ік кожного року, так і тепер Укра-їнська громада в Ковентрі (Англія) в-рочисто вшанувала пам'ять великого Шевченка, правда, дещо запізнено, але це свято було краще, з більш добірною, багатшою і цікавішою програмою, ніж минулих років. До збагачення і до різноманітності програми спричинив-ся недавнє відновлення чоловічий хор під керівництвом п. М. Костюка. Академія почалася співом «Запо-віту». Потім були такі точки: інсцені-зація п. н. «Молитва» (з матеріялів СМ-У 1950 р.), яку гарно виконали: пані А. Рибак та діти Ганя Дузундза, Ярослав Дузундза, Мирон Максимів і Ігор Коваль; реферат виголосив п. С. Сенів. Хор відспівав три пісні, що були переплетені декламаціями. Декла-мували: пп. Я. Прокопів, С. Скалець-кий, панна О. Демчинська. Після цьо-го група діти виступила з короткими декламаціями: М. Максимів, Я. Ди-дзак, І. Коваль. Вкінці на сцену вий-шов, поважно і досить впевнено, най-менший з учасників Володимир Про-копів (неповних 4-и роки). Малий Володимир в такий же поважний позі продекламував «В далекий чужині» здобувши найбільший успіх серед всіх присутніх. Академію влаштував місцевий Від-діл СУВ-у. М. Л.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА СЕСІЯ КАНА-ДІЙСЬКОГО ВІДДІЛУ УВАН

В неділю, 7. березня ц. р., у Віні-пегу (Канада) відбулась традиційна сесія канадійського відділу УВАН, присвячена роковинам Т. Г. Шевче-нка. Першу доповідь на тему «Шев-ченко і українська мова» виголосив проф. д-р Юрій М. Лудик. На тему «Неопублікована Шевченкіда в Ка-наді» виголосив доповідь проф. Я. Гудинський. Виступали також ди-ректор Школи Славистичних Студій Лондонського Університету проф. Роз-голова Сесії проф. Вол. Кастюк і інші.

Сесія була супроводжена деклама-ціями Шевченкових творів та вистав-кою видань УВАН про Шевченка.

Д. Святогірський

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
І знову Паска. Все святкує,
З'єднався спів землі й небес.
І я святкую та й сумую,
Бо рідний край мій не воскрес.
Бо там іще Голгофа, хрест,
Синедрион і кустодії,
Ми ж тут, що Господній перст
На землі скерував чужий.
І там і тут усіх живить
Свята надія Воскресіння,
Та чашу горі і терпіння
До краю всі будемо пити.
Аж поки в той воскресний день,
Коли впаде тюрма народів,
Усі зустрінемо свободою.
Під звуки радєсних пісень.
На наших полі, щедро встланім
Добром від Господа чудє,
Надлюсь, віро, він настане
Той світлий день.

Христос Воскрєс!

За правдиву науку:

п. КУРІННИЙ

Провідні ідеї і люди української науки

Сесія УВАН в Німеччині, що від-булася 29. 1.—1. 3. ц. р. була при-свячена трьом цілком доповіді: вшануванню коронації короля Данила, 700-ліття Львова та пригадка 35-ліття з дня заснування Національної Ака-демії Наук (ВУАН) в Києві.

Славний коронації короля Данила була присвячена доповідь медієвіста проф. Володимира Маціяка: «Справа королівських коронацій Данила Ро-мановича та Юрія Львовича», на під-ставі найновіших розробок, — та до-повідь д-ра Михайла Гоція: «Корона короля Данила, її історичний та ху-дожний аналіз та реконструкція її по-чаткового вигляду» (багато ілюстро-вана діяпозитивами).

Цикль доповідей, присвячений сла-вній річниці М. Львова, складався з таких доповідей:

Проф. П. Курінний: Археологічне минуле м. Львова та «Чи мав Львів свого попередника?»; проф. Дам'ян Горнятькевич: «Львів і Київ в історії українського мистецтва»; д-р Михай-ло Гоція: «Назва Львова»; проф. д-р Зиновій Лиско: Музичний Львів».

Цикль 35-ліття ВУАН охоплював 22 доповіді на тему: провідні ідеї і люди української науки, що загсли передчасно в умовах нищення укра-їнської культури в УССР московсько-більшевицьким окупантом. Доповіді ці такі: Галина Селєгєн, канд. екон. наук: «Демографічна наука на Укра-їні»; акад. В. Різнєченко: «Акад. Пав-ло Турковський — основоположник українського антропогеографічного знання».

Діах краєзнавчого дослідження проф. П. Курінний: «Заслужений дослідник Переяславщини і Полтав-

щини проф. Василь Ляскоронський» та «Аркадій Верзіліа, дослідник сі-верської землі»; Аркадій Верзіліа: «Чернігівські археологи»; проф. д-р Михайло Міллер: «Дм. Яворницький — дослідник Запоріжжя»; проф. П. Курінний: «Сергій Гамченко, незабу-тний дослідник Волині»; проф. Михай-ло Міллер: «Проф. Павло Козар, ін-спектор охорони пам'яток Запоріж-жя»; проф. П. Курінний: «Петро Хае-дорович Курінний, літописець гуман-ський (з нагоди 100-річчя з дня на-родження)».

Творці Українського Національного Музею

Проф. П. Курінний: «Акад. Микола Біляшевський» та «Данило Щербаків-ський, найбільший етнограф України». Видатні археологи землі української проф. П. Курінний: «Катерина Анто-нович та «Микола Макаренко, що згинув захищаючи храм Із'яславів — Дмитра в Києві».

Видатні історики землі української проф. Наталя Полонська-Василен-ко: «Проф. М. В. Довнар-Заполь-ський»; проф. В. Дубровський: «Акад. Дмитро Вагаль»; проф. П. Курінний: «Як працював великий історик Ми-хайло Грушевський».

Видатні економісти проф. Микола Величківський: «Не-кролог акад. К. Воблого».

Видатні творці української школи і українізації проф. Г. Ващенко: «Володимир Це-пот'єв»; «Воропай»; «Чаленко».

Основоположники українського мистецтвознавства проф. М. Макаренко: «Проф. Гри-

горій Павлуцький»; проф. П. Курін-ний: «Акад. Олександра Новицький, шев-ченкознавець, дослідник св. Софії».

Секція медичних наук

Проф. д-р Василь Плещ: «Охоро-на здоров'я в Україні в часи НЕП-у».

Комітет Охорони Пам'яток Україн-ської Культури

Проф. В. Дубровський: «Охорона пам'яток культури в УРСР за часів НЕП-у»; проф. П. Курінний: «Все-український Державний культурно-історичний заповідник — Всеукраїн-ський Музейний Городок — Києво-Печерська Лавра»; проф. Юр. Бойко: «Творчість Антоненка Давидовича»; проф. д-р З. Лиско: «Юнійські лади в українській народній пісні»; Наталя Дорошенко: «Українське національне вбрання»; проф. П. Курінний: «Істо-рія українського національного огля-ду», і інші, про які скажемо окремо.

Якщо дві перші серії доповідей і наукових розробок мали на меті від-повісти на чергові, продиктовані річ-ницями події нашого історичного ми-нулого і кинути жмут світла на дея-кі не досить досліджені факти нашої історії, то третій цикл має на меті принципново визначити наслідки, що випливають із страшного соціаль-ного лиха наших днів.

Однією з основних властивостей комунізму є зневага до людської особи, її праці, та потреба брехати, щоб існувати. Московсько-більшевицьке фальшування науки і громадської опінії, поширення фальшивих відомостей про справжній стан на Рідних Землях, замовчування й паплюження справжніх заслужених творців нау-

ки, їх досягнень, і, натомість, при-власнення їх здобутків випадковими авантюристами і піднесення їх нік-чемних імен на недосяжну височину, як справжніх творців тих не належ-них нечучаних розмірів. Вони фаль-шиво твердять про ренесанс больше-вицької української науки й культу-ри, як вислід їхньої «інтернаціональ-ної» політики, про занепад і примі-тивізм буржуазної культури, її загни-вання, як ознаку її розкладу.

Освіта і наукова кваліфікація до-слідника — це були тимі цінностями і прерогативами, які большевики в Україні не могли виласити у влас-ника, зробити їх колективними, а не індивідуальними вартостями, які да-вали можливість людям некомуні-стичного думання залишатися ав-торитетними і незалежними. Щоб від-брати цей скарб у вченого, больше-визм аживав особливих заходів.

3 матеріалів III. Конгресу АБН

Заклик до західного світу

В характері координаційного центру руху спротиву та визвольних організації поневолених совєтими народів в самому ССРСР та в його сателітних державах, Антибольшевицький Б'юк Народів (АБН) звертається, стосовно до свого III. Конгресу, з таким закликом до західного світу:

1. Вже більш за третину цілої людності перебуває під комуністичним ярмом. Герметичне ізолювання 750 мільйонів людей від вільного світу і використання цієї велетенської маси людей та економічного потенціалу має на меті, насамперед, видавити Захід і зокрема США, в характері західного конкурента Москви, щоб, завоювавши цілий світ, утворити світовий Союз Соціалістичних Республік. Світова держава під пануванням російського «обраного народу» була і незмінно є кінцевою метою світового большевизму.

2. Часто заступлена на Заході політика двоуподібна або триподібна світу означає зберігання совєтсько-російської імперії, а так само й комуністичного режиму в Москві та її сателітних країнах, в найкращому випадку — за умовою ілюзійної еманіпації від безпосереднього панування Москви. Таке вирішення було б, однак, тільки на користь большевизму, бо Москва зберегла б за собою й надалі можливість руйнівної підірвати праці у вільному світі, тимчасом як сили національного антіросійського спротиву в ССРСР та в його сателіті були б послаблені, а совєтсько-російський імперіалізм і надалі висів би над усім світом, як Дамоклів меч.

3. Москва провадить свою світову агресію двома шляхами: через «громадянські війни» з-середини і через збройну офензиву з-зовні. Практика партизанської війни вже стала в большевицькій стратегії в Азії системною. Політично-ідеологічна офензива, моральний розклад, посилення внутрішніх антагонізмів, соціальний хаос, збройні здури та нарешті периферійні війни — складають в большевицькій тактиці засадничі елементи третьої світової війни, яку в Азії вже ведеться. Тимчасове припинення периферійної війни, як от у Кореї або в Індокитаї, нічого не змінює а засадничий наставі Москви, що прагне до завоювання світу.

4. Большевицькі ідеї самі в собі втратили насюгодні притягальну силу. Тому російсько-большевицький імперіалізм маскується перед народами Азії та Африки гаслами за національну свободу та соціальний добробут, при чому західні потуги характеризуються, як «колоніально-імперіалістичні експлуатори» та єдиною винні в поширених матеріальних злиднях між тими народами.

Ведений західними потугами суто оборонний бій в Азії та Африці проти большевизму не може загальмувати його агресії.

5. Большевицька система означає не лише нечуване соціальне та економічне гноблення народів та людей, але разом з тим і передусім національне пригнічення під російське чужинське владу. Для мобілізації та організації сил до боротьби проти загрозливої для світу большевицької тиранії і для її подолання, розуміння цього факту складає вирішальне та незмінне значення. Це вживалося зрозити коло 200 мільйонів не-російських народів в Совєтському Союзі і в московських сателітних країнах, за певних передумов, союзниками західного світу і призвисті їх потенціал, вже за холодної війни, до експлоатзації, як величезний вибуховий матеріал в самому серці совєтсько-російської владі.

Передумовою для цього є однозначне визнання Заходу, стосовно до принципу повновлення національної свободи та державної незалежності всіх тих пригноблених народів. Але ж і навпаки: визнання «неділності» великоросійської імперії та підтримування збереження колгоспного

господарства та інших форм сучасної рабовласницької системи большевицької влади — здатні паралізувати великий революційний процес у совєтсько-російському обсягу влади та скріплювати московське панування.

6. Політика Москви є насюгодні однозначно скерована на те, щоб розбивати єдність фронту вільного світу. Саме для цього служать систематичні заперення можливості «мирного співжиття» комуністичного світу з «капіталістичним» та «мирного врегулювання всіх спірних питань».

Москва намагається всіма способами використати розходження інтересів між західними великими потугами, торпедувати озброєння переможених за останньої світової війни націй і мобілізувати т. зв. колоніальні народи проти Заходу, аж доки назріє час до вирішального московського наступу.

Совєтсько-російська держава лишається тим часом колосом на глиняних ногах. Її потуга полягає головним чином в необ'єднаності та слабості Заходу та в його нерішучому ставленні супроти національно-визвольних прагнень пригноблених Москові народів. Кремль прагне тимчасової перемири, щоб по змозі перемогти напружені національні та соціальні тосунки в країнах своєї сфери панування. Від Заходу залежить — використати сучасну внутрішню кризу в ССРСР, або ж допомогти совєтським владарям вийти з неї.

7. Поборовання та знічення наступної московської воєнної агресії проти вільного світу повинно початися з негайного координування політичних та мілітарних акцій Заходу з силами спротиву гноблених совєтсько-російським імперіалізмом народів.

Передумовою для цього є визнання та оголошення принципу розподілу великоросійської тиранічної великодержави та повновлення національної самостійної державності гноблених Москові народів.

Тільки в цьому полягає запорука кінцевої перемоги над совєтсько-ро-

сійською тиранією та тривалого визволення і миру для вільного світу супроти всякої есентуальної небезпеки нападу.

Закликаємо міродайні чинники на Заході до відповідного розуміння політично-психологічної та воєної боротьби проти Москви і до погодження проводу тієї боротьби з психологічними і політичними потягненнями наших народів.

Передумовою для цього є поборовання большевизму не лише як соціально-політичної примусової системи, але також як посиленої форми відвічного російського імперіалізму та месіанізму, з усіма, що з того випливають, наслідками; це означає — повновлення національно-державної незалежності всіх гноблених совєтською Росією народів, в їх етнографічних кордонах, з можливістю для них визначити свій соціально-економічний лад та своє духовно-культурне життя за власним вирішенням.

Разом з цим — повернення всіх народних мас, примусово вигнаних або переселених за большевицької влади, до їхньої батьківщини.

8. Реасумуючи, вимагаємо таке: Співпраця Заходу з нашими пригнобленими народами, з їхніми підпільними рухами та їхніми перебуваннями за кордоном речниками національно-визвольної боротьби.

Ліквідація большевицької тиранії народів — ССРСР, і знищення російського воєнного імперіалізму, однаково — якого характеру та кольору, що був і лишається вічним спричинником неспокою, вічною загрозою для цілого світу.

Знесення всіх штучних державних примусових побудов, що суперечать етнографічному принципі, що є незгідні з волевиявленням народів і служать тривалому національному гнобленню, як, напри., ЧСР.

Закликаємо народи та уряди Заходу засвоїти собі ці кінцеві цілі АБН в своєму власному інтересі.

Застерігаємо проти всякого компромісу та всної угоди з большевизмом,

Лист Джона Ф. Стюарта Голови Шотляндської Ліги за Європейську Свободу до Голови Антибольшевицького Б'юку Народів (АБН)

Едінбург, 12. лютого 1954 р.
Дорогий Пане Голово!

Я дізнався, що АБН відбуде загальний з'їзд 20. числа наступного місяця, при чому будуть обрані його урядовці на наступний рік. Надсилаю Вам свої щирі побажання, щоб той з'їзд був успішним і прийняв ті ухвали, які виявляться єдино правильними.

Праця Шотляндської Ліги розпочалась 24. серпня 1939 року, по підписанні російсько-німецького пакту, який, як ми розуміли, становив більшу російську небезпеку для світу, аніж німецьку. Ми ніколи не змінили своєї лінії ані на волосок, а то було — свобода і суверенна незалежність усім націям асередині їхніх власних етнічних кордонів. Коли пізніше утворився АБН, ми щиро вітали це і робили все від нас залежне для постійної з ним співпраці та для подання п. Стецькові всієї можливої з нашого боку підтримки, бо ми розуміли, що він розпочав боротьбу, яка — як і моя власна на початку — натрапляє на міцний спротив в різних країнах.

Політика АБН — це політика Шотляндської Ліги, і її провадилося довгий час проти байдужості або прямого опору в дуже міцних середовищах. Але, як я ніколи не припиняв боротьби, так і п. Стецько ніколи її не припиняв, і я певен, що Ваш з'їзд надасть йому такої самої беззастережної підтримки, як і ми.

Які допомогли б йому перемогти сьогоднішню кризу та закріпити тиранічну владу над нашими народами.

Ніякого перемир'я з Москвою — тільки рішучий удар проти московського багаторукового совєтсько-російського терору може звільнити світ від загрозливого большевицької небезпеки.

Антибольшевицький Б'юк Народів (АБН)

Мюнхен, 27-29. березня 1954 р.

Надзвичайно велику турботу викликає в мене те, що, наскільки я знаю, в кожній групі політичних емігрантів з опанованих росіянами країн існують внутрішньо-групові антагоністичні партії. В Шотляндській Лізі немає антагоністичних партій, кожен член дбає лише про її спільну справу, і ми всі знаємо, що боремось за одну лише мету — за свободу всім народам і, скільки єдиним джерелом нищення свободи є Москва, за те, щоб скерована на лихо США Москва була раз назавжди зруйнована. Для цього треба міцного узгодженого зусилля; внутрішні розходження між пригнобленими народами можуть напевне почекати, доки ця мета буде досягнена, а вже тоді партії нехай розходяться між собою, як їм завгодно. Така є політика Шотляндської Ліги.

Я свідомий того, що, як у цій країні, так і в Америці, є організації, що, будучи підтримані необмеженими фондами, мають інші цілі, аніж ми, хоч вони твердять, що вони йдуть до тієї самої мети. Але насправді жадна з них не має тієї самої мети, як ми — свободи всім націям, — і ніхто з них не може сказати — як ми це кажемо, що нас ніхто не фінансує ані на міданий гріш, і що, як ми відмовляємось одержувати аніяку фінансову підтримку від будь-яких партій з-зовні, так ми відмовляємось фінансувати аніяку іншу організацію або особу навіть у розмірі мідиного гроша. Ми робимо свою справу за підтримкою від наших власних членів і оплачуємо це лише внесками від наших випробуваних членів. Прийняття фінансової допомоги від будького вже означало б утрату нашої незалежності — нашої найбільшої сили.

В цій країні утворилися фракційні організації з метою визволення різних поодиноких народів, і нам пропонувалося долучитись до них або підтримувати їх, з обцянюкою значної користи для нас самих; ми іперто відхилили ці пропозиції, і я надіюсь, що АБН діятиме за цією самою засадою, відхилитиме подібні пропозиції і зберігатиме свою незалежність. Я випадково знаю з приватних джерел, що, під претекстом діяльності заради тієї самої мети, робились спроби зруйнувати або послабити АБН, або ж змінити його політику в такий спосіб, щоб поставити біля прилюдного керма людей, чия справжня мета полягає лише в тому, аби фігурувати прилюдно.

Тягар і трудність буденної праці несли на собі в цій країні сама лише Шотляндська Ліга, і натепер, коли світова опінія зазнала певного впливу і коли первісну працю виконано, з безліч осіб, що саме тепер хочуть виступити на арені. Я певний, що всі члени АБН добачат мету цих людей і спротивляться їй, так, щоб отак

прегарно розпочате діло лишилося в руках тих, хто його вів, без будьякої винагороди з абиякого джерела, а за те — з великим приділом неприемностей, пов'язаних із тією боротьбою, яку вони провадили; ми самі спізнали це на власному досвіді.

Звичайно ж, я не маю права втручатись у внутрішні справи АБН, проте, щодо виборів його урядовців, ми підтримуємо, наскільки це нам належить, збереження п. Стецька на тому становищі, на якому він так мужньо прислухався справі. Я кажу це тому, що він єдиний провідник, якого я дуже добре знаю особисто, і я є найвищою думки про його здібності і патріотизм, і я знаю від своїх особистих приятелів у Канаді, з якої надзвичайно високої пошани він користається в тій великій країні. На яку, як я гадаю, ми всі повинні покласти свої надії на майбутнє.

Я нічого не знаю про фінансовий стан АБН, але він повинен залежати — як і фінансовий стан Шотляндської Ліги — від зусиль його власних членів абиякої національності.

Лише об'єднання безкорисним зусиллям нас усіх можна надіятись зруйнувати потугу найбільшого лиха, яке будького існувало в цьому світі.

Прощу передати мої найгратішні привіти всім членам Вашої організації.

Щиро Вам відданий
ДЖОН Ф. СТОУРТ
Голова Шотляндської Ліги
за Європейську Свободу

Привіт до борців за свободу

Прилюдна маніфестація, з приводу 10-річного існування АБН та III. Конгресу АБН, надсилає сердешні привіти до належних до АБН організації і повстанських частин усіх поневолених большевицькою Росією та комунізмом народів Європи та Азії, що борються проти тиранії, і бажас їм тривалості та успіху в їх героїчній боротьбі за повновлення незалежних демократичних національних держав.

За Бога і Батьківщину!
За свободу націй і людшин!
За свободу цілого світу!

Сподіваємось, що всі свободолюбні антикомуністичні сили Заходу підтримають боротьбу народів та їхніх національних рухів поза залізною заслоною.

27-29. березня 1954 р.

III. Конгрес АБН

Комунікат

III. Конгресу Антибольшевицького Б'юку Народів (АБН)

27-29. березня 1954 р. відбувся в Мюнхені III. Конгрес Антибольшевицького Б'юку Народів (АБН). В урочистому відкритті прийняли участь, крім представників уярмлених народів, численні німецькі почесні гості, репрезентанти суспільного життя і представники тугешньої та закордонної преси. Поза тим, прийшло понад 160 писемних привітань та телеграм від визначних політичних особистостей Заходу, зокрема з Німеччини, Великобританії, США тощо. Найрізніші організації наших народів у цілому вільному світі передали Конгресові свою заяву про солідарність та найсердешніші побажання.

Вступне слово на відкритті оголосив Белі Каюм Хан, голова Туркестанського Комітету Національної Єдності. До засадничих політичних питань зайняв становище Ярослав Стецько, кол. прем'єр-міністр України. З принципових воєнних питань висловився генерал-полковник Ференц Фаркаш де Кішбарнак, голова Мадярського Визвольного Руху. Про боротьбу своїх народів проти большевизму промовляли: проф. д-р Ферд. Дюрчанський, кол. міністер зовнішніх справ, голова Словацького Визвольного Комітету; проф. Р. Островський, голова Білоруської Центральної Ради; д-р Д. Вальчев, кол. державний секретар, член Проводу Болгарського Національного Фронту;

роблячи вигляд, що все те, що вони подають є лише їх праця. Малюнки не підписано (звідки їх взяли), ідеї подастесь так, начебто вони належать авторів, хоч ці ідеї вже давно існували в інших авторів, і автор їх лише знову подав до користування. Іх теми — переважно глобального обсягу, не конкретні, без попередніх підготовчих студій. Весь досвід їх — дуже часто, цікавий — висить ніби в повітрі, є часто лише ніби теоретичною будовою, що створена з ідей того часу, коли він писав, і тому такий дослід вмирає разом з добою чи проминанням «моди», і в наступних поколіннях вартості більше не має.

Нарешті є ще третій тип — науковців-популяризаторів. Вони не ставлять своїм завданням створити щось оригінальне, цінне, нове, чи в фактотолії, чи в синтезі. Вони компілюють з чужих праць набране раніше, без подання джерел без посилання на джерела, і подають це за своїм ім'ям. Але тому, що й добру й вірну компіляцію, з природи речей, може робити лише людина високої кваліфікації, що довіряє авторів-фахівців, з якого компілює ті компіляції, — звичайно це виходить повним перевертанням першоджерела, суцільним фальсифікатом і лише в кращому випадку — плягіатом. До того ж, популяризація, така необхідна нашій громаді, праця і відповідні видання мають бути корисними лише при умові, коли існує останні досягнення науки, має добру світоглядну основу і кут бачення, який спирається на глибоке розуміння метод дослідження тих матеріалів, про які він пише. Інакше ця важлива праця популяризації знання, до якої є здібні лише одиниці в нас, може стати джерелом темирай і нецтва, що принесе громаді більше шкоди, бо до незнання додасть упевненість у фальшивому знанні, яку використовити буде тяжче.

Щоб пов'язати сучасну українську

де Кішбарнак (Мадярщина) і міністер Хрісто Статеа (Болгарія), як містотолови;

генеральний секретар: кн. Ніко Накашідзе (Грузія).

Разом з тим представники кожної національної делегації стали членами Центрального Комітету.

До Президії Раді Народів АБН: проф. д-р Ферд. Дюрчанський (Словаччина), як голова; проф. Р. Островський (Білорусь), як містотолова; генеральний секретар: ред. Й. Гігіс (Литва).

Далі утворено виборчим порядком 5-осовий Третейський Суд.

В улаштованій 29. березня 1954 р. пресовій конференції взяли участь представники західних пресових агенцій, як от Асоціація Прес, ДПА, Католицької Інформаційної Агенції, Голосу Америки, а також численні журналісти німецьких газет і преси уярмлених большевизмом народів. При цьому розвивалась жвава дискусія. Представники преси виявили велике зацікавлення і ставили запити про становище АБН стосовно до різних міжнародних і політичних подій, а також про сучасне положення поза залізною заслоною. Голова Ярослав Стецько та інші національні представники подали про це просторі пояснення.

Мюнхен, 30. березня 1954.

Пресове Бюро АБН

шли аналітичним зором сотні дослідників, які бачили справу під іншим кутом. Справжній дослідник не боїться конкуренції чи того, що хтось працює над його темою, навіть на тому самому матеріалі. Коли Бог благословив його радістю духовного ясного бачення, він світлом своєї прозорливості зробить чудо і розкриє ті сторінки законності в ході речей, які несприятливі іншому. Ті чені, що досі є представниками найкращих традицій старої науки з її об'єктивізмом, досконало методологією, всією спадщиною попередніх поколінь учених в межах свого фаху, знають все, що було зроблено до цього часу, і в духовному єднанні з попередніми поколіннями, знаходять ґрунт для своїх праць, шукають і знаходять все нові аргументи й факти для своїх студій, для своїх узагальнень. Це гарантує їх від відкриття старих «Америк» і від фантастичності безпідставних концепцій.

Вчений цього типу не боїться згадувати своїх попередників. Навпаки, він їх ретельно відшукує, бо знаходить у них або нові додаткові матеріали, або помилки, на яких може вчитись, або матеріал проти своєї концепції, або нарешті підтвердження своїх ідей і нові янтки для розв'язання своїх проблеми. А тому, що праця цих учених потребує в першу чергу критично перевірених фактів, то з діяльністю саме цього типу вчених пов'язана організація відповідних наукових інституцій, лабораторій, наукових архівів, музеїв, інститутів, академій і т. і. Вони завжди пишуть про речі дуже конкретно, про те, що знають і можуть довести, і ніколи про те, чого не знають, чого вони не спостерігали. Тому їх праці у фактичній частині мають значення вічної вартості, а в частині висновків — догворивалі. Їх праці легко пізнати з того, що вони мають чітку термінологію (плутана термінологія є доказом плутаних уяв), супроводжу-

ються добрим викладом історії і студій взятого питання, з поименованням усіх праць своїх попередників, з детальним посиланням на авторів і їх твори, дається досконало публікація нових, здобутих автором фактів — обов'язково, з науковою атрибуцією їх — і окремо обговорювані власні висновки з них. Теми ті дослідів завжди конкретні, науковий апарат посланий — чіткий і дає змогу перевірити кожне твердження, кожний факт, а висновки з фактів завжди є послідовним вивершенням, в позитивному чи негативному змісті вивершенням, попереднього ходу науки, вшануванням, признанням праці попередників.

Напр., ніколи не втруть праці таких відомих літописців, «Історія Русів», твори Вантиса-Каменського, Костомарова, В. Антоновича, М. Грушевського, Н. Полонської, О. Оглобіна і і., бо вони є документальні.

Другий тип учених починає з того, на чому кінчається перша категорія. Вони ніколи нічого самі не шукали і не віднайшли, нічого не дослідили і не створили ані однієї документальної праці. Вони ніколи не створюють ніяких установ, не знають, як відчиняти двері до наукових фондів, архівів, музеїв, і не мають нічого самі знати або зрозуміти. Проте вони нишпорять по чужих збірках і бібліотеках, списують звідти ідеї й факти, роблять компіляції з багатьох джерел. В своїх дослідях вони виходять не з матеріалу, а з робочої гіпотези чи апріорної ідеї і збирають факти до наперед визначеної опінії. Тому в добір фактів завжди подають їх однією, роблять часом ефективні висновки, які на деякий час завальовують правду, в гірших випадках — виключають з дослідів одні факти, надають значення іншим. Вони болять, як подавати джерела, з яких користали, не люблять подавати посилання на попередників і все, що вони казали, підписують своїм ім'ям,

громаду безпосередньо з найчистішими джерелами української науки, національної самосвідомості, щоб відновити в пам'яті славу й діла справжніх творців українського ренесансу, виявити плягіаторів, — сесія УВАН, що відбулась на початку цього року розпочинає публікацію, з рамені Інституту Краєзнавства, матеріалів про тих учених, що їх большевицькі й плягіатори намагаються стерти з лиця землі й з людської пам'яті і привласнити собі та уквітчастись славою й дірбюк.

УВАН особливо буде дбати, щоб нагадати українській громаді їх добутки і зродити для них в шляхетних душах сучасників і молоді вічну й святу славу.

Особливо увагу УВАН приділятимуть вченим, що творили ренесанс української культури в часи царської реакції, наповнили змістом розквіт української державності і творили його лоти, доки не загинули передчасно в наслідок комуністичного і націонал-комуністичного лихоліття, але загинули, як світові українського національного ренесансу.

Вони відійшли з життя і самовідданої праці на користь України тихо, без належного вшанування. Засягу їх праці і наслідків покищо не знають ані їх спадковці, ані в належній мірі самовпевнені фахівці Європи. Во їх невірнущі здобутки будуть впізнані і оцінені тоді, коли наука й громада піднесуться на ту височину, аби вміти оцінювати їх працю і бути здібними використати їх добірків до всієї його глибини.

Майбача слава сля над їх ділами, а майбутні покоління най віднесуться до них своєю чистою молитвою і вчаться бути працівниками, шляхетними й великими на служінні Україні, як і їх попередники. В наступних числах часопису буде поданий зміст рефератів, що були представлені сесії УВАН. Вони стануть початком акції за зламання змови мовчання стосовно до дійсних творців української культури і науки.

Відзначення 25-ліття ОУН

Заходами 2-го відділу ООЧСУ в Нью-Йорку, в суботу 3 квітня 1954 р. влаштовано святочні сходини, присвячені 25-літтю створення Організації Українських Націоналістів. Велика зала ООЧСУ була вщерть вивоповнена громадянством, яке прибуло відзначити цю світлу сторінку новітньої української історії.

Сходини відкрив голова відділу ООЧСУ дир. Комарницький, а святочну доповідь виголосив д-р П. Мірчук.

Доповідач в своїй промові прекрасно навістив генезу створення ОУН, її ріст, досягті і надбання, вводячи присутніх думками в порівняння не так давні часи, коли во виключно і завдяки ОУН та її борцям наш нарід став на про з ворогами.

Спиняючись на жертвах, що їх зазнала ОУН з тих безприкладно ідейних членів Організації, між якими: впади і Провідники полк. С. Коновалець і ген. Чупринка-Шухевич, —

предегнт заявив, що сьогодні вороги вважали іншим способом нищити ОУН.

Другим доповідцем був проф. І. Вовчук, який висловив присутнім оцінку події на терені Мюнхену, висвітлює усі дії «двійки» та її розвінацьку роботу, фактами й документами ствердив, що Матла й Ребет виконали «роботу», яка ні в якому разі не є в інтересі Проводу ОУН на Рідних Землях. Навіть в той день, коли відбувалася конференція ООЧСУ, п. Матла в тому самому домі, лише в іншій кімнаті, скликав т. зв. збори, щоб, розбиваючи ЧСД ООЧСУ, притягнути людей до «двійки». Однак, це йому не вдалося і навіть ті люди, які ще вагалися, після доповіді Матли зрозуміли, куди провадить «двійка» — обоголовити Організацію Українських Націоналістів.

Обох промовців нагороджено бурхливими оплесками. Святочні сходини закінчено загальним співом «Не пора».

Г. Ц-ий

Справа відшкодування за примусову працю перед німецьким судом

Під час останньої світової війни німецьке господарство, а зокрема підприємства воєнно-важливі промисловості, для поповнення робочої сили, у великій мірі користались примусовою працею полонених, примусово депортованих з окупованих територій і в'язнів концентраційних таборів. Особливо ця остання група робітників-невільників працювала в нелюдських життєвих умовах і не одержувала ані відповідної заплати, ані ринного з німецьким робітником харчування. Німецьке законодавство до цього часу не вирішило це питання відшкодування за примусову працю, а крім цього, великі промислові концерни, як наприклад, І. Г. Фарбен, Крупп та інші, що найбільше користались з примусової праці, були ще донадавна під контролею окупаційних властей (а свого часу були призначені на демонтаж і виплату воєнних відшкодувань) — тож і не було до кого подати претензії. Тепер, коли всі підприємства воєної промисловості звільнилися з-під альянтської контролю і одержали повну незалежність, деякі з колишніх примусових робітників зголосили свої претензії до фірм, в яких вони працювали (а не до німецького уряду), за неспла-

чену заробітну платню, фізичні й моральні знущання, пошкодження здоров'я тощо. «Manchester Guardian» від 5. квітня наводить три випадки оскарження концерну І. Г. Фарбен, з яких один — п. Волеймана (на тепер громадянина США) — розглядався в червні минулого року німецьким судом у Франкфурті. Пошкодованому припало відшкодування у висоті 10.000 нім. марок. В інших обох випадках, в яких пп. Вахман і Ріттер, колишні в'язні німецьких концентраційних таборів, оскаржили І. Г. Фарбен на 530 і 150 тисяч нім. м. відшкодування, суд здержався від видання вироку, чекаючи на вислід відклику в справі Вахманіа. Від прецедентного вирішення справи Вальгайма залежатиме вирішення всіх подібних справ у німецьких судах. Дотепер оголошено понад 2.000 претензій. Щоправда, більшість із цих претензій — німецькі громадяни, однак у цього роду індивідуальних претензій до правдівців, за конкретно зазначених матеріальних втрат й фізичних пошкодження, справа підданства не повинна грати жадної ролі. Що німецькі фірми ставлять до справи відшкодувань дуже поважно, видно з того, що до оборони своїх інтересів вони притягли найкращих німецьких і найкращих, що є в Європі, американських правників. За перебігом справи повинні слідувати і українські громадські установи (ШПУЕН, ЗУАДК) і своєчасно дати есентуальним українським кандидатам на відшкодування потрібні роз'яснення.

Родомський

Видатні постаті театрального мистецтва:
СЕРГІЙ ЖУК

Мої зустрічі: Микола Садовський

(СТОРІНКА СПОГАДІВ)

В часи жорстокої царської реакції, коли темна ніч московської сваволі нависла над Україною у вигляді закону Юзефовича, промінь світла прорізав темряву — українській трупі Ашкарена було в 1883 р. дозволено міністром внутрішніх справ театральні вистави.

Від того моменту починається тріумфальний похід Українського Народного Театру, під режисурою «українського Сальвіні» — Марка Кропивницького, що об'єднав блискуче гроно славетних акторів, які дістали в нашій історії назву корифеїв українського театру.

Так, Український Народний Театр став джерелом національного усвідомлення широких мас українського народу.

Серед корифеїв Українського Театру одно з почесних місць, безперечно, належить Миколі Садовському.

В 90. роках минулого століття, ще невеликим хлопчиком, я вже багато чув у своєму родинному оточенні про Український Театр.

Поруч з іменами М. Кропивницького, М. Заньковецької, завжди згадувались імена М. Садовського, П. Саксаганського, І. Карпенка-Карого, Г. Затиркевича-Карпінського.

Вперше на кону Українського Театру я побачив корифеїв 15-літнім юнаком, в 1901 р., в Катеринославі, коли вони знов об'єдналися під керівництвом М. Кропивницького.

Епічну постать М. Кропивницького в п'єсі «Дві сім'ї» я не забуду ніколи.

Після революції 1905 р., коли послабили утиски царської Росії, Український Театр дістав право мати свій осідок у Києві — це був театр Миколи Садовського, що взяв на себе високу культурну місію.

З М. Садовським я познайомився, ще студентом, в літі 1909 р., в Симферополі, коли труп М. Садовського приїхала з Києва на гастролі до Криму.

Я прийшов до готелю, де зупинився М. Садовський, щоб познайомитися з ним; мене зустрів високий, гарний на зрост артист, чії карі очі дивилися з-під напівзакритих повік, що надавало йому обличчю гордий вигляд; розмовляючи з ним, я відчув його приязнь, і мені здавалось, що ми давно-давно знайомі.

В тому самому готелі мешкав і актор Северин Паньківський. М. Садовський познайомив мене з ним і запросив мене, разом з мою дружиною, на театральну виставу.

Гастролі почалися славнозвісною «Наталкою-Полтавкою», в якій М. Садовський виступав в ролі виборного.

Від того дня впровадж цілого місяця ми зустрічалися щодня з М. Садовським, С. Паньківським, М. Малиш-Федорцем та іншими артистами. Ми перезаймалися майже з усіма акторами труп М. Садовського (Д. Лівницька, І. Мар'яненко, Г. Левницький, С. Тобілевич, Верховиць, Петляш, Каргальський, Вондарчук, Вутовський та ін.).

В міському парку, де стояв літній театр, ми зустрічалися перед початком вистави, в антрактах і після закінчення вистави і провадили безкраї розмови.

Після вистави ми йшли з М. Садовським до маленької молочної, що мстилася в підвальчику, коло саду; там М. Садовський і в свій улюблений кияк.

Того літа в Симферополі трупом М. Садовського було виставлено чимало відомих п'єс, і М. Садовського можна було бачити майже в усіх його коронних ролях.

Репертуар складався з драматичних і оперних вистав. В ньому були п'єси на історичні сюжети: «Богдан Хмельницький», «Сава Чалий», «Гайдама», «Бондарівна», «Паливода XVIII століття», «Маруся Богуславка»; побутові: «Суета», «Безталанна», «Хазяїн», «Лісова квітка», «Бурлака», «Ревізор»; опери: «Продана наречена», «Сільська честь»; оперета: «Чорноморці» та ін.

Історія Українського Театру вича-ла лаврами ім'я Миколи Садовського в ролі Богдана Хмельницького, Сава Чалого, полковника Пиво-Запольського. Тараса в «Бондарівні»; але не можемо обминути зараз мовчанням М. Садовського і в ролі Бурлаки і в ролі Гординого («Ревізор» Гоголя).

Образ Бурлаки — поборника правди, коли його тягнуть на лівні п'єки суспільства — «представники влади», вривався навіки в пам'ять глядача; його левина міць, його віра в непохорну правду живе в душі негасимо. Так втілює трагічний образ борця за правду міг лише геніальний актор.

Створений ним образ Гординого в «Ревізорі», в момент монологу: «Бийте в дзвін!» — лишилося назавжди плямистим-опуклим у нашій уяві.

Прекрасний був М. Садовський і в ролі Кецалі («Продана наречена» Сметани), його колосальні музичні здібності, попри захриплий голос, робили чудо — здавалось, що якраз таким повинен бути живий Кецаль.

Танок М. Садовського — Тараса («Бондарівна») становив неперевершений зразок українського класичного гопака. Та легкість, з якою М. Садовський виконував той танок на шостому десятку свого віку, не може бути змальована словом.

Смерть Митрона Серпокриля («Понад Дніпром») лишається міцно пов'язаною з незабутними нюансами в голосі Митрона — для кожного, хто чув і бачив цей момент у виконанні М. Садовського.

А Сава Чалий — зрадник батько? Можна без кінця говорити про образи створені Миколою Садовським.

Труп М. Садовського закінчила гастролі в Симферополі і поверталася до Києва. Ми проводили М. Садовського. На двірці заговорили про безсоромне обкрадання нашого мистецтва «братями». М. Садовський згадав про «позички» російських композиторів М. Глінки, П. Чайковського — і тут же проліотував ці «позички», співаючи відповідних пісень.

Через деякий час ми одержали від С. Паньківського листа — він повідомляв про прем'єру «Гетьман Дорошенко» (Д. Старицької-Черняхівської) в театрі М. Садовського і запрошував нас прибути на виставу; але, на жаль, обставини так склалися, що ми не змогли поїхати до Києва.

В літі 1910 р. моя дружина зустрілася в Катеринославі з М. Садовським і його трупом, що там гастролювала.

Із Симферополя я переїхав до Петербургу, і мені доля судила зустрітись з М. Садовським лише в січні 1919 р., в Києві, в час готування до зустрічі Директорії Української Народної Республіки.

Ми зустрілися в Українському Клубі в час засідання, присвяченого влаштуванню зустрічі Директорії; мені, як голові Українського Літературно-Художнього Товариства, було додано декорувати Київ, М. Садовському — керувати походом під час в'їзду Директорії.

Як сон, минав день зустрічі Директорії. Разом з від'їздом Директорії залишили Київ і М. Садовський.

В 1925 р. М. Садовський повернувся з еміграції до Києва. В час його відсутності советська влада зреквізувала його коштовне театральне майно. Не маючи труп М. Садовський не мав заробітку. Інші можна було бачити на розі Хрещатика і Миколаївської вул. сумну й горду постать «безробітного» М. Садовського (на Миколаївській вулиці мстилася «Спілка Робітників Мистецтва»).

МИКОЛА ЗЕРОВ
(1890 — 1935?)

Чистий Четвер

«І абіє пітел възгласи...»

Свічки і теплий чад. З високих хор Лунає спів туги і безнадії!
Навколо нас кати і кустодії,
Синедрион і ксар, і претор.

Не долі нашої смутний узор.
Для нас на дворищі багаття гліє,
Для нас пересторгу півень піє
І слуг гуде архиєрейський хор.

І темний ряд євангелістських історій
Зуничить як низка тонких алегорій
Про наші підлі і скупі часи.

А за дверми, на цинтарі, в при-
творі —
Співки і дзвін, дитячі голоси
І в теплом повітрі ясні зорі.

29. VI. 1921.

Страсна П'ятниця

Блаообразний муж з Аримафеї,
Поважний радник, учень потайний,
Господню плоть повив у пелени
І до гробниці положив своєї.

І от під чорне сонце Іудеї
Мене провадять невольними сніи,
Хмилос образів налився ясний,
Смугний ексод святій епопеї.

Спустилась ніч на Гефсиманський сад,
Горби і діл, і військовий наряд —
Все спить, все снить під синьою імлою.

І в теплих сутінках, мов ряд примар,
Несуть жінок свій вікопомний дар:
Ливан і нард, і мірру, і алое.

1921 або 1922.

Польсько-українські відносини:

Польські католики в запамороченні

Здавалось б, що жажливі переслідування польської католицької Церкви в Польщі спонукають польських емігрантів католицької кола до більш ґрунтовного вивчення причин цього переслідування. Здавалось б, що поляки нарешті пізнають помилки свого донкіхотства 20-30-их рр. та поляки нарешті пізнають над можливостями направили зроблене ними зло супроти українського, білоруського та литовського народів і шукатимуть дружби та просять прощення в тих народів, яких вони думали зглядати з лиця землі.

Але таких кроків можна б вичікувати від людей і народу, що має реальних політиків, а не фантастів Дон-Кіхотів чи Заглоб. В польській пресі аж дуже часто віддеркалюються впливи на польське політичне життя тих запаморочених політиків.

В 12. (352) числі польсько-католицького тижневика «Жиц» що зиходить в Лондоні (за 21. 3. ц. р.) стрічаємо знову статтейку, мова якої спонукує нас пригадуватись глибше над проблемою польсько-українських стосунків. В цій статті, що має заголовок «Для Польщі», є поміщений повний текст листа якоїсь пані Rose Bailly, французької професорки, що переконує поляків про потребу пропагувати польську проблему серед

Тут до речі буде пригадати про три вулиці в Києві, що одержали свої назви від імен трьох кирило-методієвських братчиків — від Шевченка, Куліша і Костомарова — Тарасівська, Паньківська і Миколаївська — назвати вулиці прізвищами братчиків натові й тепер не було вільно (нині Миколаївська вул. має назву — Марксієвська).

Від часу до часу М. Садовський, разом з своїм братом Панасом Саксаганським, виступали в Києві як гастролери. Пам'ятаю дві таких вистави, на яких я був присутній — «Гандзя» і «Бурлака».

В «Гандзі» — М. Садовський був знов неперевершений полковник Пиво-Запольський, а П. Саксаганський — гетьман Ханенко; в «Бурлаці» — М. Садовський — Микола, П. Саксаганський — Писар. Під час вистави «Бурлаки» в Київському Оперовому Театрі я зі смутком відчув утому у виконанні незрівнянного Бурлаки — Садовського.

Пригадую собі ще один виступ М. Садовського на вечорі Української Академії Наук — М. Садовський заспівав свою улюблену пісню — «Ой, під вишнею, під черешнею», але вишомистецьке виконання несподівано урвалось — М. Садовський заплакав.

Хоч советська влада й дозволила М. Садовському повернутись до Києва, але не обдарувала його своєю ласкою, з огляду на його національно-державницькі переконання в українському питанні. Вона нагородила його почесним званням «заслуженого артиста», але не дала йому звання «народного артиста», на яке він заслужив, як корифей українського театру. Неголерантне ставлення советської влади до М. Садовського виявилось також і в час ювілейного свята «Наталки-Полтавки» — советська влада не запросила М. Садовського взяти участь у ювілейній виставі, і це так вразило М. Садовського, що з ним трапився перший удар — ранком його знайшли на підлозі, коло ліжка, в непритомному стані.

7. лютого 1933 р. Миколи Садовського не стало між живими.

Як бачив його востаннє в труні, в залі «Профспілки Робітників Освіти» — Микола Садовський лежав гордий і неначе молодий, як давно колись.

Українські мистці у Франції між двома світовими війнами

(З архіву Кричевського)
Зліва направо: Андрієнко, Радько, Перебийніс, Глущенко, Семець (бандурист), В. Хмелюк, д-р Лагушенко (історик і любитель мистецтва), Кричевський, Савченко-Бельський, Р. Турин, Третяків (помер), С. Борачок.

Польсько-українські відносини:

Мистецький репортаж:
СЕВЕРИН БОРАЧОК

Лист із Парижу

Високоповажаний Пане і дорогий Редакторе!

Звертаюся до Вас, Пане Редакторе, і пишу «дорогий» не з причини віді-стати від Вас грошей на поїздку до Парижу, але підчеркнути тими словами Ваше цінне заінтересування мис-тецькими справами. Ви одинока лю-дина, що перша заговорила до мене на Рамерсдорф і, оглядаючи мої образи, зажадала від мене пояснень — чому я так малюю, а не інакше? Яка є ціль моїх змагань з тією так химер-ною музою, що, як лише сонечко за-світить, то маларі хапають за пензель і наслідують поетів чи музиків, як я-то на далекий Україні висловлюють-ся — «писати» любовні листи чи картини, зідхаючи до цієї старої му-зи.

Так і є, поповши до тих романтиків, хотів би радо поділитись своїми ли-стами і враженнями з Вами з подоро-жі моєї до Парижу. Ви мене змуш-уєте написати цей репортаж — ін-когніто з Парижу — мене відпрова-дила на двірці лише моя дружи-на і мій приятель Крук. Але що я до-відався з Вашої Перемоги? Ви ме-не підігнали десь через маленьке віконце на двірці, що я сідаю до па-ризького експресу, і давав одразу нотатку до газети вліпліти: «Борачок поїхав до Парижу оглядати Золоте Руно». А, може, я мав замір що ін-ше оглядати?? Ви мене поставили ці-єю заміткою в газеті в скрутне по-ложення і тому я буду дуже обережно і коротко з'ясовувати свої спостере-ження, відвідуючи Париж. Оскільки пропущу підсвідомо мої деякі пере-живання і в тім так великим місті, я-то деякі говорять — здегенерованого міста — де повно в ньому розлуги і зрезигнованих життям сартристок, — прошу вибачити.

Я Париж впізнав тому 17 літ, де й прожив в ньому від 1924 р. по 1937. Скромно кажучи, пізнав я Париж за цей час від самих сутерин по самі верхки життя тих людей, що неначе б в горшку цієї вавилонської зупи вварились.

Тепер почну з перших моїх вра-жень з Парижу. Висідаючи на схід-ним двірці в Парижі — мав вражен-ня, що я приїхав на Остантоф у Мюнхен. Неначе в сні пробудивсь. Вийшов на вулицю, та давав до бу-фету, випити кави — чи не змінився посьмак її по стільки літах? Ні — це все неначе вчора. І люди — ті самі як на Рамерсдорфі — лишеє скорі-ше рухаються і чогось голосніше го-ворять і веселіше. Хотів всісти до трамваю та поїхати до центру — але їх нема — злікували й сліду не стало. Пішов до «метро», якось сим-патично проїхав немаче учора — ті самі вагони, лише трохи підвищені, але запах оставсь цей сам задущий-лий, специфічний, Парижу.

Заїхав до ред. Голяна та й просив переспав у нашому рідному салоні — як пробудивсь, то подумав, що я на Айнгертсрассе в українському бльці в Мюнхені. Ранком сумління мене гризло, що я на Айнгертсрассе, а не в Парижі. — Ранім-ранком по-несло мене по Парижу — спочатку дививсь і оглядав прокожих — ш-укав оком різні й гарно убрані жінки — хотів заглянути в серця Парижу — не запримились, на жаль, якоїсь дами, щоб мене заінтригувала не лише серцем, але тією молодю, про котру так ставивсь давніш Париж. Все якесь мені знане з Мюнхену — спортове, повсякденне — без люксів і ек-стравагантности — якесь ніби провин-ційне. Бо Париж був і є сьогодні вели-ким містом, зложеним із маленьких провінційний містечок, а ці містечка складаються з дрібеньких провін-ційний домиків, в яких живуть кон-сервативні люди, маючи характер ко-рирвативних мішущів. Вони не люб-лять екстравагантних змін життє-вих — наприклад, реклами за 17 літ змінилася на вулицях дуже мало. Це досюгодні пишються ре-клами старого випуску мила «Savon Cadum». Француз не любить гострих, модерно крикливих реклам на вулиці — це його дещерву. Він хоче мати спокій у тому великому селі.

Зайшов я до Лювару... Тут запри-мились великі зміни. Передусім, очи-стили стіни від давніх припалих поро-хом, золочених шпукатур, накопиче-них віками, що притуплювали своїм блиском з-під пороку зір оглядача і не дозволяли оглядати спокійно мистецькі твори. Залів великих кар-тин Веронеза спеціально відновлена, картини Веронеза зробили на мене небуване враження. Неначе сьогодні мальовані, свіжі і ясні кольори — неначе салон найбільшої опери ма-лярської. Називають це оперою у від-ношенні до сьогоднішніх т. зв. модер-ністично-абстракціоністів, що дійшли до т. зв. упорощення гри красок і кри-чать плякатово по вулицях, що во-ни є «геніи». А в суті речі зійшли до примітивізму і кричать ординарними красками — сирими — без гармонії, без любови, без чуття, забуваючи старих майстрів, які стільки віків прожили, і досюгодні лишилися жи-

вими їх твори! Це не «дже» із ка-варні! Це справжня «опера»! Стрінув я тут мого друга Чапського в ка-варні — це людина з чуттям і друж-нім відношенням до всіх людей без різниці: малар, це, чи письменник, критик, чи знавець життя; пізнав його під час воєнної завірюхи; скита-ючись після виходу з Польщі, попав у большевицький полон, перейшов Україну і Росію аж до Сибіру, опісля подорожував через Китай, Персію, Ірак, Африку, Америку, вертаючись до старого Парижу, де осів знову і малює. Я його ледве впізнав. Посивів, як голуб, висох, але серце лишилось те саме, як і давніше. Невдаю видав книжку своїх споминів «На нелюдсь-кій землі», подарував її мені. Читаю-чи цю книжку, мені слюзи заливали очі. Багато спом'янув про моїх зна-йомих, про Україну, і т. і. Мені ста-ло радісно, що стрінув старого друга, бо за той час воєнних подій багато з моїх знайомих вже відійшли у віч-ність.

Зайшов я до нашого маларя Кри-чевського. Постарівся він, ледве мене впізнав. Говорили ми про минуле і згадували всіх наших змуганих ма-лярств. Найшов у себе зникну всіх давніх друзів, що спільно зійшлись були в мене. Вони розбредили тепер по всьому світі. Третяків помер на сухоти. Кричевський малює багато. Має замовлення на декорації «зали прийняття» в Женеві. Вийжджає ча-сто до Венеції і малює пейзажі.

Зайшов я до старих друзів Хмело-ків. Василь-малар не застав, — ви-їхав на пейзаж за Париж. Він уже відомий у салонах парижан. Відві-дає його брата Льва; обложений книжками, тисячами томів французь-кої літератури, починаючи від старих архівів готики і кінчаючи на нових письменниках. З любов'ю і фанатиз-мом очищує з пороку старі томи. Приємо було посидіти тих пару го-дин у його бібліотеці. Згадував мені про історію великої нашої бібліотеки, що один із наших емігрантів під час війни вивіз кільканадцять тисяч то-мів українських книжок із Волині. Це все лежить у французькому пи-ничному складі, і французькі зверта-лись недавно до Хмелока, щоб він зайнявся тими книжками і впоряд-кував їх. Він наразі відмовився, бо це справа довгої нудної праці й часу, а він зайнятий своїм крамом. Яка шкода, що там не має нашого д-ра Гоця!

Відвідав я наших молодих маларів, як Кульчицького, графіка, і п. Ів. Нижниківа. Вони в тяжких умовах сидять під Парижем, але не кидають мистецької кисти поза себе, а йдуть сміло вперед. Кульчицький має дуже багато праць в деревині. Ів. Ниж-ників сильним кольором ударає в струни полотна.

Опісля відвідав я Національний Музей нового французького мистец-тва. Нова будова музею — велика й монументальна — легка і не пригно-блює своєю архітектурою відвідувача. Там знаходяться всі твори найнові-шого французького мистецтва. Все зібране — почавши від 19 ст. посьо-годні, кінчаючи на Пікассо і Матісі. Давніше були ці речі порозкидані по цілому Парижі, і тліжко було орієн-туватись. Сьогодні вже зібрано — гарно й чітко, як на долоні. Зайшов я також до музею, що розташовані навпроти Національного Музею і де знаходяться твори старих майстрів усього східного мистецтва. Огляда-ючи це все, освіжился я і впевнився, що мистецтво добре було, і є і буде живим і свіжою поживою для моло-дих, що часто потребують вітаміну при сьогодинньому нервовому житті при гуркоті машин і фабричних заглушуючих гуків.

Відвідав я потім нашого любителя мистецтва й науки проф. Шульгина. Він дуже був зайнятий у своїй кан-целярії опіки над українськими емі-грантами. Побачивши мене, все відки-нув у сторону і почав мене інформувати про дуже важні справи, які днями шойно дозріли і набрали не-абиякого значення. Це справа вистав-ки Григора Крука. Піднесеними сло-вами він заявив мені, що Крук є ве-ликий український скульптор, що французькі експерти з мистецтва отгладий його праці і без комплімен-тів узнали за дуже цікаві твори по-формі скульптури й духу українсь-кого майстра, що по оцінці експертів зацікавилось ним міністерство закор-донних справ і директор Національ-ного Музею в Парижі. Вони запропо-нували проф. Шульгину улаштувати якнайшкоре виставку в салоні Сімон Баденє, в центрі Парижу. Проф. Шульгин був емоційований і піднесений на дусі. Але чомо його на-ступило журливо над тим, що робити, де видістати грошей на галерію, що коштує 150 тис. фр., а до того ще треба оплатити друк каталогів, пля-катів, запрошень. Ну, а також хоч на тиждень привезти того нашого Крука.

«Ну, а Ви, пане Борачок, а Ваші кар-тини Ви не повісили б над галерією з Круковими? Будь ласка, і Ви при-таскайте хоч кілька образів до Па-рижу, то буде нам веселіш утрійку говорити з панамі міністрами! Як Ви на це задивляється?» Ну, мені два рази не говорили. Помаках головою, та й приобіцяв усі свої сили зібрати та й заглянути в це паризьке віконце. Написав одразу до нашого доброго знайомого інж. Е. Сумика, що живе в Америці, щоб був такій ласкавий прийти з поміччю. І — це сіло ні впа-ло! — надіслав на руки проф. Шуль-гина 400 дол. на оплату галерії.

Проф. Шульгину прояснилось ли-це і я радісно попрощався з ним — «до побачення на виставі». Думаю, що знайдеться ще пару дружніх рук, що нам допоможуть матеріально до нашої поїздки в Париж. Але я вже заздалегідь просив п. Крука, щоб під-найшов мені добрих золівод до чо-біт, на випадок, коли нам обом до-ведеться пішки мандрувати до Пари-жу. Це нам не першина.

З паризьким привітом вітаю Вас!

СЕРГІЙ ЖУК

Високоповажаний Пане і дорогий Редакторе!

Звертаюся до Вас, Пане Редакторе, і пишу «дорогий» не з причини віді-стати від Вас грошей на поїздку до Парижу, але підчеркнути тими словами Ваше цінне заінтересування мис-тецькими справами. Ви одинока лю-дина, що перша заговорила до мене на Рамерсдорф і, оглядаючи мої образи, зажадала від мене пояснень — чому я так малюю, а не інакше? Яка є ціль моїх змагань з тією так химер-ною музою, що, як лише сонечко за-світить, то маларі хапають за пензель і наслідують поетів чи музиків, як я-то на далекий Україні висловлюють-ся — «писати» любовні листи чи картини, зідхаючи до цієї старої му-зи.

Так і є, поповши до тих романтиків, хотів би радо поділитись своїми ли-стами і враженнями з Вами з подоро-жі моєї до Парижу. Ви мене змуш-уєте написати цей репортаж — ін-когніто з Парижу — мене відпрова-дила на двірці лише моя дружи-на і мій приятель Крук. Але що я до-відався з Вашої Перемоги? Ви ме-не підігнали десь через маленьке віконце на двірці, що я сідаю до па-ризького експресу, і давав одразу нотатку до газети вліпліти: «Борачок поїхав до Парижу оглядати Золоте Руно». А, може, я мав замір що ін-ше оглядати?? Ви мене поставили ці-єю заміткою в газеті в скрутне по-ложення і тому я буду дуже обережно і коротко з'ясовувати свої спостере-ження, відвідуючи Париж. Оскільки пропущу підсвідомо мої деякі пере-живання і в тім так великим місті, я-то деякі говорять — здегенерованого міста — де повно в ньому розлуги і зрезигнованих життям сартристок, — прошу вибачити.

Я Париж впізнав тому 17 літ, де й прожив в ньому від 1924 р. по 1937. Скромно кажучи, пізнав я Париж за цей час від самих сутерин по самі верхки життя тих людей, що неначе б в горшку цієї вавилонської зупи вварились.

Тепер почну з перших моїх вра-жень з Парижу. Висідаючи на схід-ним двірці в Парижі — мав вражен-ня, що я приїхав на Остантоф у Мюнхен. Неначе в сні пробудивсь. Вийшов на вулицю, та давав до бу-фету, випити кави — чи не змінився посьмак її по стільки літах? Ні — це все неначе вчора. І люди — ті самі як на Рамерсдорфі — лишеє скорі-ше рухаються і чогось голосніше го-ворять і веселіше. Хотів всісти до трамваю та поїхати до центру — але їх нема — злікували й сліду не стало. Пішов до «метро», якось сим-патично проїхав немаче учора — ті самі вагони, лише трохи підвищені, але запах оставсь цей сам задущий-лий, специфічний, Парижу.

Заїхав до ред. Голяна та й просив переспав у нашому рідному салоні — як пробудивсь, то подумав, що я на Айнгертсрассе в українському бльці в Мюнхені. Ранком сумління мене гризло, що я на Айнгертсрассе, а не в Парижі. — Ранім-ранком по-несло мене по Парижу — спочатку дививсь і оглядав прокожих — ш-укав оком різні й гарно убрані жінки — хотів заглянути в серця Парижу — не запримились, на жаль, якоїсь дами, щоб мене заінтригувала не лише серцем, але тією молодю, про котру так ставивсь давніш Париж. Все якесь мені знане з Мюнхену — спортове, повсякденне — без люксів і ек-стравагантности — якесь ніби провин-ційне. Бо Париж був і є сьогодні вели-ким містом, зложеним із маленьких провінційний містечок, а ці містечка складаються з дрібеньких провін-ційний домиків, в яких живуть кон-сервативні люди, маючи характер ко-рирвативних мішущів. Вони не люб-лять екстравагантних змін життє-вих — наприклад, реклами за 17 літ змінилася на вулицях дуже мало. Це досюгодні пишються ре-клами старого випуску мила «Savon Cadum». Француз не любить гострих, модерно крикливих реклам на вулиці — це його дещерву. Він хоче мати спокій у тому великому селі.

Зайшов я до Лювару... Тут запри-мились великі зміни. Передусім, очи-стили стіни від давніх припалих поро-хом, золочених шпукатур, накопиче-них віками, що притуплювали своїм блиском з-під пороку зір оглядача і не дозволяли оглядати спокійно мистецькі твори. Залів великих кар-тин Веронеза спеціально відновлена, картини Веронеза зробили на мене небуване враження. Неначе сьогодні мальовані, свіжі і ясні кольори — неначе салон найбільшої опери ма-лярської. Називають це оперою у від-ношенні до сьогоднішніх т. зв. модер-ністично-абстракціоністів, що дійшли до т. зв. упорощення гри красок і кри-чать плякатово

Проф. Г. ВАЩЕНКО

Релігія і більшовизм

В святочні дні Воскресіння Христового слід нам, українським бжежцям, згадати про своїх нещасних земляків, що там, за «залізною заслоною», живуть в більшевизькій неволі. Ми, терплячи матеріальні злидні, все ж таки не відчуваємо над собою гніту морального, можемо вільно висловлювати свої думки і проводити радісно свята відповідно до наших національних традицій. А там, на рідних землях, наші брати й сестри мусять ховатися з своїми думками і віруваннями — особливо в дні релігійних свят, бо саме тепер більшовицьке око найпильніше стежить за ними.

Вкінці другої світової війни більшовики ніби об'явили свободу релігії і навіть дозволили відвідувати церкви і відправляти в них Службу Божу. Але це був лише підступний крок. Більшовики завжди були й залишилися далі запеклими ворогами релігії й іншими вони бути не можуть. Ворожнеча до релігії і запекла боротьба з нею — це одна з найбільш характеристичних рис більшовизму-комунізму. Ще Маркс називав релігію «опіомом для народу» і закликав пролетарів боротись з нею. Але ще більшим ненависником релігії був Ленін. Релігію він називав «сивухою» і вбачав в ній найбільшого ворога комунізму. У своїх «філософічних зошитках», написаних ще до революції 1917 р., він, роблячи виписки антирелігійних висловлювань Фюрбаха, на маргінесі з захопленням зважав: «Очень хорошо!» (Партизани, 1934 р., ст. 71). А в 1922 р. він пише статтю «Про значення вояничого матеріалізму», в якій вимагає видання в ССРС творів атеїстів XVIII ст., як одного із кращих ефективних засобів боротьби з релігією. «Завзята, жвава, талановита, гостро й відважно нападаюча на пануючу попівищину публіцистика старих атеїстів XVIII ст., — пише він, — виявляється в тисячу разів більш відповідною для того, щоб збудити людей від релігійного сну, ніж нудні... перекази марксисту, що переважають в нашій літературі» (Збір. творів, т. XXVII, ст. 185).

Запеклою ненавистю до релігії проїнята і промова Леніна на III-му з'їзді комсомолу 1920 р., що стала ніби більшовицьким катехизисом. Тому то один з перших декретів, більшовицької влади був декрет про відділення церкви від держави і школи від церкви, що вийшов на початку 1918 р. Але це не була проста ізоляція Церкви від політики і народної освіти, а початок запеклої боротьби проти неї й релігії. По цілому ССРС в перші ж роки революції більшовицькі банди убивали священиків, часто задавали їм страшних мук. Були випадки, що більшовики навіть розтинали або вішали священиків. Після громадянської війни переслідування церкви, духовництва й вірних набував систематичного й пляного характеру. Особливо жорстком воно було на Україні. Десятки українських єпископів, тисячі священиків і вірних були заарештовані більшовиками, розстріляні або заганні в концентраційні табори, де вони майже всі померли в тяжких муках. Так загинули славетні українські архiereї Липківський, Ярещенко, Борещкий. Разом з тим більшовики руйнували церкви або обертали їх на склепи для збійки, на антирелігійний музей. Так, напр., на антирелігійний музей була обвєрена найбільша святина України Кисиво-Печерська Лавра. Разом з тим відбувся грабiж церковного майна. Більшовики забирали церковні ризи, хрести, чаші, шати з ікон, архiereйські мітри і значну частину цього всього спроваджували до Москви. Шукуючи золота і взагалі дорожочністей, вони часто розкопу-

вали навіть могили. Так, напр., в 1922 р. більшовицькі бандити у Великих Сорочинцях вдерлись в склеп, в якому був похований гетьман Данило Апостол і його родина і забрали з нього всі дорожочністей.

Руйнували іноді навіть цілі кладовища. Так, напр., було зруйновано велике кладовище в Полтаві, де було поховано багато видатних українських громадських діячів і письменників.

Разом з цим більшовики уже з перших днів революції розгортнули широку антирелігійну пропаганду через школу, пресу, кіно й т. д. Шкільні програми складалися й складаються так, щоб кожна дисципліна, навіть природознавство і математика, служили засобом антирелігійного виховання молоді. Крім того, видавався спеціальний журнал «Безбожники», в якому провадилося найбурливіше очорнювання релігії; були організовані спеціальні гуртки безбожників з метою боротьби з релігією, як серед молоді, так і серед дорослого населення. До боротьби з релігією притягалися і притягається молодь. В перші роки революції комсомольці і піонери під час великих християнських свят організовували обурливі антирелігійні демонстрації. Одягнені в церковне вбрання, вони з вигуками і кошушневними піснями ходили або їздили вулицями і зупинялися перед церквами якраз в момент урочистості Служби Божої. В церкві підносились до Бога молитви, а під церквою відбувалась дика антирелігійна оргія.

Але більшовики зрозуміли, що такі демонстрації не досягають своєї мети і тільки викликають обурення серед суспільства. Демонстрації припинилися, зате посилюється донос на тих, хто тримався релігії. Було не мало випадків, що діти доносили на своїх батьків.

А наслідком доносів були арешти і заслання в концентраційні табори. Тому люди почали боятися виявляти своїх релігійні настрої; знімали образи зі стін, не святкували релігійних свят, не хрестили дітей, не внічались в церкві і т. п.

Не обмежуючись цими засобами боротьби з релігією, більшовики вже з перших років революції намагались розвалити Церкву Христову з середини. З цією метою вони знаходять зрадників серед духовництва і з їх допомогою організовують т. зв. «живу церкву», що поривав зв'язки з релігійними традиціями і визнає більшовицьку владу. Це була велика компромітиція Церкви Христової.

«Живісти» знали, що їх завдання — служити більшовицькій владі в її боротьбі з релігією і діяти відповідно до цього завдання. Ось що розповідали мені про одного з таких священиків Бєневського, що походив з Волині. Ставши «живістом», він з великою упертістю боровся з Українською Автокефальною Церквою, ажикаючи при цьому найбурдніші очорнювання, наклепи й доноси. Коли ЦК визнала, що він свос завдання виконав, Бєневський зрікся священства і перейшов на іншу «роботу». Але він зробив це найжахливішим способом. Закінчивши Службу Божу, він вийшов на амвон з євангелією і хрестом і звернувся до народу з промовою. В ній Бєневський заявив, що він довгі роки дурив людей, що релігія це брехня, що Бога нема, і після цього демонстративно розірвав на собі ризи, кинув на підлогу євангелію і хрест і потоптав їх. Після цього він керував антирелігійним музеєм, провадив антирелігійну пропаганду, ходив як секретар одного з житлових кооперативів по квартирах і зривав ікони і т. ін. А під час німецької окупації цей же самий «протосей» Бєневський надів на себе мітру, очолив т. зв. автоном-

ну церкву і провадив запеклу боротьбу з Українською Автокефальною Церквою.

Під час другої світової війни, коли Східна влада під ударами німецької армії дуже захиталася, більшовики вирішили використати в своїх інтересах релігійні почуття, що збереглися ще в народних масах. З цією метою вони дозволили відновити церкви і відправляти в них Службу Божу. Мало того, вони відновили Московський «патріярхат». А що багато священників, боячись переслідувань, зреклись священства і стали урядовцями, НКВД викликало їх і примушувало їх знову стати священниками.

Всі ці ходи викликали у деякого, особливо у людей наївних, думку, що більшовики припинили боротьбу з релігією і що в ССРС існує тепер справжня свобода віри. Але все це було і є лише більшовицьким підступом і до підступом пекельним. Боротьба більшовиків з релігією в ССРС після другої світової війни не тільки не послабла, а навіть посилюється. Щоб переконатися в цьому, досить уважно переглянути більшовицькі газети і журнали, особливо журнали для молоді. Але найпереконливішим доказом жорсткої боротьби більшовизму з релігією можуть бути події в Галичині. Більшовики зруйнували греко-католицьку церкву і наочно приріднали її до церкви Московської. Великий церковний діяч Митрополит Шептицький був більшовиками отруєний, єпископи були заарештовані і заслані в (Закінчення на 7. стор.)

Конгресова комісія в США досліджує совєтські злочини в країнах Східної Європи

Минулого року американський Конгрес створив спеціальну комісію, що мала б дослідити насильне вклучення Литви, Латвії та Естонії до ССРС. Коли комісія почала дослідити, виявилось, що їдеться не тільки про важливе, але також незвичайно велике завдання, що далеко переходить передбачені давніше розміри. Праця комісії розпочалася роз'ясненнями міністра закордонних справ Даллеса і продовжувалася не лише у Вашингтоні, але також у Нью-Йорку, Клівленді й Чикаго. Після першого звіту комісії перед Конгресом, її працю схвалено та надано повноважень для комісії продовжувати дослідити та поширити їх засяг.

Ця нова постанова була схвалена у формі резолюції число 438, яка звучить так:

Хорватське державне свято

В неділю, 11-го квітня ц. р., проминуло 13 років від великого дня в історії хорватського народу — Проголошення Незалежної Хорватської Держави. Цей день рік-річно святкують хорвати, як день державности, в усіх закутках, де б вони сьогодні не перебували.

Мюнхенська громада хорватів відзначила цього року своє національне свято аж двома академіями. Їх улаштували дві різні політичні групи, що між собою ривализують.

На академії, організованій союзом «Об'єднані Хорвати», що є політично пов'язаний з рухом Усташі і визнає своїм керівником і головою Хорватської Держави поглазника Анте Павеліча, було присутніх понад 60 хорватів. Між ними було видно переважно молодих людей, колишніх воїаків і офіцерів харватської армії, та

На економічні теми:

А. КАРАТУЛЬ

Советська додаткова вартість

Для того, щоб розпочався процес виробництва, робоча сила повинна поєднатися з середниками виробництва, а в першу чергу — з засобами праці. Робоча сила є активним елементом виробництва. Вона урухомлює знаряддя праці. В процесі праці виробляється та чи інша продукція. Продукцію виробляє не тільки фізична, але й розумова праця. Таким чином одним із складових елементів продукції є праця. Праця, як витрата людської енергії, повинна компенсуватись, відновляється. Працівник за власну працю дістає певну компенсацію. На виробництві це заробітна платня, в сільському господарстві — його продукти.

Але праця не все винагороджується. Частина її, силою соціально-економічних обставин, іде на користь суспільства чи держави. Цього уникнути не можна. В суспільстві існує низка суспільних функцій, без яких життя суспільства неможливе. Мусять, напр., існувати школи, лікарні, санаторії, залізничі, державна торгівля, установи управління, армія, органи безпеки і т. і., що утримуються за рахунок праці суспільства. Таким чином у кожній державі, навіть з найкращим суспільним ладом, частина праці населення не винагороджується, а йде на користь суспільства. Але кількість тієї не винагородженої праці в кожній державі різна. Щоб більше праці держава забирає безплатно на власну користь, то більше вона грабує населення, то більше населення ожебрачується.

Теорія трудової вартості була встановлена і сформульована не Марксом чи Леніном. Вона була встановлена «капіталістичним» економістом Рікардо. Маркс ту теорію лише перекутив і пристосував до свого комунізму. Рікардо говорив, що вартість крामу визначається працею і що це є невід'ємне правило в процесі виробництва, тобто в процесі трудової діяльності кожної людини. Але більшовики з тієї теорії зробили для себе цілу «науку» про експлуатацію робочої класи капіталістами в такій мірі, що немов би лише через це наступають пролетарські революції, і комунізм є неминучою структурою майбутнього ладу. Комуністи твердять населенню, що за комунізму кожний одержуватиме повністю свій продукт праці. Це абсолютна утопія — хібащо люди житимуть не державним життям, а так, як, напр., Робінзон Крузо.

Рікардова теорія трудової вартості стала в більшовицькому перекуренні середником незкінченного грабування всього населення ССРС. Московські теоретики твердять, що, в залежності від форм власності на середники виробництва та від стану людей, соціальних груп і клас, у виробництві усталоються і визначаються цілком певні відносини в розподілі вартостей праці; в капіталістичному суспільстві середники виробництва перебувають у руках капіталістів, тому цілком капіталістів — якнайбільше мати собі прибутків, тобто якнайвище експлуатувати населення; в соціалістичному суспільстві неначе експлуатації немає.

Ніхто не заперечує, що в капіталістичному суспільстві існує експлуатація. Але коли порівняти капіталістичне суспільство і «соціалістичне» совєтське суспільство, то такої безприсвітної експлуатації, яка існує в совєтській системі, світ ще не бачив. В сучасному капіталістичному світі, не зважаючи на експлуатацію, життєвий рівень населення набагато вищий і зовсім не нужденний, як він існує в ССРС. Капіталісти аж ніяк не привласнюють собі весь прибуток від виробництва. Тепер кожна капіталістична держава здійснює забезпечення робітників на випадок хвороби, інвалідності, безробіття. Школи, лікарні, клуби, бібліотеки, театри і т. і. не будуються за рахунок робітників та селян, як це тепер робиться в ССРС. Народню школу колгосп мусить збудувати сам за рахунок власних прибутків. Отже тим самим колгоспник в силу необхідності одержує на трудодні менше прибутків. Підприємство буде собі власну лікарню — тим самим від платні робітників стягнеться певна кількість заробітку. Профспілки, комсомол, партія утримуються за рахунок держави. Хіба тим самим не грабується населення для їхнього утримання? Армія пропагандистів і агітаторів наводного колгоспа та МТС. Всі вони живуть за рахунок праці населення. Всілякі партійні та профспілкові з'їзди, наради «передовиків», збори активістів, інспектори, заготівники, ревізори, наглядачі — все це утримується за рахунок праці населення. Зрештою величезний МВД-івський апарат теж сидить на шій населення.

Чи є це все в капіталістичній системі? Якщо й є, то не в такій великій кількості, як в ССРС. Тепер в усіх західних країнах населення одержує частину своїх прибутків від праці у вигляді безплатного або здешевленого лікування, курортів, безкоштовних проїзних або удешевлених квитків під час відпустки, свят і т. і. Власник підприємства мусить також начисляти від своїх прибутків капіталу у державну скарбницю — для со-

Великих діл доконав,

Того себе поконав.

А наш великий поет Іван Франко писав:

Ти сто врагів побив у бою

І тим пишаєшся герою.

А той лиш власну пристрась поборов

І над тобою він герой!

Пристрассть — це є та зла сила, або інакше кажучи це, що нас тягне до злого.

Нехай ніхто не думав, що, коли він не виправить та не загартує своєї волі в малій боротьбі зі самим собою, то він зможе перемогти себе в якійсь великій внутрішній боротьбі. Ні. Так само, як м'язи, пам'ять, бойовість треба виробляти поступово і послідовно малими заходами, так і сильну волю треба заправляти малими проблемами. Таких проб можна знайти дуже багато в щоденному житті. От курець може сказати собі — мушу перестати курити. Картяр може постановити собі перестати грати в карти. Лінійний до науки повинен кожного дня сказати собі: нині мушу навчитися те й те. Розгнуданий розумник повинен сказати собі: досить, я хочу стати моральною людиною і так далі.

Очевидно, це все приходить докому спершу дуже важко. Ми вже казали вище, що перемагати себе, це є поконувати свої діл навички — дуже важко. Але ця перемога самого себе для людини правдиве духове вдоволення. Коли ж молода людина перемаже себе один раз, другий, третій раз і т. д., тоді її воля з дня на день крипшатиє. Така людина за якийсь час стане людиною сильною волі, людиною на правду вартісною. Людина сильною волі здобуде собі велику пошану серед свого оточення, здобуде знання, а цюнайважніше, принесе користь, славу і честь рідному українському народові.

Але це ще не все. Велику роль у формуванні сильною волі грає самоконтроль. Людина повинна кожночасно контролювати всі свої вчинки, пляни, думки, а навіть кожне своє слово. Часто самоконтроля стримуватиме людину перед кожним нечесним вчинком, а навіть перед висловом кожного нерозважного слова. Самоконтроль все держатиме нашу совість у натугі, а совість скріплюватиме нашу волю. Практично це виглядає ось так: друг Завзятий має йти до села Н. по харчі. Йти туди можна двома дорогами — ближньою, але розкопсированою і дальшою тяжкою, але законспірованою. В його естві відзивається дві сили. Добра каже: «Йди дальшою, але безпечнішою дорогою». Зла сила каже: «Йди коротшою дорогою та менше змучишся. Чому якраз сьогодні, коли ти будеш йти цією дорогою, мають більшовики робити засідку?» Друг Завзятий контролює свій плян: як поступити? Коротшою дорогою йти? Короткою дорогою легше йти, але можна вилізти на більшовицьку засідку і загинути. Дальшою дорогою, вправді безпечніше, але тяжко йти.

Розбужжена самоконтролем совість починає переколювати наказувати другові Завзятую: «Хоч тяжко, але йди безпечною дорогою. Не легковаж життям, коли цього не вимагає добро Справи. Бережи життя, бо воно потрібне Україні».

Скріплена голосом совісті воля друга Завзятого наказує йому: «Довшир і тяжкий шлях, але пенівший. Ним їди! Ти український революціонер, а український революціонер вміє поконувати труди!»

Друг Завзятий вибрав тяжчий, але певний шлях. Отже, як бачимо з цього прикладу, самоконтроля є конечно потрібна при формуванні сильною волі. Самоконтроля створює процес внутрішньої боротьби, в якій звичайно перемагає совість людини. А совість — це добрий будівничий сильною волі. Тож усім, хто любить рідну Україну, кого болять рани, терпіння і зневага рідного українського народу, кого соромить ярмо любові української нації, хай їм станеться святим ключ: «Сталімо свою сильну волю! Куймо залізні характери, бо це наймогутніша і найпевніша зброя в боротьбі з московсько-більшовицьким окупантом». Це головна заповідь волі і слави України.

В боротьбі за волю України:

Звернення до українців в Америці

В 25-ту річницю організованої боротьби українського націоналізму в союзах імперія — ССР — виповіла черговий наступ проти України і її народу. Цим разом наступ ведеться проти історії українського народу, проти слави його синів, батьків і діда. Московський уряд постановою від 9 грудня 1953 року наказав святкувати 300-річчя прилучення України до Росії, як велике свято Союзу і т. зв. країн народної демократії. Російський уряд хоче перекреслити історичну самобутність державного життя української нації, а національні форми співжиття, накинута Україні 36 років тому більшовицькою Росією, наповнити російським змістом «нерозривної дружби» з «великим російським народом», в авангарді якого є комуністична партія.

В цьому наступі Москва намагаться перекреслити самобутність української культури, національних дум — упокорити душу народною і накинута нації «всеобіймаючий», «животворчий» вплив культури «великого російського народу». Урядові постанови не заперечують національної української держави, але підкреслюють, що та державність, як і українська нація, стали можливими завдяки «великому» російському народові, його дружбі до України.

Маскарадою дружби, яка триває по всій імперії від січня до травня 1954 року, Москва хоче обурити світ і показати йому, що українська нація хоче бути «навіки разом з Росією». В бучних святкуваннях з нагоди Переяслава, Москва пробіє показати світові морально-політичну присягу України на нерозривність з московським імперським центром.

Немає сумніву, що ті імперіалістичні затії є зумовлені нагальною національною стихією, націоналізмом, організованою національно-визвольною боротьбою українського націоналізму, яка від другої світової війни набула форм відкритої московсько-української війни. Тому в постанові уряду і в тезах ЦК комуністичної партії про святкування 300-літнього ювілею «воз'єднання», уряд закликає і наказує посилити боротьбу проти українського націоналізму.

Москва знає, що організований український націоналізм чверть століття стоїть у безкомпромисовій боротьбі проти окупації України Московою, за відновлення Самостійної Єдиної Української Держави, за справедливим соціально-політичним ладом — без хлюпа й без пана, тому Москва й велить посилити боротьбу з ним. Московські володарі розуміють, що національна ідея, за здійснення якої склали голови отаман С. Петлюра, полк. Е. Коновалець і головнокомандувач УПА ген. Т. Чупринка-Шухевич, віддали і віддають життя найкращі сини української нації в підпіллі, стала всенародною, нею перенята вся нація, яка у відповідний, слухний час стане до всенародного

Успіх драматичного гуртка СУМА

Сіракуз, Н. Й., США. Драматичний гурток СУМА вже відомий в Сіракузькій громаді (США) попередніми постановами ряду драм та комедій. Драматичний гурток вже здобув собі визнання місцевої публіки.

4 квітня ц. р. на драму з часів визвольних змагань — «Брат на брата» — п. Степового, зішлях численну громадськість. Зал українського Народного Дому була зовсім повна.

Вже в першій дії, актори прикували до себе увагу глядачів і викликали в них захоплення, яке не зменшилося і в другій і третій діях, а в четвертій — на очах глядачів з'явилися сльози.

В бурхливих оплесках публіка висловлювала своє захоплення і призначала драматичному гуртку, подивляючись впевненість акторів на сцені і вжиття в свої ролях. Чимала заслуга в цьому — їхнього режисера п. Ігна-та Зельського і голови драматичного гуртка п. Степана Трищика, що вміло зуміли розподілити ролі і кожному вказати на суттєві речі.

В. Майкович

Релігія і більшовизм

(Закінчення з 6. стор.)

концентраційні табори, було заарештовано й заслане також багато мирян. Греко-католицька Церква при-мушена була відправляти Служби Божі таємно від більшовицької влади, так би мовити, сховатись в по-бітні «катакомби».

Але цього мало. Більшовики навіть саму церкву зробили знаряддям своєї пекельної політики. Під їх впливом московським патріархом став Олексій Симанський. Він закінчив юридичний факультет Московського університету і приблизно в 1899 році вступив до Московської духовної академії, де зразу ж прийняв чернецтво і став ієромонахом. Тоді ще він виявив себе, як огидний підлабузник і кар'єрист, чим викликав приривство до себе майже кожного студентства академії. Така людина ради кар'єри може піти на все. Правую рукою його є архієпископ Микола Крутицький, судячи по його писанням, такий же хитрий, здібний на все кар'єрист, як і Симанський. Як і за царського режиму, церква має тепер світського доглядача, що безпосередньо підлягає НКВД. Перебуваючи в такому стані, Московська церква виконує завдання союзу, як і в галузі зовнішньої, так і внутрішньої політики. З допомогою церкви більшовики перш за все намагаться зміцнити свої впливи на Близькому Сході, в чому вони, доречі, мають значні успіхи.

Щодо ролі Московської церкви у

бою проти московсько-більшовицької тираниї за права і вольності свої.

Щоб угамувати наростаючу національну стихію, Москва визнає українську державність, але нерозривну від Росії, а щоб задовольнити національну гордість повертає, як дарунок, Україні Крим, а разом з тим наказує посилити боротьбу проти українського націоналізму — формотворця української державницької ідеї на протязі останнього чверть-століття. Прикриваючись маскарадом дружби, комуністична Москва веде посиленний наступ на націоналізм, проти національної ідеї, проти українського народу.

Чи можемо ми, українська спільнота в Америці, стояти осторонь від червоного наступу московського більшовизму проти України? Ні!

Повідомлення

В місяці листопаді 1953 року ЦУ ОДВу опублікувала звернення до українського громадянства в справі відзначення 25-річчя існування і героїчної боротьби організованого українського націоналізму — ОУН.

В місяці березня Головна Управа ООЧСУ проголосила заклики виявити демонстративну волю українського громадянства в 300-літню річницю трагічного Переяславського договору.

Проводи обох Організацій по довгих і вичерпних розмовах рішили одним виступом відзначити 25-річчя існування ОУН і заперотувати проти поновлення України Московою, проти намірів кремлівських сатрапів Переяславським договором закабляти український народ.

Виступ цей призначений на місяць травень.

Нью-Йорк, 27. березня 1954 р.

За ЦУ ОДВУ: За ГУ ООЧСУ: /—/ Ярослав Гайвас /—/ Іван Вовчук

Московський більшовизм в Україні:

Як Москва руйнувала українське село

Невеличке, але чисте, все в кіптах і садках, в мальовничій лісовій околиці розташоване було українське село Байрак, недалеко від Полтави та від голотиської Діканьки.

Але сюди прийшли більшовики. Почалась доба так званого «всесного комунізму». Голови ревкомів часто мінялись. Із місцевого населення не знаходились такого головоріза, щоб обняв цю посаду. Нарешті з'явився нікому невідомий Тацій Григорій, як пізніше доводилось, — під час революції випущений із Полтавської тюрми, в якій сидів за вбивство свого рідного батька, а згодом прибув у спеціальноназначений Полтавського окривкомом і окрпродумком «товариші» Шупатинський, чистокровний москаль. Вони негайно постягували із доволішніх сіл різних «люмпенпролетаріатів і злочинців, які дістали тепер свободу. Зорганізували волонтерський ревком, «комбед» («комітет бедноти»), комсомол — союзу владу на місцях. Всіх темні кримінальні типи: Грубіч, Морози, Бабенки, Кулики, Маренці і Ко, під керівництвом москаля Шупатинського на спільку з Тасієм, шаленими темпами розпочали руйнувати село, його культурні, побутові й релігійні основи.

Родини духовництва Української Автокефальної Православної Церкви позгнали до однієї кімнати, а решту зайняли більшовицькі володарі і ціліми ножами влаштовували п'яні оргії. Майно рекуїзували — «соціалізували». Вчительку вищепочаткової

школи — дочку священця Д-ко, під «аккомпанімент» фортепіана, замучили майже до смерті. Секретар комсомольської «четки» Василь Кібішій приводив під час вечірніх Богослужб зграю комсомольців, і навколо церкви висіли та виспівували безжизнісні пісні. На хуторах майже кожного вечора горіли селянські оселі, підпалювали агентами ревкому. Хто не давав для Москви хліба, худоби, масла, здобжя, того брали, як закладників, садили до в'язниць, мовляли по підвалу і били до смерті. Особливим звірством відзначилися — Шупатинський, Яша Мариненко і Саша Мороз, який пізніше був суддєю Полтавського Округу, а потім прокурором у Харкові. Селянську чесну бідноту нацьковували на заможнішу верству, а потім на середняків, вивтаючись страшний стосунки, один на одного доносив, організував спеціальний «інститут» донощиків і секторів. Шупатинський виробив сам «наймудрішу» форму обкладання продовольчим податком («продавверсткою»), за яким селян обкладали не через кількість землі і членів родини, а «з скірки», цебто, в кого біла сто-доло багато соломі — хоч хліба дав-но вже не було.

Петлюрівців і свідому сільську інтелігенцію, як «контрреволюцію», а також тих, які творили опір більшовицьким грабникам, заарештовували і відправляли до Полтавської Губчека, для розплати, яку робив сама голова Губчека, старший бандит і садист Гуров. По селах почали появлятися грабницькі банди, які підтримувались більшовицькими червоними загонами по боротьбі з петлюрівцями і «буржуазною» контрреволюцією. На чолі загонів стояли бандити з села Решетилівки: Огій, Скрипка, Горобець, та з села Пішане — Іван Федоренко. На початку грабунків банди владли вночі до хат, грабували і мордували на смерть безвинних людей. Захисту не було з боку влади, бо власне сам Шупатинський з Тасієм були духовними надхненниками цих грабунків.

Так більшовицька Москва за допомогою українських комуністів, на зразок Філіпово-Хавильово, започаткувала нищення українського села, яке пізніше dokonано під час колективізації. Вже в 40-х роках колись чудового села Байраки і доволішніх хуторів не можна було впізнати. Церкви зовсім не стало, а на тому місці була площа для «колгоспного базару», навіть позрізували то-полі. На старій байрацькій площі ріс великий бур'ян, будинок кредитової кооперації стояв в занедбаному стані. Хати селянські виглядали, немов після пожежі. На все село залишилась тільки крамничка споживчого тоза-риства, та й та була порожня. Не стало колишньої веселої усмішки на обличчя в людей. Похмурі, невеселі обличчя в кожного. Народ обміграв.

Дивує тепер, чому тут на еміграції різні Панченко, Бабенки і Ко. опла-кують за українськими комуністами, типу Хвилювального, Скрипкина й інших, які допомагали Москві знищити Українську Державу — Українську Народно Республіку, українське село!

П. Власенко

До проблем совєтської молоді:

Криза в комсомолі і теніс

«Хто зуміє приєднати собі молодість — того майбутнє!» — каже одно дуже поширене гасло. Відомо, що завжди, всюди і в усі часи, йшла безперервна боротьба за здобуття собі прихильності молоді — тих, хто має прийти на зміну старій генерації. Про цю важливу справу ніколи не забували совєтські диктатори; про неї не забувають вони й сьогодні. На скільки та в якій мірі їм пощастило цього досягти — якразово зобразив ХІІ З'їзд Комуністичного Союзу Молоді ССР (Комсомолу), що зібрався в Москві в другій половині березня ц. р.

На цьому З'їзді, з одного боку, в сокопарними словами в конгресових промовах було прославлено «героїстичний» тип совєтської молоді, незрушних «синів і дочок революції», які себе належно «по-соціалістично» проявляють всюди там, де призначити партія і уряд: де життєві відносини найпоганіші і найневідрадініші, де робочі відносини найжорстокіші і найнесприятливіші.

На ХІІ З'їзді Комсомолу було з гордістю проголошено, що за останнього півроку поверх 200 тисяч юнаків і дівчат, членів комсомолу, «добровільно» зголосилися для праці у відсталіх районах тваринницького господарства. Згадувано там також і те, що від кінця січня ц. р. біля 60 тисяч комсомолок і комсомольців виїхало на працю в Сибір та до Казах-стану.

Однак, з другого боку, — що було багато важливішим, коли мірять за розмірами — ХІІ З'їзд Комсомолу виніс безконечну листу закидів і наган, зброєних в сторону духового і морального стану, організованої в комсомолі совєтської молоді. Ці закиди були червоною ниткою, яка безперервно пробігала поперек усіх З'їздов промови. Передусім, вона характеризувала всі голівніші промови, зокрема, промову, що її виступив найвищий функціонар комсомолу — А. Н. Шеленін.

Окремо та незвичайно гостро було нап'ятовано недостатню робочу дисципліну, різку відсутність зацікавленості у державному та господарському будівництві і взагалі недостатню політичну заінтересованість. Дальшими тяжкими закидами в сторону совєтської молоді — це смертельна нудота комсомольських влаштувань та імпрес, безжизний егоїзм, велика неморальність, сильне пияцтво серед членів комсомолу, серйозна, сумнівна цінність і зовсім ворожа та шкідлива наявність «чужої моралі».

Крім того, в цих промовах не забули також і про таку важливу справу, як «повністю помилкове і шкідливе розуміння та інтерпретація поняття дружби» або, іншими словами кажучи, недостатня і вповні незадовільна готовність комсомольців до доносів і брехливих наклепів на своїх друзів. Однак про причини всіх цих «крайньо негативних» проявів серед совєтської молоді, яких насправді треба дошукуватись виключно в цій згаданій та протилежній комуністичній системі, що повністю стоїть на послугах російського шовінізму та імперіалізму, — З'їзд, як правило, нічого не сказав.

З усього сказаного вище виходить, що Комуністичний Союз Молоді в 36-річчя «переможної» більшовицької революції перебуває, очевидно, в наскрізь загальній кризі, що, безсумнівно, дуже гостро затронуло непересічності питання — відношення тоталітарної держави до молоді, — питання, яке в усьй його повноті виринає в яскравих кольорах саме сьогодні в ССР.

Та не зважаючи на все це, всі спроби йдуть в тих напрямках, щоб там, де цього треба, переміяти з-за кордону цю іноземну «чужу» мораль, ті капіталістичні і буржуазні здобутки в ділянці виховання молоді, а зокрема, фізичного виховання — в спорті.

Буржуазія в ССР знищує! Хай живе буржуазія! І хай живе спорт, тому, що він знову зробив надійною буржуазію в ССР. В цьому явраз, як і в багатьох інших відношеннях, російські комуністи мусять признати триумф-перемогу по стороні «гнилого» Заходу.

Не зважаючи на сильні недомагання в цій структурі комсомолу і поважні серйозні відхилення від намічених комуністами напрямків, поруч духового «перевиховання» приділяється, зокрема, немалу увагу всім родам спорту. В першій післяреволюційній роки з огляду відкинуто різні ділянки спорту і їх називають буржуазними і негідними совєтської молоді. Проте, останніми роками ті заборонені чи неперетовані роди спорту, послідовно і швидко частіше пробивають собі шлях до совєтської молоді.

Про останній триумф західного спорту — тенісу, якому тепер приділяють в ССР першорядну увагу, пише просторо офіційний орган по цьому питанні — «Советський Спорт». Теніс — цей найбільш бюргерський вид спорту, відтепер поручається совєтській молоді, і можна з певністю очікувати, що вже в скорому часі він зробить совєтських спортсменів — серед яких чільні місця зайняли українські спортсмени — першуними в світовому масштабі. Море статистів те, що відбулося в цю зиму, і що здивувало весь спортивний світ, коли совєтські змагуни-спортсмени здобули перші місця в міжнародних змаганнях деяких родів зимового спорту.

В ССР почалась простора і дуже інтенсивна кампанія в користь тенісового спорту. Керівники совєтського спорту їздять по всьому ССР в пошукуванні за такими дуже потрібними для нового виду спорту в ССР, новими талантами. Нечисленні совєтські тенісисти, на яких весь час дивились похороху скося, сьогодні вже мають позз сороківку. Сумнівним видається, чи на міжнародному форумі їм під силу добитись ще якихнебудь поважних досягнень. Проте з достором — стан катастрофальний; його зовсім бракує.

Спосіб, який ССР намагаться пустити в хід цілу спортову машину з ділянки тенісу — гідний докладного

проаналізування. Науково — дослідні інститути в міжчасі дуже зайняті перевордженням різних дослідів та студій. Це призвело до незвичайно цікавих результатів, а саме, що теніс можна тренувати й грати не тільки літом, але, щонайважливіше, також зимою, при наявності снігу, льоду та навіть досить сильною зимою.

Як подає совєтська преса, в місяці березня ц. р. почались вже тенісоі тренування в Бабушкіному (північні області ССР) при 25 градусах зими. Тенісисти зовнішнім виглядом і вбранням, між собою дуже схожі й нагадують лещетарів. Зодягнені вони в довгі штани, а коли ртуть паде нижче 15 градусів — вони намагаються воняні светри. Замість тенісового взуття, вони носять сильні шнурові черевки, а голови вкриваються теплими капцями. Коли зимою починає занадто дошкулити, вони накладають навушники. Тенісовим планам приділяються точні вказівки, які йдуть до найменших деталей. Насамперед ідеться про те, щоб гру зробити приємною й такою, що може дати належне задоволення.

«Теніс є одним з найтяжчих, проте одним з найгарніших родів спорту» — пише «Советський Спорт». — «Він вимагає дуже старанно й детально розробленої техніки та прещізії, і тому йому треба приділити більше уваги та вправ, ніж якунебудь іншому родові спорту. Ми мусямо перемогти кліматичні труднощі і перешкоди, які є наявними в нашій країні (через довгий холодний період). Це значить: Нам треба тренуватись впродовж цілого року, отже починати вже взимку».

Далі «Советський Спорт» заявляє: «В майбутньому відбуватимуться зимою на вільному повітрі змагання за

першенство між найкращими спортсменами. Це є вже дальшою метою, проте, перші змагання цього року матимуть місце вже в наступному році».

Очевидним є, що закриті місця для гри в теніс — в ССР майже невідомі. Тому тенісисти змушені в першу чергу прочищувати сніг з площі, однак не сміють грати при замерзломому снігові саме тому, що цим способом можна сильно пошкодити м'ячі і ракетки для гри в теніс. Принаймні, один м'яч повинен постійно держатись у кишені, щоб бути теплим та еластичним, а разом з цим готовим для вжитку.

Взимку повинно гратись тільки одинцем, а не подвійно. Це тому, що через потрібну перерву в гри завжди другий гравч перебуває в недостатньому русі, і тому це може призводити до серйозних відморожень різних частин тіла. Також цікавою є інструкція, щодо того, як грав має себе поводити після тренування: «Добре помити верхню частину тіла, по змозі й усе тіло. Відтягнути на себе чисте білля і нагрійти одяг. Це діє дуже добре на м'язи».

Таким чином в ССР, всіма доступними засобами йде дуже інтенсивне вербування до цього — ще так донедавна погорджуваного — буржуазного спорту — до тенісу. Пенієм є, що одного дня, зовсім неочікувано, совєтські спортсменці з'являться вже в фіналі світових змагань за чашу Дейвіса.

І так, з однієї сторони, комуністи засуджують усі прояви в себе буржуазної моралі, з другої, присвоюють собі здобутки — в нашому випадку, зі світу спорту — тенісу, якраз цього «буржуазного» західного духу. І в цьому відношенні нічого не допоможуть ні З'їзди, ні критики.

М. В.

Гумореска:

Колгоспна спартакіада

Було це тоді, як я ще жив під гарячим сонцем «сталінської конституції», під таким гарячим, що не тільки влітку, а й зимою доводилось ходити голим. Так ото, кажу, в нашому районі відбувалась колгоспна спартакіада. На спартакіаді виступали колгоспні футбольні команди.

Виступала і наша команда, колгоспу імені «Пролетарської Революції». Грав у тій команді і я, на обороні стояв. Капітаном нашої команди був Гриць Свербігубенко, бідний такий хлопцень, здоровий, міцний. Грав він у центрі нападу. Удар його по м'ячі був такий, що м'яч летів від одних воріт до других і вертався звідти назад. Через те ми не раз казали Грицеві Свербігубенкові: — Грицю, не бий так сильно, а то за одним ударом два голи сплється: противників і нам самих. Ме м'яч, а бумеранг!

Але діло, бачите, не в тому. Наша команда перебіла всі інші команди і вийшла переможно до фіналу. В фіналі ми повинні були грати з сильною командою колгоспу імені «Незможника». Щоб легше було висловлюватись, люди просто казали: змагаться пролетарі і незможники.

Так от, одного дня (це було в неділю) відбулась фінальна зустріч двох футбольних колгоспних команд: пролетарської і незможницької.

Перед зустріччю зібрав нас капітан Гриць Свербігубенко, та й каже:

— Знаєте, хлопці, я побоююсь, що ми можемо програти. Проти нас виступає дуже сильна команда. Я її знаю. Там такі хлопці, що як не виграють правдою, то неправдою візьмуть. Проти ніякий суддя не астоїть — обмануть.

Ми були сильно зажурились. Як Гриць Свербігубенко каже — значить, знає, що каже. Але що ж робити? — От що, — каже до нас Гриць Свербігубенко: — Нам усім треба взяти з собою по коробці товченої махорки. А щоб кріпша була — перцю туди додати.

Я питаю Гриця: — Що ж ми з тією махоркою на футбольному полі робитимемо?

Гриць каже: — Ми держатимемо ту махорку в зав'язаних хусточках, а хусточки — в кишенях наших штанців. Як бачитимемо, що незможники на нас напиратимуть, тоді ми їм ту махорку під ніс із хусточки! Вони будуть ххати, а ми їм голи забивати! І перемога буде за нами. Незможники будуть робити! Підготувались ми, забрали з собою товчену махорку з перцем, та й виступили на спартакіаді в змаганні на першість колгоспних команд району. Народу зібралось — оком не глянути! Та куди не глянь — наші симпатки. — Пролетарі! — гукають, — не піддайтесь!

— Дідька лисого, — думаю, піддамось, коли тут бита махорка в кишені. Суддя дав свисток. Гра почалась. Незможники, кліті, виявились справді сильними. Худі такі, ребрами світають, а як поженуть м'яча, як поженуть...

Наш воротар Семен Довгоногий стрібав, наче йому що вилили в бік товче. Я вже не годе м'яча вдарити — так швидко він крутиться, бодий він тріснув був. М'яч, звісно, круглий, це вам не колода дерева, що сама за ногу вцепиться.

Вачу: неперевершений. Гриць Свербігубенко вже не м'яч б'є, а бігас по площі від гача до гача та на вухо мепче: — Махорку давай! Давай під ніс їм, бо програсемо!

І тут ми дали незможникам чосу. Підбігас до мене незможницький напасник з м'ячем, а я, в обороні, йому з розв'язаною хусткою під ніс товченої махорки з перцем як сипну! Незможник кинув м'яч, та й хає. Стоїть і хає. І вся команда хає. А Гриць Свербігубенко, бачу, біля воріт «незможників» орудує, гол за голом сипле та й сипле. Публіка кричить, регоче, а ми б'ємо, а ми б'ємо! Ми вже на полі з м'ячем не граємо, а танцюємо. Мистецтво футбольної гри показуємо. Перша половина гри закінчи-

лась з рахунком 37:0 на користь команди колгоспу ім. «Пролетарської Революції».

Але друга половина пішла нам тяжче. Махорки на всю гру не вистачило, довелося грати насправжні. Але перемога нам вже була забезпечена, бо нехай би команда «Незможника» спробувала відбити назад 37 голів! — та цього й капіталістичні футболісти не зробили б!

Певні свої сили, ми боронимось в другій половині, як можемо. Більше б'ємо м'яч по боках, у публіку.

Коли це бачу: Гриць Свербігубенко впає. Впає, сердега, і ноги повдкдає, як батоги. А суддя свистка не дає, гра йде далі, через Гриця незможницької футболісти стрібають, як через колоду. З публіки кричать: — Припиніть гру, бо чоловіка вбито! Хтось інший протестує: — Хіба «о чоловік — то футболіст, нехай грають! Вони живучі, тільки прикидаються. — Я й сам думаю, що Гриць прикинувся, аж бачу — санітари поволокли на ноші з поля. Капличка, думаю, Грицеві, і махорка не помогла.

Коли тут наш воротар Семен Довгоногий упав, як наче його косяю з воріт хто зняв. Озирнувшись я навколо себе, а воно вся наша команда лежить на полі, санітари тільки астигають виносити геть. Глянув на рахівничу таблицю, де голи великими цифрами виставляються, а там стоїть — 37:13!

Отуди к бісовому батькові, думаю, прогнали наші. Але будучи спортивним патріотом, я бився сам проти цілої команди «Незможників», ставши від оборони на воротах. Незможники й суддя згорнулились біля мене, та тільки те й знають, що б'ють та свистять, свистять та б'ють...

Не знаю, з яким остаточним рахунком закінчилась та наша мистецька гра на першість футболу колгоспних команд району, бо коли я в передостанніх хвилинках гри боронив свої ворота і ловив м'яч, мене хотирись із незможників тахнув ногою в зуби. Я впає на землю, збираючи в руки повивібані зуби. Разом із зубами я зняшов на землі загублений черевик одного з гравців команди «Незможників». Я побачив, що в підшав черевка були повивібані цвяхи. І я тоді зрозумів, чому команда «Незможників» у другій половині нас перемогла...

Цвяхи виявились міцніші за махорку.

Відтоді я ніколи в футбол не грав і в жадних колгоспних спартакіадах участі не брав.

Петро Кізако

Советська додаткова вартість

(Закінчення з 6. стор.)

і інших совєтський спеціаліст — Ларін, який написав: «Нам кажуть, що прибуток від нашої промисловости ми маємо. Так — маємо. Робітник продукує більше, ніж одержує платні! Так — більше... Живе він не розкішно, а прибуток від нагородження, за рахунок недоданої платні, їдуть на поширення виробництва?.. Так — це все правда... Але це не експлуатація. Хіба в родині, коли за столом малю і батьки віддають дитині кусень хліба, відриваючи від себе, можна сказати, що дитина експлуатує батьків? Це ж буде смішно...».

Так, для родини це дійсно буде смішно. Але ССР не родина, а суспільство, з усіма притаманними йому функціями. А в додаток — з такими «новими» функціями, при яких парт-кліка і партуряд виступають гірше за експлуаторів-капіталістів та грабують населення в такій мірі, якої ще капіталісти не досягли, не зважаючи на капіталістичні монополі та централізм. А все те робиться, щоб ССР залишилась й надалі великодержавою з багатонаціональними колоніями та запанував над усім світом.

Московсьо-большевицьке видання:

ЗИНОВІЙ АЛТА

Збірник зфальшованих документів

Академія Наук ССРСР в кінці 1953 року видала в трьох томах збірник документів і матеріалів під назвою «Воз'єднання України з Росією». Збірник підготований і складений разом Інститутом Історії Академії Наук ССРСР, Інститутом Історії Академії Наук УССР та Архівним Управлінням МВД ССРСР та МВД УССР. Таким чином керівну й спрямовуючу лінію в збірнику надавало МВД ССРСР. Збірка документів не тільки перекручує в московському дусі всі документи про Переяславську раду, але й фальшує всі події, які в ті часи відбувалися, та навіть друге документи, що вже «ловкито рук і нікакого мошества» написані в 1953 році і... подаються читачам, як документи старовини. Не даремно ж участь приймало Архівне Управління МВД — спеціаліст у фальсифікації всіхляких документів.

До першого тому збірника належать «документи» 1620-1647 рр. Другий том містить документи 1648-1654 рр., і третій — 1648-1654 рр., охоплюючи й Переяславську раду.

Головний напрям збірки — довести документально, що Московщина відіграла та й тепер відіграє найпрогресивішу роль в історії України, та що український народ від віків змагається за воз'єднання України з Росією. Відомості про те, що від України до Московщини виїжджали дипломатичні представники в різних державних справах (бо ж це нормальна річ між існуючими державами), Академія Наук ССРСР тумачить, як заходи козаків, ще в ті часи «воз'єднатись» з Росією.

Архівне Управління МВД ССРСР подало «документи» про те, як «українське населення», ще за часів Мініна й Пожарського, приймало участі у ліквідації «смути» на Московщині. І як, мовляв, ще від тих часів, під впливом Мініно-Пожарщини, розпочався в Україні визвольний рух проти феодалізму й поміщицького поневолення. В 1632 році, як оповідає українська історія, в м. Корсуні зібрався козацька рада, на якій були присутні представники від Києва, Білої Церкви, Чигирини, Корсуни, Переяслава, Лубен, Черкас. На раді вирішено «від православної віри не відступати, на ляхів війною йти, Україні волю здобути». Отже що подію Московщина розглядає, як волю ради до «воз'єднання» двох «земель руських» під єдинодержавною рукою царя московського — «православного».

В збірці пишеться, що «рух за воз'єднання України з Росією відповідав життєвим інтересам українського народу, бо він базувався на міцних економічних зв'язках, які ще в глибоку старовину, ще за часів існування слов'янських племен, міцно існували між українським і великоросійським народами».

Як відомо навіть з російської історії, між Московщиною і Україною декілька сторіч ніяких ані політичних, ані економічних зв'язків не існувало. Російська історія пише: «Між південними князівствами, що розташувались над Дніпром, та сузальськими землями дежали непрохідні багна, лісисто і дика земля в'ятичів. Вона заваждала сполученню Києва з Суздальщиною. Лише в 12. віці з'явилися перші торгівці з Київської Руси на Суздальщині» (Платонов).

Із старовинної історії України нам відомо, що українські торгівці в ті далекі часи торгували з норманами, скандинавами, з заходом Європи та Візантією. Російська історія про такі зв'язки Московщини ані з Візантією, ані з заходом Європи не свідчить. Але Архівне Управління МВД перекручує всі українські документи про торговельні зв'язки України з Заходом і в збірнику тумачить їх, як зв'язки не України, а Московщини, в яких Україна брала участь, як складова частина Московщини, хоч тоді ще об'єднання неможливо й не було.

Об'єднання некадає читачам думку, що українська культура розвивалася і виростала під впливом та за допомогою російської культури. Цим самим москалі заперечують власну історію, в якій вони ж самі пишуть, що православ'є на Московщині розпочало розповсюджуватись з України, і саме в зв'язку з тим у Московщині з'явилися перші релігійні та церковні книжки, які були заведені з України. Український мітрополит Максим, рятуючись від татарської навали, змушений був шукати собі тимчасового пристановища в м. Володимирі на Клязьмі, і він розпочав відкривати там школи та сіятися науку. Мітрополит Петро — теж з України — заснував у Москві Успенський собор. Зрештою, відомий український вчений, автор «Лексікона слов'янорусского» Памва Беринда, був запрошений до Москви для ви-

правлення друкованих книг. І російська, і українська історія свідчать: сотням фактів, як москалі з України силою вивозили до Московщини найліпші культурні сили України. Петро I та Катерина II мали при палацах українські капелі, українські театри. Українські малярі, різьбарі, композитори, літератори, поети, яких Москва привнеювала служити їй, розвивали й підносили російську культуру. Зрештою, про стан культури в Московщині свідчить ставлення «культурної» Москви до друку книжок: перший друкар Федоров мусів з Москви втікати на Україну, де йому не тільки дано притулок, але й розпочато справу друку книжок.

Але збірка всі ці факти замовчує, зате з скаженою люттю нападає на «прислужників поміщиків і буржуазів» — українських буржуазних націоналістів, які всіляко викривляють визвольну боротьбу українського народу та нацьковують український народ на великий російський». Таким чином Москва ні в одному випадку не може проминати «українських буржуазних націоналістів», бо українські націоналісти, як дійсні представники української нації, на кожному кроці здамаковують московському облуду і фальш та доводять до свідомості українців правдиву історію України і правдивий характер Переяславської ради, яка ніколи не була радюю «воз'єднання» України з Росією. Автор збірки пише, що Росія завжди уважно слідувала за станом справ в Україні: «І коли між Україною і Польщею розпочалась в 1651 році війна, Росія стала допомогати Україні порохом, оливом, зброєю та продавала їй хліб, сіль, мед, шкіру, одяг. Московщина домовилась з Укра-

їною, що з московських купців не буде сятатись торговельне мито, і це давало можливість московським купцям продавати крам українському населенню досить дешево». Отже виходить, що Московщина вже тоді грала була Україну, торгуючи товарами без мита. Це й є «уважне слідування» (московською мовою) за подіями, які розгортались у ті часи в Україні — на нещасті сусіда багаті... При-таманна московська психіка!

В збірку увійшло аж 747 документів, з них частина тих, які Польща передала для використання Архівному Управлінню МВД. Ставлення Польщі до України відоме давно: «од можа до можа». Тому не сумніваємось, які документи передала Польща для збірки!..

Журнал «Комуніст» (ч. 2 за січень 1954 р.) містить на своїх сторінках найліпшу рецензію на збірник... Ще б пак! Лише... автори збірки, як пише рецензія, зробили одну маленьку друкарську помилку, чепбо, замість слова «воз'єднання», написали «приєднання» України до Росії. Це якраз і відповідає історичній правді. Ніякого «воз'єднання» не було, а було дійсно **приєднання** України до Москви збройними московськими силами, а звичайною мовою таке «приєднання» звється окупацією, поневоленням, загарбництвом... В зв'язку з советськими святами на честь 300-ліття «приєднання» України до Москви, ціля збірки — затуманити розум українському народові, відвернути його увагу від національно-визвольної боротьби, нацькувати на українських націоналістів та підкреслити «провідну» роль старшого брата» супроти поневоленіх української нації та інших поневоленіх Московію народів.

Чужинці про українців:

Пані Герлянд «виправляє» себе

Українська преса вже не раз писала про німецьку журналістку Брігітте Герлянд, що була заарештована більшовиками в Берліні і перебувала кілька років у різних советських концентраційних таборах, а особливо у Вюркці. Повернувшись разом з останніми німецькими полоненими, звільненими при кінці минулого року, вона широко розписувалась про той страшний московський концтабір, про страйк в'язнів, а зокрема про українців, що там становили величезну частину всіх «мешчанців».

В перших інформаціях пані Герлянд, що їх, наприклад, видрукувала була мюнхенська газета «Зюд-Дойче Цайтунг», говорилось виразно, що у Вюркці 80% в'язнів є українці, що велика частина з них — єврейські члени підпільного руху, очолюваного Степаном Бандерою», що ті українці дуже ненавидять росіян та, щоб «забити свою безмежну тугу за Батьківщиною, працюють дуже віддано, чим викликають погордливі намішки в лінивих росіян». В тих перших оповіданнях пані Герлянд виразно відрізняється українців від росіян і зовсім немає жадних натяків на якийсь поділ між українцями.

Ця інформація, видно, не подобалась деяким силам. Вже через кілька тижнів після того, статті пані Герлянд підлягли деякій зміні. Наприклад, «Остпроблема» (інформаційний журнал, видаваний американською армією в Німеччині) пише, між іншим: «...між в'язнями Вюркци існують три головні групи: 1. Студентський Союз т. зв. «синдикалістів» (150 членів), 2. «Віруючі» (5 000), і 3. українці. Третя група — це «бандерівці». Вона складається виключно з західних українців, що їх останніми роками запроторено до Вюркци тиссячами. Вони обстоюють створення самостійної української держави, яка має нараховувати 40 мільйонів населення».

Далі пані Герлянд, якщо вірити редакції «Остпроблема», договорила (в березні ц. р.) навіть до такого: «Держава має бути демократичною, що, за моєю думкою, суперечить концепції Бандери. Російські табірники, а також східні українці ставляться до Бандери критично».

І далі знову пише «Остпроблема»: «Масу табірних називає Брігітте Герлянд «росіянами», на відрізнення від західних українців. Східних українців зачисляє вона до росіян, бо «вони говорять по-російському і тримаються разом з росіянами...».

Це стиліки «Остпроблема». Тенденція дуже ясна і, гадаємо, коментарі зайві. Для порівняння, до цих двох діаметрально протилежних інформацій пані Герлянд в «Зюд-Дойче Цайтунг» (перед трьома місяцями) і в «Остпроблема» та в «Соціалістическом Вестнике» (в березні ц. р.) додало ще декілька цитат, так би сказати, «серединок» з часопису «Нью-Йорк Геральд Трибюн» (5-6 і 10. березня ц. р.). Там українців вже не так дуже ділять, але подається досить туманно:

«Майже всі українські в'язні рекрутуються з підпільного руху Бандери (українського національного провідника). Вони воювали роками, як партизани, в лісах Галичини та Волині, проти анексії їхньої батьківщини Советським Союзом».

Розповідали про їхню хоробрість, їхні історії, як у казці. Однак, деколи здавалось, що їх у боях опустела відвага, і вони кинули кріси.

Коли росіяни виявляли свій спротив, якнайменше сповнюючи приписані норми, то українці старались відбутти сумлінно свої працівні норми.

Цей конфлікт довкола найбільш печучої проблеми таборового життя відбивався більше, ніж будьякий політичний націоналізм, і втримував постійне напруження між росіянами і українцями. А все ж такі ці українські селяни ненавиділи советську дер-

Аргентина:

Впорядкування громадського сектора

Третій Конгресс Українців в Аргентині, що відбувся 20-21. березня ц. р., завершив розмови різних українських організацій, що проводились в останніх місяцях в Буенос-Айресі. В Конгресі взяли участь усі українські організації в Аргентині: чотири центральні організації: Братство Святої Покрови УАПЦ, Т-во «Відродження», Т-во «Просвіта», Українське Католицьке Об'єднання та Спілка Українських Науковців, Літераторів і Мистців, Український Інформативно-Видавничий Інститут, Українська Громада, Український Допомоговий Комітет, Союз Українок, Т-во «Сокіла», Братство УСС, Союз Українських Бетеранів, Братство кол. Вояків 1 УД УНА, ДОБРУС, Український Клуб. Український Пласт, Студентська Громада і Кредитова Кооператива.

Конгресс відкрив голова уступаючої Української Центральної Репрезентації (УЦР) п. Іван Григоращук. Президію Конгресу переобрано: предсідник — м-р. Роман Голод (УКО) заступник — інж. В. Левницький (Братство СП УАПЦ) і п. І. Чарнецький («Відродження»), та секретарі — п. О. Кузьмич («Просвіта») і п. Л. Філь («Відродження»).

Звіти з діяльності уступаючої УЦР склали п. І. Григоращук — голова, інж. Ю. Шепарович — зовнішні зв'язки і пропаганда, інсп. І. Стернюк — фінанси, О. Бандура — реф. жіноцтва, М. Рубінець — секретар і д-р В. Палашевський — Полібовий Суд.

Уступаючій Управі УЦР уделено абсолютною без дискусії 61 голосами при здержанні 73 голосах представників організацій, які не брали участі в уступаючій УЦР.

Проект статуту УЦР, опрацьований чотирма центральними організаціями та узгоджений з усіма іншими організаціями в Аргентині, реферував п. І. Чарнецький («Відродження»).

Новий схвалений статут УЦР вносить ґрунтовну реформу в побудову Української Центральної Репрезентації в Аргентині, яка згідно зі статутом, являється репрезентативним і координаційно - роз'ємчим органом українських організацій в Аргентині. За новим статутом далескойдучі уповноваження має Головна Рада УЦР, якої не обирає Конгрес, але до якої входять кожнчасні голови, заступники голов, секретарі і по два представники від 4-ох центральних організацій і кожнчасні голови всіх інших українських організацій.

Листу кандидатів до Президії і Управи УЦР зголосив ред. М. Денисюк (УКО), яку намічено у висліді передконгресового порозуміння, за згодою всіх організацій, які беруть участь у Конгресі. Зголошено спільну листу схвалено 108 голосами, при 12 здержаних. До Президії та Управи обрано: Голова — проф. Євген Онацький, 1-ий заступник голови — м-р. Роман Голод (УКО), який є рівночасно головою Головної Ради УЦР, 2-ий заступник голови — інж. Віктор Левницький (Братство СП УАПЦ). Секретарі — п. Осип Кузьмич («Просвіта») і Михайло Рубінець («Відродження»).

Члени Управи: Василь Магденко (Братство СП УАПЦ), Юрій Скорський (ДОБРУС), Ясмир Фесолович («Відродження»), Ольга Бандура (Союз Українок), Григорій Голіян («Просвіта»), інж. Осмаєн Песцьоровський («Просвіта»), Олександр Ласовський (УКО), д-р Василь Іванюк (УВІ).

Заступники: Роман Дрибича (Братство СП УАПЦ), Методій Вертецький («Відродження»), Володимир Колодій («Просвіта»), інж. Осип Іванюк (УКО).

Другий день Конгресу почався покликанням Почесної Президії, до якої увійшли представники всіх організацій: п. І. Григоращук (голова уступаючої УЦР), о. д-р І. Патріло ЧСВР (оо. Василіян), протопревітер о. Б. Арічук (УАПЦ), пп. Ст. Паславський («Відродження»), М. Хамуляк («Просвіта»), М. Данилишин (почесний голова «Просвіти»), М. Денисюк (УКО), Н. Онацька (Союз Українок), проф. В. Ласовський (Спілка УНЛ і. М.), В. Римський (ДОБРУС), інж. Дм. Романішин (УВІ), проф. І. Голоцван («Сокіла»), М. Василік (Пласт), В. Цимбал (Українська Громада), інсп. І. Стернюк (Український Клуб), д-р Ст. Біяні (УДК), інж. Ю. Шепарович (УСС), д-р О. Зота (СУВ), А. Коморовський (Братство кол. Вояків 1 УД УНА), дир. Б. Яхно (Кредитова Кооператива) і п. Коваль (Студентська Громада).

Наради почалися відчитанням проекту конгресових резолюцій, які були також вислідом передконгресового порозуміння. Резолюції реферував інж. В. Левницький (Братство СП УАПЦ). Від УВІ д-р В. Іванюк зложив заяву до зголошених резолюцій, за цілістю яких УВІ буде голосувати, однак із застереженням до резолюцій, які з'ясовують становище українців в Аргентині до питань української внутрішньої політики.

Резолюції схвалено 107 голосами при 14 здержаних.

В останній точці програми (внески

і побажання) промовляли: п. проф. І. Голоцван (про потребу підтримки праці нової УЦР), проф. Ст. Ліпинський (про потребу активізації шкільництва), М. Грай (про працю на низах) і М. Денисюк (про перебіг довшеного порозуміння, за яким повинен прийти етап громадської відбудови та про потребу плекання товарисько-клубового життя, яке у великій мірі могло б спричинитись до закріплення започаткованої консолідації української спільноти в Аргентині).

Перед закінченням, конгресовий секретар п. Л. Філь підчитав надіслані привіти.

(З «Українським Словом», Буенос-Айрес).

До поєднання в Аргентині

(Від нашого власного кореспондента)

Вище інформуємо про відбутий Третій Конгресс українців в Аргентині. На ньому затверджено новий статут Української Центральної Репрезентації в Аргентині, вибрано нові керівні органи Репрезентації та накреслило план праці спільними силами української колонії.

Цей факт ми вважамо вартим того, щоб його відмітити. Во слід зауважити, що Третій Конгресс врешті поклав кінець ненормальній ситуації, яка від років існувала серед українців в Аргентині. Вона була того роду, що вправді існувала УЦРРепрезентція, але її респектувала тільки частина громадянства. Друга частина не хотіла погодитись на ясно односторонній політичний характер того громадського тіла. Справа в тому, що сторонники УНРади вважали, що для української справи буде найкраще, коли УЦР буде певного роду підбідівкою УНРади та сповнятиме роль її допоміжного органу.

Минулий Конгрес тільки тому припоровив до повного двоподілу, бо саме чинники УНРади заступали думку, що консолідація має йти в парі з «визнанням» того екзильного середовища. Очевидно, на таке «духове насильство» не могла погодитись друга частина українського громадянства, яка заступала в громадських справах повний нейтралітет і потребу україноукраїнського діяння, без орієнтації на якийсь один центр. Вислід був той, що існувала «Центральна Репрезентція», але вона не тільки не репрезентувала всього тутешнього громадянства, але навіть не могла з браку відповідних сил, розвинути належної діяльності, хоча б в інтересах свого середовища.

Цей стан тривав роками і врешті змусив тих, в чіях руках була ініціатива, зрештєдувати своє становище. В наслідок зговорення кількох найбільших організацій в Аргентині, що попередило Конгрес, вдалося знайти базу спільної громадської співпраці. Новий статут УЦР вже не вимагає від товариств, членів УЦР, ніяких політичних декларацій, та в цей спосіб дає теоретичну можливість до справді консолідаційної праці всіх українців, без огляду на їх переконання. Пишемо — «теоретичну можливість», бо всякі словесні «декларації і статуту лишаться без значення, коли не буде дальшої доброї волі їх респектувати та реалізувати в житті. На самому Конгресі були прояви того, що викликувало побоювання, що гарні з'яви про консолідацію лишаться тільки гарними фразами. Намагання вислати привіт одному політичному середовищу на еміграції, при рівночасном зignorуванні інших, викликали навіть прикри моменти в нарадах. Але кінець-кінцем здоровий глузд і патріотизм та бажання дійсної співпраці перемогли. Конгрес пішов по лінії дійсно громадської і загальнонаціональної. До Управи УЦР вибрано представників різних товариств (хоч не всіх політичних тенденцій, що нуртують в українській суспільності), а головою УЦР вибрано проф. С. Онацького відомого кол. діяча ОУН полк. Мельника, а тепер, по його словах, симпатика того середовища. Але вибір проф. Онацького був диктований тільки громадськими й загальнонаціональними інтенціями, в ніякому випадку він не повинен бути інтерпретований, як якась політична конкєсія. Кінцеве експозе нового голови, що мало виразно односторонній політичний характер, викликало серед слухачів найбільше огічення, і тому вважамо за мужний і гідний признание крок голови, коли він негайно після Конгресу, помістив у пресі заяву, в якій він пошкодував свого виступу.

Хочемо сказати, що консолідацію дуже трудно осягнути, але далеко тяжче її вдержати! А те, чи вона буде вдержана, чи навпаки переміниться на ще більший заколот, ніж той, який був перед нею, в дуже великій мірі буде залежати від голови УЦР. Тому українське громадянство з довірою і надією прийняло пресове заєснення проф. Онацького та хотіло б його бачити на відповідальному пості дійсно як безстороннього громадянина, який має на увазі добро цілої української колонії, а не тільки політичні користи її частини.

Не масмо найменших сумнівів про те, що на базі взаємної толеранції дійсно загальних громадських і національних інтересів, та головою, як і ціла УЦР, знайде підтримку цілого організованого українського громадянства. Перед українцями в Аргентині є спільні спільних всеукраїнських завдань до виконання, що всі спірні моменти повинні бути повністю вилучені.

У вірі, що Українська Центральна Репрезентація стане на шлях дальшого зцементування українців в Аргентині в одну творчу і корисну для української справи громаду, ми тільки можемо побажати новій УЦР повних успіхів у праці для добра нашої Батьківщини.

А. Б.

Б. Вітошинський

«Партизани загрожують советське постачання»

Під таким заголовком вмістала німецька газета «Нідердойче Штімме» — орган партії християнських демократів в Нідерзахсені, 1. 4. ц. р., статтю, в якій описується діяльність польських і українських партизанських відділів. Інформація походить з автентичних німецьких джерел, а саме — з розповідей німецьких залізничників, які їздили в поїздах, що курсують між Берліном і Московю. З їх розповідей виходить, що на залізничних лініях Мєнськ-Врєстя, Винаїця-Перемишль та Ковель-Рівне майже кожний сьомий поїзд є об'єктом нападу партизанів. В своїй роботі українські партизанські відділи тісно співпрацюють із польськими та чеськими партизанами, які також дуже активно діють на цих теренах по той бік залізної заслони.

Фейлетон:

„Аж серце заходить”...

Ви їдете поїздом до якогось міста в Україні. Звичайно — в командировку. Їдете і хвилюєтесь. Аж серце захоплюється. Та й як не хвилюватись, як не захоплюватися? Як не буде халати за серце? Почитайте лише газети, послушайте промови «рідних» керівників партії та уряду. Лише самі подумайте! Хіба ж це не життя? Радість, щастя, добробут, ентузіазм! Ви дивитесь у вікно вагону. На очах ростуть великі будівлі заводів, колгоспів, клубів, готелів, ідеальних, театрів. Хвилюються пшеничні лани, курять мартени... А трактори, а комбайни!.. Орють, сіють, косять, молотять! Обов'язки перед державою виконують. Нарешті ви приїхали на двіречі. А далі ж куди? Що за питання? Звичайно — до готелю. Як тепер багато набудовано. Як маєте в кишені великі «командировочні», їдете таксівою. Не маєте — виснете на траві. Але їдете, і щасливо посміхаєтесь. На правій вашій нозі стоїть сусід по трамваю. Він теж висить на поручнях.

В готелі напис: «Вільних кімнат немає». Ви робите ще раз усмішку і їдете до іншого. Там теж: «Вільних кімнат немає». Ви знову «усміхаєтесь», та їдете до третього. Тут напис: «Запитайте в портьєра». Ви запитуєте... «Вільних кімнат немає». Портьєр робить виразний, багатозначний рух трьома пальцями. На советській мові це означає — «гоми монету». Та ж на вулиці начувати не будете. Тичете портьєрові 20 карб. «в буди». Місце знаходиться...

Нарешті кладете свої речі, приводите себе до людського вигляду. Серце відходить. Згадуєте знайомих, що живуть тут, у цьому місті. Знов щасливо усміхає: а якже — знайоми! Треба повідомити, що ви вже тут. Їдете до телефонічної станції. А там народу... наору! Всі з шкіряними течками, суворо, поважно, ділові... Всі дзвонять, говорять службово. Вирішують державні справи...

— Галлю, галлю... Іван Іванович, Іван Іванович... Галлю, слухайте! Він говорить, він говорить... та він же, він... Говорить, що наша артіля «Советський Посуд» вже заслужила від споживачів на осяд... Не посуд, а осяд! Зрозуміли — осяд... Якій суд? Сід буде потім. Так, так... нам...»

— «Березань, Березань... Галлю, Березань! Що говорите? Я — Горобець. Інспектор по заготовлях — Горобець... Та не жеребце, а Горобець. Прізвисько таке... Горобець, Горобець... Птиця така... Птах... По заготовлі. Та не горобців заготовляти... Я сам по заготовлі... Горобець... Кажу — Горобець, а не кіно».

Нарешті заходите і ви до телефонічної кабінки. Кидаете 20 копійок. Відповіді немає. Кидаете знов 20 копійок. Знов немає відповіді. Ви думаете... Нарешті — геніальний винахід. Прив'яжете на ниточку 26 копійок і кидаете до телефону. Відповіді немає. Ви витягаєте і знов кидаете. Так кидаете, аж доки не дозвонитесь. Хіба ж не геніяльно? Хоч до раціоналізаторського бюро подавай! Можна стати лавреатом сталінської премії...

Знайоми повідомлені... Ви заходите до универсаму. Треба купити подарунки. Черга. — «Хто останній?» — Стаєте в чергу. Стоїте довго і... нудно. Черга рухається поволі. По телефонічних розмовах хвилювання заспокоюється. Біля «прилавка» — бабуся, мамуся і мала донька. Вибірають мануфактуру. — «Хай йому біс! Купуй, доцю, вже якенбуєш. Подешевше. Нащо мені оті кренделіни!» — Продавщиця накидає на бабусю якусь квітчасту матерію. Дівчинка весело стрибає на місці і плескає в долоні. — «Бабусю, бабусю... Ви схожі тепер на татові штани. Вони теж у квітчастих латках».

Стоїте в черзі три години. Ось і ваша черга. Подарунків не купили. Їх уже не виробляє «отечественная» промисловість. Інші — вже розкуплені заздалегідь. Повертаєте за «усмішкою» до готелю. У вашій кімнаті, на вашому ліжку, стирчать чийсь чужі

жі ноги. Згадуєте, що «вільних кімнат немає». Немає, якщо в кишені немає... 20 карб. Ще не так пізно. Можна піти ще в кіно чи театр. Може до того часу ті ноги виберуться геть...

Біля каси черга. Квитки вже розпродані. Ви їдете до кіна. Тут квитки продаються на третій сеанс. На 11 годину вечора. Знов черга. Підходите до каси. — Що сьогодні йде? — «Три друга». — А де йдуть «Три танкісти»? — Запитайте довідкове бюро. Але... «Три друга» і «Три танкісти» — це одне й те ж. — Як одне й те ж? То такі «Три друга», а то «Три танкісти». Це не одне й те ж... — «Гражданіни... це пахне контрреволюцією. Я подзвоню до МВД. У нас танкісти і друзі — одне й теж. Ви що? З Марса апали, чи з еміграції повернулись?»

Присутні дивляться на вас підозріло. Ви зникаєте в натовпі...

По «кіні» треба повертатись... Заходите до ресторану. Вільних місць немає. В ресторані — задуха. Смердить якимсь «духом». Немов би старою гнилизною. Покидаєте ресторан, бо вас тягне геть.

Їдете до каварні. Замовляєте каву з булочками. — Булочки всі «вийшті», кави немає. — А що ж це? — запитуєте у офіціантку. — Натуральні напої. Руска горькая, московська пшенична, московська житня, московська солодка, московська... — Не хочу московської... Давайте... нашу... київську. — Київських не масю. Не положено по плану. Змученим вертаєтесь до готелю... Во ранком буде знов те саме: «повторение — мать учения»...

Аж серце заходить, як глянєш навкруги... І чого тільки немає?... Нічого немає. Хіба ж не радість?

Дарка Ольбія

Українці на еміграції:

Доповідь для чужинців. Діловий Комітет для відзначення 300-ліття боротьби України проти Москви в Швеції влаштував на початку березня в. р. для чужинців доповідь д-ра В. Кентрихського на тему: «Політичний вклад Швеції в боротьбу України проти Москви в 1655-1721 рр.». На доповіді, яка відбулася в одному з стоцьольських готелів, було присутніх понад 30 осіб, переважно з кіл професорського складу шведської столиці. Про цю доповідь написала шведська і балтійська преса.

Діловий Комітет визначив провести цикл доповідей на тему протимосковської протимперіалістичної боротьби України.

Закальні Збори Видавничої Спільноти торонського тижневика (Канада) «Гомін України» відбулися 27 березня в. р. Збори обговорили низку питань видавничого характеру, дальшого ідейно-змістового напрямку самого часопису та обрали новий склад Дирекції Видавничої Спільноти на 1954-55 рік. До нового складу Дирекції ввійшли: мгр. В. Кліш, д-р Р. Малащук, мгр. Я. Спольський, п. В. Дейчаківський і п. І. Вараніца. До Контрольного Комісії обрані: д-р М. Гута п. В. Макар і д-р М. Кушпета.

Комедія Бранда Томаса «Тітка» в перекладі П. Гурського з повним успіхом була виставлена 28 березня ц. р. в Українському Народному Домі в Торонто (Канада) драматичним ансамблем «Заграва», під режисурою Слави Теліжана. Рецензент вистави В. Макар у «Гомоні України» відзначає добру гру В. Добрянського, А. Ільківа, В. Доганюка, В. Рогульського, Тарішовської та Н. Миколаєвської.

Відкрито Дім ЛВУ, СУМ-у і СТ «Україна» в Монреалі (Канада). Дім має три поверхи, з кімнатами для праці й розваг, 21 березня 1954 р. відбулося врочисте посвячення Дому.

Розбудуйте фонд АБН

«АБН-Кореспондент», що вже шостий рік безперервно появляється, став вільною трибуною в співпраці наших свободолюбних народів в їх боротьбі за державну незалежність. Вже від 1. числа своєї появи викриває фальшиву пропаганду російських імперіалістів усіх мастей про наші народи та с. помістом між визвольними силами наших народів з народами Заходу.

Дальше регулярне видання «АБН-Кореспондент» через фінансові труднощі с. поважно затримує. Тому закликаємо всю українську громадськість на чужині своїми масовими пожертвами на пресовий фонд «АБН-Кореспондент», підтримайте такий потрібний для української визвольної справи, як теж і для інших не-російських народів, журнал.

Пожертви на видання брошури про ІІІ. Конгрес АБН і на пресовий фонд «АБН-Кореспондент» просимо пересилати лише на адресу:

Jaroslaw Szewczuk, München 8, ABN, Dachauerstraße 9/II, Zimmer 8, ABN, Germany.

Фінансова Референтура
Української делегації
Центрального Комітету АБН

В квітні 1954 р.

Одержані видання

«ABN Korrespondenz» — Monatshefte Informationsblatt des Antibolschewistischen Blocks der Nationen. 6. Jahrgang, № 3-4, März-April 1954.

«L'Ukraine Libre» — Revue mensuelle politique et culturelle. № 3, Mars 1954, 2me année.

O. Handcharuk: IF WAR COMES TOMORROW — The Ukrainian Insurgent Army (UPA), the Standardbearer of the Ideas of Liberation and Friendship of People. — Published by the Society of Veterans of Ukrainian Insurgent Army in Canada, Toronto, 1953, page 63.

Короткі вісті звідусіль

В посвяченні взяли участь широка кола українського громадянства Монреалу і околиць. Посвячався Дім о. М. Кушнірик. Відбуто товариську гуртку присутніх, де члени всіх трьох організацій обмінялися думками про минулу й майбутню працю.

Визначний еспанець серед українців у США. Відомий еспанський священник і редактор Сант'яго Мурыльо 23 березня ц. р. відвідав у Філадельфії (США) Центральну Союзу Українців Католиків «Проидіння» і редакцію щоденника «Америка». Отець редактор Мурыльо перед другою світовою війною був на українських землях та вельми прихильно ставився до українців і їх боротьби за визволення. Відвідуючи «Америку» і інші українські установи та інституції, о. Мурыльо провів із українцями ряд теплих, дружніх розмов на різні теми.

Нарада УСК в справі Пан-Американської української конференції відбулася 27-28 березня 1954 р. в Нью-Йорку. Нарада відбулася з представниками Комітету українців Канади. Головною доповідь на нараді виступила голова УСК проф. Лев Добрянський.

Моїтовий звіт у Філадельфії (США) відбувся 27 березня ц. р. в Катедральному Храмі була відрачена Архиєрейська Служба Божа за мучеників — українських єпископів.

священників і вірних. які загинули або стоять перед загином під московсько-більшевицьким окупантом. Моїтовий звіт був організований Союзом Українців Католиків «Провидіння».

Книжка Ів. Стоцького «Потолочні хліба», переважно з тематик життя українців під московсько-більшевицьким і німецько-гітлерівським окупантом, — вийшла друком в Агстралії, у В-ві часопису «Вільна Думка». Цей часопис рекомендує читачам книжку Ів. Стоцького як приємну до читання.

Український воїнський хор в американській армії. У військовому випільному центрі Америки — Форт-Брег, Кароліна — українці, які служать в американській армії співіють український хор, який тепер з успіхом виступає не лише серед війська, а й серед цивільного громадянства. Хор складається з 13 воїнів-співачів. Керує хором капраль Осип Кібала. Американська місцева преса неодноразово подавала дуже прихильні відгуки на виступ цього хору.

Літературний Конкурс на оригінальні оціненні твір оголосив ЗВАДК. Тема твору: проблематика української еміграції. Перша нагорода визначена сумою 600 доларів, друга — 300 і третя — 100. Конкурс триватиме до 15 жовтня ц. р.

В під'яремній Україні

За советською пресою і радіо

* 6. 4. 3 Рогатинської школи механізації сільського господарства «вїхала» група молоді на освоснія ціліньних земель і перелогів на Далекій Схід; а також, треба гадати, і з Городеської подібної школи, що випустила тепер чергову групу механізаторів, велика частина випускників опиниться поза Україною.

* 7. 4. На пленумі Вінницького обкому партії, що обговорив питання підсумків 18-го з'їзду компартії УССР, вирішено, між іншим, звільнити Бубновського від обов'язків першого секретаря обкому, в зв'язку з переходом його на працю до ЦК КПУ, та призначити на його місце Дорошенка.

* 7. 4. Галас про зниження цілн продовжується. Колгоспники змушують везти на сотні кілометрів свої продукти і продавати їх там цінамі менше на 20% дешевше, ніж досі; наприклад, на новий колгоспний базар М. Сталіно везуть продукти з Сталінської, Харківської, Курської, Орловської, Запорізької та інших областей. Серед продуктів переважають картопля, цибуля, борошно, свіжа капуста, м'ясо, масло, сало, птиця.

* 8. 4. Щоб дотримати «соцзмагання» з шахтарями Кузбаса гірники шахти ч. 15 тресту «Шахторскантрацит» мусять щоденно видати «на гора» 150-200 тонн вугілля поза пляном. В квітні місяці гірники «вирішили» дати 7.000 тонн вугілля понад плян.

* 8. 4. Подібно пляни с. також в артілі Облпромторгсоюз Чернігівщини, що розпочав новий виробничий сезон видобуття торфу. В багатьох районах створюються нові торфодільняки. Заплановано видобути в 1954 році 320.000 тонн торфу. Це хоч один раз подано конкретно, а не у відсотках.

* 8. 4. В колгоспах Вінницької, Черкаської, Хмельницької, Харківської,

Полтавської, Дніпропетровської, Одеської та Миколаївської областей розпочалася вже сімба цукрового буряка. При тому міністерство сільського господарства УССР похваляє, що колгоспи Кримської, Одеської, Херсонської, Миколаївської, Кіровоградської та інших областей республіки на 5. 4. ц. р. значно перевионали плян весняної сіви.

* 9. 4. Український державний інститут проєктування іригаційних споруд і сільських електростанцій закінчив складання проєкту зрошення Сіроцького масиву Херсонської області. Проєкт передбачає зрошення 14.000 га та обводнення 1.827.000 га площі.

* 9. 4. «Звєстія» опублікували статтю заступника голови совєта міністрів УССР І. Сєніна. Він пише, що в 1953 році промисловість України мала виробити понад п'ять 35 мільйонів пар вугілля, до 70 мільйонів штук трико-тажних виробів, більше за 80 тис. тонн товщів, до 250 тис. тонн рослинної олії, 300 тис. тонн кондиторських виробів, 2,5 мільйони тонн цукру. Він пообіцяв, що в 1956 році виробництво низки харчових продуктів і товарів буде збільшене в два або три рази.

* 10. 4. Висилени українців до Центральної Азії провадитись під різними видами. З м. Хмельницького та з Тернополя, напр., виселено, для опанування ціліньних і перелогових земель, нові групи молоді. В кожній групі с. трактористи, агрономи, механізатори, слюсарі, токарі та інші фахівці.

* 11. 4. На стадіоні «Авангард» у Харкові розпочалися чергові змагання з футболу на першество в СССР. Участь прийняли команда «Динамо» (Москва) та команда «Лькомотив» (Харків). Гра закінчилась у нічию.

* 11. 4. В Києві відбувся 6-ий з'їзд профспілок працівників початкової та середньої школи УССР. Голова ЦК профспілки Нечипорук у своїй доповіді за традиції викрив багато недоліків у праці початкових та середніх шкіл УССР. Мабуть, в першу чергу дісталось свідомим українським учителям.

* 12. 4. Багато реклам робиться з нагоди будівництва деяких домів. З тієї хвалби виходить, що в Києві будуть нові учбові будинки для Київської Консерваторії ім. Чайковського, Інституту харчової промисловості, Фінансово-економічного інституту, Інституту кіноінженерів та ще інших «вузів». В Харкові начебто буде створено державний університет, а при Одеському університеті розпочато будівництво планетарія та стадіону. Обіцяють також будувати нові ґуртожитки для студентів Дніпропетровського гірного. Львівського політехнічного та Жданівського металургійного інститутів. На всі будівлі призначено 120 мільйонів карб.

* 12. 4. До Києва прибув камерний інструментальний ансамбль Чеської філармонії, що гастролює по СССР. Ансамбль дасть у Києві 2 великі концерти.

* 14. 4. В областях України розпочався відбір кандидатів на участь у всесоюзній сільсько-господарській виставі в Москві. Вже відібрано 80 колгоспів.

* 14. 4. Як пише передова «Радянської України», Дніпропетровський завод сільсько-господарських машин ім. Ворошилова працює незадовільно. Він не виконує пляну виробництва запасових частин. Одеський завод запасових частин зовсім не виконав пляну вироблення штокових кілець для тракторів. Ціла низка заводів працює на сільське господарство дуже незадовільно.

* 14. 4. Для «300-ліття воз'єднання» робиться все. Для «300-ліття» прибула до Москви велика група майстрів хистства з Києва, Львова, Одеси. Вони приймуть там участь у вечерах присвячених Переяславській річнині, що розпочнуться в Москві 15. 4. Для «300-ліття» колгоспники

Велико-Токмацького району (Запорізької області) влаштували соцзмагання з колгоспниками Звенигородського району Московської області.

* 16. 4. На ті «ціліньні землі» висилають також і москалів. Але, як повідомляє московське радіо, їхнє завдання с. вже наперед устійнене, а саме — на кожні 4-5 нових радгоспів призначено одного вповноваженого ЦК КПСС.

«Перед виїздом на місця вповноважени ЦК КПСС були ознайомлені з досвідом роботи передових колгоспів і радгоспів Московської області. На всесоюзній сільсько-господарській виставі вповноваженим була показана нова сільсько-господарська техніка: трактори і с.-г. машини, які с. керуються в районі освоснія ціліньних і перелогових земель. На всесоюзній будівельній виставі вони ознайомилися з візрями місцевих будівельних матеріалів, що їх вживають для будівництва МТС, колгоспів і радгоспів». Видно, що їх факховість дуже мало має спільного з сільським господарством. Для них утворено спеціальні бібліотеки з сільсько-господарської літератури про передовий досвід у колгоспах, радгоспах та МТС, і кожному вповноваженому приділено легкову автомашину — «Газ 69».

(РПС)

По СССР і сателітних країнах

* 7. 4. Москва обіцяє, що харчова промисловість Молдавії в цьому році випroduce консервів на 38 мільйонів доз більше, ніж у минулому році. Натепер провадиться підготовка до нового виробничого сезону.

* 7. 4. В м. Вильні розпочався пленум ЦК КП Литви. З доповіддю про завдання парторганізації республіки в світлі рішень літнього пленуму ЦК КПСС виступив перший секретар ЦК КП Литви Сєнчук.

* 8. 4. В Татарії розпочалося будівництво залізничної Агріс-Проніно-Сургут. Нова магістраль перетне східні райони Татарії та Кудийшевську область. Вона з'єднає в одну систему три магістралі Куйбишевську, Уфійську та Казанську.

* 9. 4. Газета «Комсомольська Правда» вмістила велику статтю, присвячену тій молоді, що закінчили середні школи, далі не вчиться у вищих школах, шукаючи, мабуть, нових оправдань для виселювання. Стаття пише, що таку молодь треба включити в активне виробництво на заводах та в сільському господарстві, головно, переселювати на опанування цілінь і перелогових земель.

* 9. 4. Голова Калінінградської міської ради Павлов в одній своїй промові заявив, що Калінінград (кол. Кенігсберг) за 9 років від дня «визволення» від німців перетворився на великий культурний та індустріальний центр. Там побудовано ніби нові промислові підприємства, «яких там раніше не було».

* 10. 4. В СССР тепер будувється 40 потужних гідроелектростанцій на найбільших ріках. Вони споруджуються на ріках Волга, Дніпро, Ангара, Амур та інших.

* 10. 4. Москва дуже старіється засвідчити свою демократичність. В Москві відбувся вечір присвячений советсько-данській дружбі. Вечір відзначив 300-ліття «міцної дружби» двох «демократичних держав».

* 11. 4. Бюро ЦК ВЛКСМ затвердило виправлений статут для дитячої організації юних піонерів ім. Леніна. В статуті говориться, що організація с. масово-політичною організацією, яка об'єднує в своїх лавах школярів та працює під керівництвом компартії СССР. До організації приймаються школярі віком від 9 до 14 літ.

* 11. 4. Президія Верховного Совєта СССР утворила нове міністерство рибної промисловості. Міністром новоствореного міністерства призначено Александра Акімовіча Ішкова. (РПС)

Нотатки журналіста:

В. ЛЕНИК

Ювілей, що його ніхто не святкує

(в 1944 році десятки тисяч українців були змушені покинути рідну землю)

В ці зимові й весняні місяці минає акраз 10 років, як на битих і не битих шляхах Польщі, Словаччини, Чехії, Австрії й Німеччини тягнулися далі на захід, в неznані кути країн, довгі вапки збідованих українських родин возами, візками й на піхоту, а цасливіші — автами чи у вагонах. Мало хто думав, що йому доведеться в цій часто несприятливій чужині відзначати як 10-літній «ювілей», бо майже кожний з них вірив, що проміне небезпек, розбіють червоних окупантів, і він знов зможе вернутись у рідні сторони. Та Господь вирішив інакше.

Сьогодні в 1954 році ситуація виглядає не інакше, як виглядала в 1944 р. Дехто з цих втікачів просунувся в цих останніх роках ще далі на захід, на південь, чи навіть на схід (окожнукою дорогою), і пробує серед американських хмародерів чи австралійських пустель розпочати нові життя або, принаймні, забути щоденні турботи та цю невеселу дійсність.

Ми не відзначали того десятилітнього ювілею жадною імпресією, ані вчєркою. Ми лише згадали його в скромній хатині українського емігранта, засівши при простому столі в оселі «безхатніх чужинців» — Людвігсфельд, коло Мюнхену.

Наш ювіляр Аврам Гончаренко глибоко задумався на згадку про цю пропалітну річницю, а в його очах відбився жах тих днів мандрівки з-перед 10 років.

«Ще було в січні 1944 року. Я був вже розповідав п. Гончаренко — від кількох місяців у дорозі. Хоч вже в літі 1943 року довелося мені зали-

шити мос тодішнє місце перебування — Нікопіль, але шляхи мої вели через українські рідні землі, і воно не відчувалося так болюче, бо до мандрівки вже був привик. Але тепер у зимову пору, коли треба було виїжджати вже далі в корінну Німеччину, в ґрудах нам немов щось обірвалося. Стало болюче. Двоє малих дітей і децю з харчових запасів треба було везти з собою, а транспортних засобів у нас не було, бо нашу підводу з парною добрих коней забрали від нас іще на Буковині румуни, перекидаючи нас до залізничних вагонів.

Але Бог милосердний. В одному селі під Краковом, де ми були вкїчні 1943 р. зупинилися, стояла також частина українських поліцаїв із Західних Земель України. Вони допомогли. Роздобули дець пару хирлявих коней і воза, і дали нам.

Дорога наша була не легка. Серед незчислених німецьких військових обозів ми днями були наражені на летунські атаки, а ввечорами з усіх чатирників чатували на нас польські партизани. Коли через тиждень ми вїхали на територію Німеччини, то всі відіткнули. Тут, принаймні, можна було ночами спокійно їхати, але наші почування не змінювалися. Відходити чимраз далі від рідної землі було не легко. Ми не один раз у розпачі зупиняли підводу і пригиздувалися, чи не вертатись нам назад. Але там, позад — смерть або заслання. Там жорстокий ворог. Ми його добре знаємо. Був час пізнати.

Ще в рідному селі — Лудчині, в Олександрівському районі на Слобожанщині, довелося нам пізнати його

ближче. Ми не належали до «буржуїв», хоч батько мій був заможним господарем. Ми всі тяжко працювали, щоб мати хліб і сало для себе й батьків, і щоб забезпечити родину на годині роки і на майбутню. Коли вибухла перша світова війна, мені було 14 років. Для мене вона, як також і революція, не принесла нічого надзвичайного.

В 1918 році я одружився, але моє родинне життя не було спокійне. Вже через рік мене змобілізували в червону армію. Радше — хотіли змобілізувати, бо я на поклик не пішов; за ворогів моїх і мого народу не варт було воювати. Після відступу деніківців мене таки забрали. В Олександрії нас усіх судили. Кого пїмали в саду чи в лісі — розстрілювали. Хто був заарештований у stodолі чи повіті — ішов на заслання, а таких, як мене, що були взяті з хати — післали до війська.

Червоноармійська служба була в ті часи повна пригод та небезпек. На півдні ще йшов фронт проти Врангеля, і з наших відділів залишалося після боїв часами лише половина. Довелося мені тоді побувати і в штрафному батальйоні, а в Бахмуті призначили мене навіть ротним (сонтеним) старшиною. Коли я відмовився йти на курси, то попав у Губчека, звідки заведе вивався через три тижні. Надивився я за той час на большевицьку діяльність: по 30-50 чоловік розстрілювали після кожного засідання т. зв. колегії, а засідання відбувалось 1-2 рази на тиждень.

В 1921 році мене здемобілізували. Я знов вернувся додому і став т. зв.

«культурним мужиком». Працював тяжко, але й жив непогано. Аж у 1929 році почав знов зазнавати «благодатей» московської советської влади. Нас розкуркулили і вивезли на край села, в бідняцьку хатину. Четверо дітей, нас двоє і двоє батьків — родина, яку тяжко було вижити, не маючи нічого в запасі. Найменшій дитині було тоді 2 тижні, а старшому синові — 8 років.

На мою господарстві розмістився колгосп. Щоб не вмирати з голоду, довелося мені вже на третю ніч після нашого переселення йти у власний двір, щоб украсти власної картоплі. Але злодій з мене поганий був, відразу спіймали. Лише вартовий був добрий — допоміг мені втекти, і залишив я рідні сторони та цілу родину на призволячє.

По довгий мандрівці я

Веселих Свят і сповнення Ваших надій!

В день Світлого Христового Воскресіння Команда Братства б. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця шле палкий вояцький привіт Головному Командуванню Української Повстанської Армії, Українській Підпільній Церкві, Українській Головній Визвольній Раді, Організації Українських Націоналістів, всім бійцям УПА й тим незчисленим українським патріотам, що стоять у важкій боротьбі проти московського окупанта.

На чужині вітає ієрархів обох українських Церков, Закардонні Частини Організації Українських Націоналістів, Т-во б. Вояків УПА в США, Т-во б. Вояків УПА в Канаді й усіх колишніх вояків УПА взагалі та бажає їм усім багато сил у праці-боротьбі за волю і самостійне державне життя Українського Народу!

Христос Воскрес!

Команда Братства б. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця

З нагоди Великого нашого Празника Христового Воскресіння складаємо наші щиро-сердешні побажання Високостойним Ієрархам та Всечесному Духовенству обох Українських Церков, нашої Многостраждальній Воюючій Україні, Високим Науковим Інституціям та Високим Школам, суспільно-громадським та військовим установам, ОПУЕН, усім МПУЕН. Уповноваженим ЦПУЕН, всім членам, українській Пресі та всій Українській Спільноті, розсіяній на чужині —

Христос Воскрес!

Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині

Настоятель і Рада Церкви св. Покрови у Мюнхені щиро вітають парафію і все українське громадянство Мюнхену з великим Святим Христовим Воскресінням та бажають їм всяких благ у Бога та скорого повороту на Вілну Батьківщину —

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Настоятель парафії УАПЦ

прот. Ів. Заяць

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ УАПЦ Св. Покрови у Мюнхені, ДАХАУЕРШТ. 9/1, НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА:

Середа, 21.4. — Рання і св. Літургія Напередсвятчяніх Дарів — год. 9. Четвер, 22. 4. — Рання год. 8. Св. Літургія год. 10. Страсті Христові — год. 19. П'ятниця, 23. 4. — Година — год. 10. Вечірня і Винос Плащаниці год. 14. Субота, 24. 4. — Св. Літургія год. 8. Св. Літургія год. 9. Часослов Діянй св. Апостолів год. 20. Полнощниця год. 23.30. Пасхальна Утрень год. 24. Неділя, 25. 4. — св. Літургія год. 2. нощі, після св. Літургії освячення пасок. Вечірня год. 16. Понеділок, 26. 4. — Рання год. 8.30. св. Літургія год. 10. Вікторок, 27. 4. — Рання год. 8.30. св. Літургія год. 10.

В ОСЕЛІ МОЗАХ

22. квітня: Страстний Четвер — о 5 год. вечора Страсті Христові, читання 12 Євангелій.

23. квітня: Велика П'ятниця — о 2 год. пополудні Винос Плащаниці.

24. квітня: Велика Субота — о 8 год. вечора — Дії Святих Апостолів (Діянній);

о 11.30 год. — Північна Служба (Полуднічниця);

о 12 год. вночі — Світле Христове Воскресіння. Світла Рання Служба. Св. Літургія і посвячення пасок.

Церковне Українське Православне Братство св. Покрови в оселі Мозак

З нагоди Празника Христового Воскресіння, Головна Управа УСХС — колишній Український Червоний Хрест — дякує Високостойним Ієрархам і Духовним Пастирам Української Католицької Церкви та Української Автокефальної Православної Церкви, громадським, політичним, науковим і допомогим Установам і Дічам, Українській Пресі, Всім Збірникам та Жертводавцям, за добросовісну і безкорисну співпрацю та моральну і матеріальну піддержку.

Головна Управа УСХС бажає Всім щастя в приватному житті та найкращих успіхів у праці для добра Церкви та українського народу, а всім хворим, інвалідам та іншим обмеженим, щасливо перебути морально й фізично терпіння і спільно з цілою українською громадою радіти Христовим Воскресінням.

Головна Управа УСХС

З Світлим Христовим Воскресінням вітаємо українських Пресовласників, Владик і Духовенство, Головний Відділ і Відділи НТШ в Нью-Йорку, Торонто й Сідней, всіх Членів, Добродіїв і Співробітників НТШ, українські Установи й Пресу, та всіх Українців на Рідних Землях, на засланні й на еміграції, найкращими побажаннями і радісним —

Христос Воскрес!

Президія НТШ і Виділ ЕВ НТШ

Сарсель, Франція

Головна Управа Спільки Визволення України вітає з Празником Воскресіння Христового і складає свої найщиріші побажання Представництву обох Українських Церков, Українським Громадським Установам, Науковим Установам і Українським Політичним Організаціям та всім клітинам, членам і прихильникам СВУ.

Христос Воскрес!

Головна Управа СВУ

З Світлим Празником Воскресіння Христового вітаємо Ієрархію обох українських Церков, українські центральні, наукові й громадські установи, Проводи українських національних організацій молоді. Крайові Комітети, Комітети Осередків та Відділи Юнацтва Спільки Української Молоді і всіх наших членів та бажаємо веселих свят.

Христос Воскрес!

Центральний Комітет Спільки Української Молоді

З приводу Світлого Празника Христового Воскресіння вітаємо Ієрархію обох українських Церков, українські наукові й центральні громадські установи, Крайові Управи й Представництва та Управи Філії ЛУПВ і всіх своїх членів та бажаємо всім веселих свят.

Христос Воскрес!

Президія Головної Управи Ліги Українських Політичних В'язнів

Тіто в Анкарі шукає Вашінгтону

(Закінчення з 2. стор.)

во тоді, коли з Београда почали чимраз частіше підносити заяви про бажання відновити торговельні та дипломатичні стосунки з Москвою та її сателітами. Недовір'я та незадоволення, що не зникло на Заході ні на хвилину, відчувалося скоріше в Югославії досить сильно і примусило Тіта післати нарешті в Атені посольство військових експертів, а тепер навіть самому поїхати в Анкару і тим себе практично виправдати.

Про ціль та час поїздки Тіта до Анкари ніхто багато не говорив. Але

ніхто не сумнівався в тому, що головна тема розмов обертається навколо питання військової співпраці балканської «трійки». Тіто є свідомий того, що коли Москва захотіла б уділити на нього, вона могла б дуже швидко за допомогою болгарських та інших військ пробитися через Македонію до Албанії і певною мірою відрізати Югославію від Середземного моря. Коли б, однак, ця остання мала забезпеченого союзника в Туреччині, то просовські агресори не зважилися б вириватися закордоно вперед.

Поїздка Тіта, як заявив його супутник, міністр Попович, закінчилася певними рішеннями. Попович сказав на одній конференції в Анкарі, що справа турецько-югославсько-грецького військового договору є вже справою тижнів. Ще в цьому літі він повинен бути підписаний.

Поїздка Тіта до Анкари мала ще й інший дипломатичний сенс. Побачивши, що на всі його заклики до відручення між Югославією і сателітатами Москва практично не реагує, Тіто вирішив звернутися знов у сторону Америки й шукати там ласки. Туреччина тишиться у Вашингтоні в останні часи особливо прихильною опінією, і саме через Анкару Тіто, мабуть, сподівається знов здобути собі Вашингтон.

Лев

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

В числі 6. «ШП» вклялися дві прикрі помилки у прізвищах, які просимо справити, як рівно ж вибачаємося перед покривдженими нашими читачами.

На стор. 5. в підписі під листом є написано «М. Шпесницький», замість «М. Шпесницький».

На стор. 6. в дописі з Франкфурту написано «П. Барг», замість «П. Бард».

З днем Христового Воскресіння вітаємо Українську Підпільну Церкву, Українську Головну Визвольну Радю, Організацію Українських Націоналістів, Українську Повстанську Армію.

На еміграції — обі Українські Церкви. Українські Суспільно-Громадські Установи, Українські Ветеранські Організації, філії нашого Т-ва в Канаді, Т-во б. Вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки в США, Б-во б. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця в Європі та всіх наших друзів на чужині —

Христос Воскрес!

Головна Управа Товариства б. Вояків УПА в Канаді

Управа Союзу Українського Студентства бажає обидвом Українським Церквам, українським високим школам, Комісії Допомоги Українському Студентству, українським інституціям, всьому українському громадянству, членам Союзу Українського Студентства в Німеччині і всьому українському студентству веселих та радісних свят Христового Воскресіння.

Христос Воскрес!

З нагоди Свят Христового Воскресіння переслаємо всім друзям, кривим та знайомим наші найщиріші побажання

Дарія, Оксана, Наталія, Ярослав та Михайло (Гель) Шевчуки

Христос Воскрес!

Веселих Свят та всього найкращого бажають для всіх своїх знайомих та друзів

Ірена і Володимир Ленки

Веселих Свят та всього найкращого друзям і знайомим бажає —

С. Поняцький

Вітаю зі світлим днем Воскресіння Христового всіх знайомих та друзів по зброї —

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Степан Якимів

Зі світлим Празником Христового Воскресіння вітає всіх клієнтів і працівників та бажає їм веселих Великодніх Свят

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Дирекція друкарні «Ціцера»

Червона зірка над єгипетським сфінксом

(Закінчення з 2. стор.)

В напрямі совєтських тенденцій до поширення торгівлі, про арабські ринки збути сильно стараються також і інші східноєвропейські країни. Єгипетська преса подає сенсаційні вістки про сильну конкуренцію між цими країнами та їх намаганнями робити великі капіталоуклади в промисловості та будівельних проєктах.

Східноєвропейські відвідини в грудні та лютому були попереджені чехословацькими та мадьярськими виставками в Каїрі. Навпроти репрезентативного готелю «Семіраміс» над Нілом, уночі червона палало неонове світло совєтської зірки з серпом і молотом, перевернувшись своїм блиском більше ніж скромні чехо-словацькі та мадьярські емблеми.

В минулому році велика західнонімецька виставка мала спричинитися до зростання єгипетсько-західнонімецького торговельного обміну. Проте арабські реєсментенти з приводу неприємного для арабського сві-

Вітаємо зі світлим днем Воскресіння Христового та бажаємо Веселих і Щасливих Свят всім нашим знайомим, та видавцям, управам видавництва і книгарень, з якими ми є в торговельних зв'язках.

Наталія і Михайло Гікаві

2334 W. Augusta Blvd., Chicago 22, Ill.

Веселих і Щасливих Свят Христового Воскресіння бажає всім рідним і знайомим Григорій Шмигуль з Горноднісина в США, Б-во б. Вояків УПА ім. св. Юрія Переможця в Європі та всіх наших друзів на чужині —

Христос Воскрес!

Побажання Веселих Свят пересилає друзям і Знайомим

М. Ломачинський

Lindorf b. Kirchheim-Teck, Germany.

З нагоди Великодня вітаю всіх Рідних. Знайомих і Друзів, розкинутих по всіх континентах —

Христос Воскрес!

Воскресне Україна! Д. Червінський

З днем Воскресіння Христового закликаю Родині, друзям і Знайомим найсердешніші побажання Веселих Свят та вітають могутнім —

Христос Воскрес!

Гриць, Дора і Олеся Цєбрії

Всім українцям на чужині і в Краю братній привіт — Христос Воскрес!

Тарас, Віра, Іван Макові

З нагоди Христового Воскресіння вітаю всіх знайомих друзів, односельчан і кривних в Кіхлей та розкинутих по всіх континентах —

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

І. В. Щур

З днем Світлого Христового Воскресіння вітаємо всіх друзів, близьких і знайомих нам людей та бажаємо їм щастя, радості й добра!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Олена і Петро Кізко з сином

Усіх рідні, друзям та знайомим, з Христовим Воскресінням — Веселих Свят — бажає

І. М. Карпинець

Всім рідним, друзів та знайомих з днем Воскресіння Христового вітає

Мирон Гада

Друзів, приятелів і знайомих у цілому світі в день Христового Воскресіння щиро вітає

О. Я. Запорожець

КОМУНІКАТ

В СПРАВІ КАТОЛИЦЬКИХ ВИСОКОШКОЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ В БЕЛЬГІІ І ІСПАНІІ НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1954—1955.

Центральна Комісія Допомоги Українському Студентству (КоДУС) в Сарселі приймає заохочення на стипендії, фундацій заходами Високопреосвященнішого Архiepіскопа Кир Івана, св. Апостольським Престолом для високошкільної молоді на акад. рік 1954-1955 на студії на університетах в Бельгії і Іспанії, зокрема на високих школах Лювену і Мадриду.

1. Кандидатами на ті стипендії можуть бути українці обох визнань.

2. Від кандидатів вимагається закінчення середньої освіти класичного або математичного чи природничого типу, з добрим успіхом.

3. Заавансовані у високих студіях

повинні виказатися успіхами в дотеперішніх високошкільних студіях.

4. Кандидати мусять мати деяку підготовку з французької чи пак есперанської мови, що дозволяло б їм розуміти виклади.

5. До уваги входить кандидати: початкуючи до 24 р., а заавансовані до 28 років.

6. Признана стипендія обіймає повне утримання та студійні кошти в акад. році 1954-1955.

7. Неудача при іспитах, як також невідповідна поведінка, потягає за собою втрату стипендії сей час що на наступний рік.

8. Кандидати на стипендії надсилають свої прохання нетайно, а не пізніше 30. червня ц. р., на адресу:

COMITE DU SECOURS AUX ETUDIANTS UKRAINIENS KODUS

27, rue des Bauges Sarcelles (S. et O.) FRANCE

Зголошуватися можуть кандидати з європейських і заокеанських країн. Кошти подорожі до місця студій і назад оплачують кандидати.

9. До прохань слід приложити: 1) власноручно написаний життєпис, 2) відпис свідчення зрілості, 3) заавансовані у студіях — посвідки (свідчення) високих шкіл і професорів, 4) опінію Об'єднаних та інших студентських і громадських організацій, 5) посвідку місцевого душпастиря.

Представництво КоДУС-у поповідомляє, що прохання до КоДУС-у належить вносити не як було зазначено, до 10-го квітня, а до 5. травня ц. р.

Сарсель (Франція), 20. березня 1954.

Центральна Комісія Допомоги Українському Студентству

Пожертви

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ»

АВСТРАЛІЯ

Збірщик Т. Васюкович. Жертводавці: 3 ф. — Д. Марчук, по 1 ф.: Т. Васюкович, 3. Грабчик, інж. М. С. Магна-теско, 1. Юзич, І. Неколин, Ф. Мартинювич, Е. Горбаренко, Г. Кононенко, В. Гаврилук, П. Полнчук, Г. Рожук, пані А. Марчук, М. Таранець, Н. Атаманюк, В. Сушко; по 10 ш.: В. Буряк, Р. Шока, С. Демчина, М. Оста-шевський, Е. Романюк, Т. Цигилник, А. Атаманюк; по 6 ш.: Г. Панасюк.

БЕЛЬГІЯ

Збірщик О. Хімчак-Любська, Лєжж. Жертводавці: (продовження списку, що був поміщений частинно в ч. 5. «ШП»): 300 ф. — Філія УДК Лєжж; 200 ф. — Осередок СУМ-у Лєжж; по 100 ф. — М. Білик, інж. Соро-ківський, В. Савчин, В. Свєрдл, І. Стадник, по 50 ф. — Т. Вуйна, О. Вархоль, В. Стариш, С. Прохниць, В. Гриньків, М. Москаль; 30 ф. — В. М. Савчук, по 20 ф. — А. Колпачин, сот. Т. Видловський, В. Савчук, М. Гарейда.

НІМЕЧЧИНА

Оселя Амберг, збірщик В. Боднар. Жертводавці: по 5.- нм.: С. Михаль-ський, В. Боднар, М. Павлічко, М.

Оселя Мюнхен — Людвігсфельд. Збірщик П. Ліпа. Жертводавці: 10.- нм. М. С.; 5.- нм. Т. Спортон; 3.- нм. М. Микун; по 2.- нм.: М. Матійків, Я. Діанків, Г. Дячок; по 1.- нм.: М. Дир, М. Грабовський, Ф. Коваль, І. Шарак, М. Гузан, П. Ліпа, В. Т.; по 0.50 нм.: І. Головка, М. Грицик, О. Томорук.

О Р Л И К И

Журнал для дітей Книжку вже можна замовляти за попереднім надісланням готівки. Ціна: Канада й Америка — 0.25 дол.; Англія — 1 ш.; Бельгія — 8 ф. фр.; Німеччина — 0.50 нм.; Франція — 50 фр. При дрібних замовленнях просимо долучити 0.10 нм на porto. Замовлен-ня слати на адресу:

Nowickij Stefan München 23, Belgradstr. 152 a, Haus D/6 Germany

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

Саса; 3.- нм.: В. К.; по 2.- нм.: М. Мо-золук, А. Ненчин, П. Зуляк, І. Самій-лів, М. Хомутник; по 1.- нм.: О. Муха, С. Клиновський, С. Вохонок, М. Мов-чан, М. Чорна, С. Демчур, М. Ва-шущка, Д. Гіча, Б. Вуйчик, М. Сікор-ський, Е. Хабін, І. Кучаль, І. Петухів, П. Командант, П. Дутчак; 0.60 нм. — Г. Тимошко; по 0.50 нм.: П. Каплан, Р. Кукурчук, К. Губіцька, О. Стасини, Г. Врублівська, І. Гуменюк, Г. Яроць-кий, Т. Пархомиш; по 0.40 нм.: І. Деркевич, С. Гарася; по 0.25 нм.: О. Моторин, А. Чарнецька, М. Білас, Г. Ковальчин; по 0.20 нм.: А. Гальчук, Г. Магала, М. Гавкалюк, М. Похла, М. Гульчичий.

В табірці Гюслар — Гарі на пресовий фонд «ШП» зібрано 2710 нм. Жертводавці: по 5.- нм.: А. Грінюк, М. Буль-бан; 2.60 нм. — М. Вубатюк; по 2.- нм.: І. Журавель, М. Дмитрук; по 1.- нм.: П. Сойма, Ф. Іванченко, В. Кан-цер, С. Бігун, М. Тонюк, П. Руденко, А. Гораль, П. Сполницький, І. Дут-чак; по 0.50 нм.: М. Дуб, М. Лисун, С. Талева.

Оселя Шенауер в Ляндсгуті та мешканці табору Генкасерне. 1.50 нм. — І. Худий; по 1.- нм.: М. Фарима, В. Левенеч, С. Черпак, Я. Пономаренко, П. Сікорський, Гр. Попович; по 0.50 нм.: Е. Гаврилук, Ф. Козлівський, С. Кинш, П. Тарнівський.

Оселя Мюнхен — Людвігсфельд. Збірщик П. Ліпа. Жертводавці: 10.- нм. М. С.; 5.- нм. Т. Спортон; 3.- нм. М. Микун; по 2.- нм.: М. Матійків, Я. Діанків, Г. Дячок; по 1.- нм.: М. Дир, М. Грабовський, Ф. Коваль, І. Шарак, М. Гузан, П. Ліпа, В. Т.; по 0.50 нм.: І. Головка, М. Грицик, О. Томорук.

Ст. Лібгольц (німець з Волині), Мюнхен — 8.- нм. А. Микун, Мюнхен — 10.- нм.

О. Тюшка, Інсбрук, Австрія — 10.- нм.

АМЕРИКА

В Сіракузах за ініціативою В. Майковича зібрано 75.50 дол. Жертводавці: 10.- дол. — ООЧСУ, Відділ 27-ий; по 5.- дол.: М. Дмитришин, В. Гук; по 3.- дол.: П. Пічкур; по 2.-

дол.: К. Бусько, М. Годжак, Т. Іван-ів, Е. Машталір, І. Миколаєвич, В. Раваліко, П. Ткач, І. Шущняк; 1.50 дол.: В. Войко, П. Ващуцький, А. Бусько, І. Бурак, Г. Базар, І. Голі-борода, М. Голь, Е. Гусак, С. Грицик, М. Гаргай, П. Гаргай, В. Гузіляк, А. Динька, Я. Динька, В. Журі, І. Зель-ска, І. Іванів, В. Лукачик, С. Лу-цак,